

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΟΥ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΞΕΝ. Ε. ΖΟΛΩΤΑ

ΕΞ ΟΝΟΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

ΕΠΙ ΤΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1957

Ι. ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ 1956

1. Συμφώνως πρὸς τὴν ἀνάλυσιν τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς χρήσεως τοῦ λήξαντος ἔτους 1956 αἱ ἀκαθάριστοι πρόσδοι τῆς Τραπεζῆς ἐκ τῶν ἐν γένει ἐργασιῶν τῆς ἀνῆλθον εἰς δραχμὰς 442.588.383. Ἐξ ἑτέρου τὸ σύνολον τῶν πάσης φύσεως δαπανῶν λειτουργίας τῆς Τραπεζῆς, διὰ τὸ αὐτὸ χρονικὸν διάστημα, περιλαμβανόμενων καὶ τῶν ἀποσβέσεων, προβλέψεων καὶ εἰσφορῶν εἰς τὰ ταμεία προσωπικοῦ ἀνῆλθεν εἰς δραχμὰς 379.794.681. Τὰ προκύψαντα ἐπομένως καθαρά κέρδη τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1956 ἀνέρχονται εἰς δραχμὰς 42.793.702.

Κατ' ἐφαρμογὴν τοῦ ἀρθροῦ 71 τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Τραπεζῆς προτείνωμεν πρὸς ὑμᾶς, ὅπως ἐκ τοῦ ἀνωτέρω συνόλου τῶν καθαρῶν κερδῶν, διατεθῇ ποσὸν δραχμῶν 4.560.000 πρὸς πληρωμὴν τοῦ κεκαυνομένου μερίσματος πρὸς 4 % ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου τῆς Τραπεζῆς, ὅπερ μετὰ τὴν ἀναπροσαρμογὴν, περὶ ἧς κατωτέρω, ἀνήρχετο τὴν 31ὴν Δεκεμβρίου 1956 εἰς δραχμὰς 114.000.000. Τὸ ποσὸν τοῦ μερίσματος ἀνέρχεται εἰς δραχμὰς 57 κατὰ μετοχὴν. Ἐξ ἑτέρου προτείνεται ἡ διάθεσις πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ τακτικοῦ ἀποθεματικοῦ, ποσοῦ ἐκ δραχμῶν 7.215.263 ἀπαιτούμενου δι' ἐξίσωσιν οὗτου πρὸς τὸ ἀναπροσαρμοσμένον μετοχικὸν κεφάλαιον, καθὼς ἐπίσης καὶ ἰσόποσον καταβολὴν ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου, εἰς ἐκπλήρωσιν τῆς σχετικῆς διατάξεως τοῦ ἀρθροῦ 71 τοῦ Καταστατικοῦ.

Κατόπιν τῆς ὡς ἄνω ἐξισώσεως τοῦ τακτικοῦ ἀποθεματικοῦ πρὸς τὸ καταβεβλημένον κεφάλαιον, μᾶς παρέχεται ἡ εὐχέρεια ὅπως προτείνωμεν, τὴν, συμφώνως πρὸς τὸ αὐτὸ ἀρθρον 71 τοῦ Καταστατικοῦ, διαθέσιν ἐκ τοῦ ἀπομένοντος ὑπολοίπου καθαρῶν κερδῶν καὶ ἑτέρου ποσοῦ ἐκ δραχμῶν 4.560.000 πρὸς πληρωμὴν προσθέτου μερίσματος ἐκ δραχμῶν 57 κατὰ μετοχὴν. Τέλος, δυνάμει τοῦ αὐτοῦ ἀρθροῦ τοῦ Καταστατικοῦ, προτείνωμεν ὅπως τὸ ἀπομείναν μετὰ τὴν διανομὴν τοῦ προσθέτου μερίσματος πλεόνασμα κερδῶν ἐκ δραχμῶν 19.24.176 διατεθῇ ἐπίσης ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου ὡς συμμετοχὴ του εἰς τὰ καθαρά κέρδη τῆς Τραπεζῆς. Ἀθροιστικῶς λαμβανόμενα τὰ ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου διατεθέντα κατὰ τὸ ἔτος 1956 ποσὰ ἀνέρχονται εἰς δραχμὰς 26.458.439, ἧτοι εἶναι ὑπερδιπλάσια τῶν διατεθέντων ὑπὲρ αὐτοῦ κατὰ τὸ 1955. Πλὴν τῆς

συμμετοχής του Δημοσίου εις τὰ καθαρά κέρδη της Τραπεζής, αἱ πάσης φύσεως ὑπηρεσίαι αἱ παρεχόμεναι ὑπὸ της Τραπεζής πρὸς τὸ Δημόσιον, ἀντιπροσωπεύουν ποσὸν κατὰ πολὺ μεγαλύτερον αὐτῆς της συμμετοχῆς. Ὅπως καὶ εἰς ἐκθέσεις προηγουμένων χρήσεων αὐτῆς ἀνεφέρθη, ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος, ἔχουσα τὸν μηχανισμόν καὶ τὴν ὀργάνωσιν αὐτῆς, ταμιακὴν καὶ λογιστικὴν, εἰς τὴν ὀδινκὴ διάθεσιν τοῦ Κράτους, παρέχει ὑπηρεσίας διαχειριστικοῦ καὶ ταμιακοῦ χαρακτήρος, ἡ ἀποτέμνους τῶν ὁποίων θὰ προσηύξανε σημαντικῶς τὰ συγκεκριμένα κοινῶν, τὰ ὅποια εἴτε ὡς συμμετοχὴ εἰς τὰ κέρδη εἴτε ὑπὸ ἄλλην μορφήν, ἐν μέρει μόνον ἐκφράζουν τὸ σύνολον τῶν ὠφελειῶν τοῦ Δημοσίου ἐκ τῶν λειτουργιῶν της Τραπεζής.

II. ΡΥΘΜΟΣ ΚΑΙ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

1. Κατὰ τὸ 1956 ἐπραγματοποιήθη περαιτέρω ἄνοδος τῆς παραγωγικῆς δραστηριότητος καὶ τοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος, μὲ ταχύτεραν, κατὰ τὰς ὑφιστάμενας ἐνδείξεις, αὐξήσιν τῶν χρηματικῶν εἰσοδημάτων. Ἡ ἐξέλιξις αὕτη συνδυαζομένη ἰδίως μὲ τὴν μικρὰν ὑφασίν τῶν τιμῶν καὶ μὲ ἄλλας τινὰς ἐνδείξεις, ἐξηγεῖ τὴν σημειωθείσαν αὐξήσιν της συνολικῆς πραγματικῆς καταναλώσεως κατὰ ποσοστὸν μεγαλύτερον τοῦ ποσοστοῦ αὐξήσεως τοῦ ἀκαθάριστου ἐθνικοῦ προϊόντος, εἰς σταθερὰς πάντοτε τιμὰς, παρὰ τὴν οὐσιωδῶς μεγαλύτεραν ὑφασίν τῶν ἐπενδύσεων παγίου κεφαλαίου, ἡ ὅποια μόνον ἐν μέρει ἀντισταθμίσθη ἀπὸ τὴν ἐπιβράδυνσιν της αὐξήσεως τῶν ἀποθεμάτων. Αἱ μεταβολαὶ αὗται συνετελέσθησαν ὑπὸ συνθήκας ἐννοχουμένης ἐσωτερικῆς νομισματικῆς σταθερότητος, ἀλλὰ μὲ οὐσιώδη διεύρυνσιν τοῦ ἐλλειμματος τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν.

Τὸ ἐθνικὸν προϊόν εἰς σταθερὰς τιμὰς ἠϋξήθη τὸ 1956, δάσει προσωρινῶν στοιχείων, κατὰ 5%, ἡ αὐξήσις ὅμως αὕτη εἶναι οὐσιωδῶς κατωτέρα της κατὰ 7% ἀντιστοίχου αὐξήσεως τὸ 1955. Ἐὰν ἐξετασθοῦν αἱ μεταβολαὶ τοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος ἐξ ἀγροτικῶν καὶ μεταποιητικῶν μόνον ἀπασχολήσεων, Ἠλαδὴ ἐκ τῶν κυριωτέρων δραστηριοτήτων δημιουργικῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν, προκύπτει ἄνοδος μόνον κατὰ 3% ἐν συγκρίσει πρὸς 5,5% περίπου κατὰ τὸ 1955. Τοῦτο σημαίνει ὅτι τὸ μεγαλύτερον ἐθνικὸν προϊόν τοῦ 1956 προήλθεν κατὰ κύριον λόγον ἀπὸ τὰς μὴ δημιουργικὰς ὑλικῶν ἀγαθῶν ἀπασχολήσεις, ὡς εἶναι ἰδίως αἱ πάσης φύσεως ὑπηρεσίαι, δημόσιαι καὶ ἰδιωτικαί, συμπρωλαμβανόμενου καὶ τοῦ ἐμπορίου.

Τὸ ἐξ ἀγροτικῶν ἐν γένει ἀπασχολήσεων προϊόν φαίνεται ὅτι ἠϋξήθη τὸ 1956, δάσει τῶν ἰδίων προσωρινῶν στοιχείων, κατὰ ὀλιγώτερον τοῦ 3% ἐν συγκρίσει πρὸς πλέον τοῦ 4% τὸ 1955. Τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὰς σχετικῶς ἡλαττωμένους ἐσοδείας καπνοῦ ἀλλὰ καὶ σίτου καὶ ἐσθιμῆκος, ἐνῶ ἀντιθέ-

τως ηύξημένη υπήρξεν ή παραγωγή σταφίδων και κρέατος. 'Ανεξαρτήτως των επιδράσεων εκ των καιρικών συνθηκών, ή στασιμότης ή μικρότερα αύξησις της γεωργικής παραγωγής δεν είναι φαίνεται ασχετος προς την επιδράσουν της επέκτασεως και αξιοποιήσεως νέων προηγμένων μεθόδων τεχνικής, αι όποiai οδηγούν εις ηύξημένας αποδόσεις.

Τò προϊόν εκ της μεταποιήσεως εν γενει, φαίνεται ηύξημένον εντός του 1956, βάσει των ιδίων προσωρινών στοιχείων, κατά 3% εν συγκρίσει προς τò 1955, και ή αύξησις αυτή είναι ούσιωδώς μικρότερα των αύξησης κατά 10% και 8% σχεδόν κατά τὰ έτη 1954 και 1955, αντίστοιχως. Αι μεταβολαι του προϊόντος εκ της μεταποίησεως άπεικονίζουσιν ιδίως την κίνησιν της βιομηχανικής παραγωγής, ή όποια από τας ύφισταμένας ένδειξεις φαίνεται ότι διεισφορώθη τò 1956 επί σειράν μηνών εις επίπεδον ούχι ύψηλότερον ή και χαμηλότερον των αντίστοιχων επιπέδων του 1955, με αύξησιν κατά τούς τελευταίους μήνας του έτους. 'Αποτέλεσμα της έξελίξεως αυτής είναι δια τò πλήρες 1956 διαμείωσις της βιομηχανικής παραγωγής εις επίπεδον κατά 3% ύψηλότερον του μέσου επιπέδου του 1955, βάσει των προσωρινών στοιχείων του 'Υπουργείου Συντονισμού ή 1% περίπου κατά τόν δείκτην του Συνδέσμου Βιομηχανικών. 'Η κίνησις αυτή της βιομηχανικής παραγωγής όφείλεται εις άκμιν της χημικής βιομηχανίας, στασιμότητα εν γενει της κλωστοϋφαντουργίας (της όποιας όμως άναφέρεται και σημαντική μείωσις αποθεμάτων) και εις άνοδον της μεταλλουργίας (μετ' αύξησης αποθεμάτων) καθώς και της χαρτοποιας και της βιομηχανίας οικοδομικών υλών. 'Η επιδράσυντις της άνόδου της βιομηχανικής παραγωγής τò 1956 είναι ιδιαιτέρας σημασίας, διότι έξεδηλώθη παρά την ούσιώδη αύξησιν της συνολικής ένεργου ζήτησεως. 'Αλλά και γενικώτερον πρέπει να παρατηρηθ ή άφ' ένδοξέν, ότι ο ρυθμός άνόδου της παραγωγής και του έθνικού προϊόντος τò 1956 ήτο ούσιωδώς βραδύτερος εν συγκρίσει προς προηγούμενα έτη, άφ' έτέρου δέ ότι, τò ποσοστόν αύξησης του μέν έθνικού προϊόντος δεν είναι αισθητώς ύψηλότερον, της δέ βιομηχανικής παραγωγής είναι ούσιωδώς χαμηλότερον των αντίστοιχων ποσοστών εις τας περισσότερας δυτικές χώρας, καιτοι κατά τò 1956 έσημειώθη γενικωτέρα επιβράδυνσις της αύξησης της παραγωγής των. 'Η τελευταία αυτή παρατήρησις άποκτά μεγαλνύτεραν σημασίαν, εάν λησθ ή ύπ' όψιν ότι εις τας πλείστας δυτικές χώρας και τας 'Ηνωμένας Πολιτείας της 'Αμερικής ύπάρχουσιν συνθήκαι πλήρους ή σχεδόν πλήρους άπασχολήσεως, ενώ αντίθετως εις την 'Ελλάδα έξακολουθ ή να ύπάρχη σημαντική άνεργία και ύποαπασχόλησις.

2. 'Από τας ύφισταμένας ένδειξεις προκύπτει ότι κατά τò 1956 έλαβε χώραν ούσιώδης αύξησις των χρηματικών εισοδημάτων κατ' άκολουθίαν ύψώσεως των χρηματικών μισθών και των τιμών των άγροτικών προϊόντων, ιδίως των έξαγωγίμων και του σίτου, λόγω μεγαλνύτερας τιμής συρρατρώσε-

ως. Φαίνεται επίσης ότι το σύνολον των χρηματικών εισοδημάτων ηρξήθη κατά ποσοστόν μεγαλύτερον ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν ὕψωσιν ἐν γένει τῶν τιμῶν καὶ τοῦτο πιθανῶς ὥδήγησεν εἰς τὴ διαμόρφωσιν ὑψηλοτέρων διωτικῶν ἐπιπέδων, τὰ ὅποια ἔμως ἐπραγματοποιήθησαν ἰδίως δι' ἡρξημένων εισαγωγῶν. Τοῦτο ὀφείλεται ἐν μέρει εἰς τὴν μικροτέραν προσφορὰν ἐγχωρίων γεωργικῶν προϊόντων λόγω ἡλατωμένων ἐσοδεῶν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν τροπὴν τῆς ηρξημένης ζητήσεως πρὸς εισαγόμενα εἶδη, ἣ ὅποια δὲν ἐκαλύφθη ἐξ ἀντιστοίχου αὐξήσεως τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς. Ἡ αὐξησις τοῦ εισοδήματος συνδέεται ἐν γένει μὲ ταχύτεραν αὐξησιν τῆς ζητήσεως ἀγαθῶν ἀνωτέρων κατηγοριῶν, ἰδίως εισαγομένων, δηλαδὴ μὲ ὑψηλὴν εισοδηματικὴν ἐλαστικότητα ζητήσεως δι' εισαγωγάς, ἣ ὅποια δὲν εἶναι ἀσχετος πρὸς τὴν χαμηλὴν ἐλαστικότητα προσφορᾶς εἰδῶν τῶν κατηγοριῶν αὐτῶν ἐκ μέρους τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς. Καθ' ὃ μέτρον ἡ ἐλαστικότης αὐτῇ προσφορᾶς ἐγχωρίων διαμηχανικῶν ἰδίως προϊόντων δύναται νὰ αὐξηθῇ καὶ νὰ ἐξασφαλισθῇ ταχεῖα καὶ ποσοτικῶς καὶ ποιοτικῶς ἐπαρκῆς ἀνταπόκρισις εἰς εὐλόγους τιμὰς ἐκ μέρους τῆς παραγωγῆς τοῦ ἐσωτερικοῦ, ἣ αὐξησις τῶν εισοδημάτων δύναται νὰ ἀπορροφηθῇ καὶ ἀξιοποιηθῇ μὲ ἀντιστοίχον ὕψωσιν τῆς ἐγχωρίου διαμηχανικῆς δραστηριότητος. Τὰ ἀνωτέρω προϋποθέτουν τὴν ἀμιδύνωσιν τῆς προσιμύσεως δι' εισαγόμενα εἶδη, ἀλλὰ καὶ τὴν θετικὴν ἐνίσχυσιν τῆς προσιμύσεως δι' ἐγχώρια εἶδη ἐναντι τῶν εισαγομένων, ἣ ὅποια δύναται νὰ ἐξασφαλισθῇ κυρίως μὲ τὸν ἐκσυγχρονισμὸν καὶ τὴν ἀνάπτυξιν ἐπιχειρηματικότητος ἀπὸ τὰς ἐπιχειρήσεις τοῦ ἐσωτερικοῦ διὰ νὰ ἀνταποκριθῶν εἰς τὰ μεγέθη καὶ ἀξιώσεις τῆς αὐξανόμενης ζητήσεως.

3. Αἱ ἐπενδύσεις παγίου κεφαλαίου ἀντιπροσωπεύουν τὸ 1956, βάσει τῶν προσωρινῶν στοιχείων, τὸ 15% περίπου τοῦ ἀκαθαρίστου ἐθνικοῦ προϊόντος ἐναντι 14% διὰ τὸ 1955. Τὰ ποσοστὰ αὐτὰ ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι οὐσιωδῶς χαμηλότερα τῶν ἀντιστοίχων κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ποσοστῶν εἰς τὰς πλείστας δυτικὰς χώρας. Ἡ σχέσις αὐτῇ κυμαίνεται πλησίον τοῦ 20% εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ Σουηδίαν, μεταξύ 23% καὶ 25% εἰς τὴν Δυτικὴν Γερμανίαν καὶ Αὐστροίαν καὶ ὑπερβαίνει τὸ 30% εἰς τὴν Νορβηγίαν. Πρέπει ἐπίσης νὰ ληρθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι αἱ ἐν Ἑλλάδι ἐπενδύσεις εἰς τοὺς ἀμέσως παραγωγικοὺς τομεῖς ἦτοι τὴν γεωργίαν, τὴν βιομηχανίαν, τὴν ἐνέργειαν καὶ τὰς μεταφορὰς ἀντιπροσωπεύουν πολὺ μικρότερον ποσοστὸν τοῦ συνόλου τῶν ἐπενδύσεων παρ' ὅσον εἰς τὰς πλείστας δυτικὰς χώρας. Αἱ ἐπενδύσεις εἰς τοὺς τομεῖς αὐτοὺς εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀντιπροσώπευον σχεδὸν 50% τοῦ συνόλου τὸ 1956 ἐναντι 47% τὸ 1955. Ἡ μικρὰ ἔμως αὐτῇ αὐξησις τοῦ ποσοστοῦ κατὰ τὸ 1956 ὀφείλεται κατὰ μέγιστον μέρος εἰς τὴν νηολόγησιν παλίων ὑπὸ ἐλλληρικὴν σημασίαν καθὼς καὶ εἰς τὴν οὐσιώδη αὐξησιν τῶν ἐπενδύσεων διὰ τὴν ἐνέργειαν. Αἱ ἐπενδύσεις εἰς τὴν γεωργίαν ἦσαν κατὰ 9% μεγαλύτεραι τὸ 1956 ἐνῷ εἶχαν παρουσιάσει μείωσιν κατὰ τὸ 1955, ἐξακολουθοῦν ἔμως

νά είναι χαμηλότεραι του επιπέδου του 1954, εις δὲ τὴν βιομηχανίαν ἡ αὐξήσις τῶν ἐπενδύσεων κατὰ τὸ 1956 φαίνεται ὅτι ἀνῆλθεν εἰς 11% ἔναντι 20% τὸ 1955.

4. Κατὰ τὸ 1956 μὲ τὰς κινήσεις πρὸς διαμόρφωσιν μιᾶς Κοινῆς Ἀγορᾶς, περαιτέρω δὲ διὰ τὴν δημιουργίαν μιᾶς Εὐρωπαϊκῆς Ζώνης Ἐλευθέρων Συναλλαγῶν, κατέστησαν σαφέστεραι αἱ τάσεις πρὸς εὐρύτερας διεθνεῖς οἰκονομικὰς ἐναποθέσεις. Πρέπει διὰ τοῦτο τὸ ὅλον πρόβλημα καὶ αἱ κατευθύνσεις ἀναπτύξεως τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας νὰ ἐπανεξετασθοῦν ὑπὸ τὸ πρίσμα τῶν σοβαρῶν τούτων ἐξελίξεων.

Ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις τῆς Ἑλλάδος δὲν εἶναι δυνατόν θεαίως νὰ στηριχθῇ μόνον ἐπὶ τῶν ἀγροτικῶν ἀπασχολήσεων, παρ' ὅσον εἰς ὑπάρχουν σημαντικώτατα περιθώρια αὐξήσεως τῶν ἀποδόσεων καὶ τῆς παραγωγῆς τῆς ἐλληνικῆς γεωργίας καὶ κτηνοτροφίας, μεταβαλλομένης ἐνδεχομένως τῆς κατανομῆς τῶν καλλιεργειῶν. Ἐνδείκνυται ἐπομένως νὰ ἐξετασθῇ πρὸς ποῖας κατευθύνσεις καὶ ὑπὸ ποίας προϋποθέσεις ἄλλαι δραστηριότητες δύνανται νὰ ἀναπτυχθοῦν. Ὑπὸ τὸ πρίσμα αὐτό, ἐκτός ἀπὸ τὴν προϋπόθεσιν ἐπενδύσεων βασικῆς παραγωγικῆς σημασίας, ὅπως εἶναι ἰδίως τὰ ἔργα ἐξηλεκτρισμοῦ καὶ ἐγγείου βελτιώσεως, πρέπει νὰ ἐνσχυθοῦν αἱ ἐπενδύσεις εἰς δραστηριότητας διεθνῶς ἀνταγωνιστικὰς ὡς εἶναι διὰ τὴν Ἑλλάδα ἰδίως ἡ ἀξιοποίησις τοῦ κατὰ τὰς ὑπαρχούσας ἐνδείξεις σημαντικοῦ ὑπογείου πλούτου τῆς χώρας, τοῦ ὅποιου ἡ πλήρης ἔκτασις παραμένει εἰσέτι ἀγνωστὸς ἡ δὲ ἐκμετάλλευσίς ὑπὸ τὴν σημερινήν της μορφήν εἰς σημαντικὸν βαθμὸν ἀποβαίνει εἰς ζημίαν τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῆς χώρας, δεδομένου ὅτι τὰ πλεῖστα τῶν ἐξορυσσομένων μεταλλευμάτων ἐξάγονται ἀκαπτεργαστα καὶ εἰς εὐτελεῖς τιμὰς. Ἡδὴ ἀπὸ τοῦ 1926 εἰς τὸ διδύμιόν μου «Ἡ Ἑλλάς εἰς τὸ στάδιον τῆς ἐκδομηχανίσεως» εἶχον τονίσει τὴν μεγάλην σημασίαν τῆς βιομηχανικῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ ὀρυκτοῦ μας πλούτου καὶ τὴν σπατάλην τῆς ἐξαγωγῆς παυτίμων ὀρυκτῶν ἀνευ ἐγγωρίου ἐπεξεργασίας. Αἱ ἔκτοτε ἐξελίξεις καὶ ἐνδείξεις ἐνισχύουν τὸ συμπέρασμα τοῦτο. Ἀπαιτεῖται ἐπομένως ἡ συγχένωσις τῶν προσπάθειών διὰ τὴν δημιουργίαν μεγαλύτερων καὶ συγχρονισμένων βιομηχανικῶν μονάδων ἐμπλουτισμοῦ καὶ ἀξιοποιήσεως τῶ ἐλληνικῶν μεταλλευμάτων. Ἐάν ἡ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν ἀνάπτυξις τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας ἐπασθῇ ποτε ἐπαβάλλεται καὶ πρέπει νὰ ἀποτελέσῃ μίαν ἐκ τῶν κυρίων ἐπιδιώξεών μας, μὲ τὴν προοπτικὴν μιᾶς ἐνιαίας εὐρωπαϊκῆς ἀγορᾶς, καθίσταται ἡδὴ ἐπείγοντως ἐπιτακτικὴ. Ἡ ἰδρυσις βιομηχανικῶν ἐπεξεργασίας νικελιούχων καὶ χρωμιούχων μεταλλευμάτων, σιδηρομεταλλευμάτων, βωξίτου καὶ ἄλλων θὰ καθίστα βυνατὴν τὴν ἐξαγωγὴν σπανίζουσῶν ἐξηρηγεκμένων βασικῶν ὀλῶν, ὑπὸ εὐνοϊκὰς ἀνταγωνιστικὰς συνθήκας μὲ προοπτικὴν δημιουργίας προσθέτων συναλλαγματικῶν πόρων πιθανῶς ἀνω τῶν 100 ἑκατ. δολларίων ἐτησίως. Θὰ ἀποκτησάμεν οὕτω δι

μόνον σημαντικήν και ύγια εξαγωγικήν βιομηχανίαν και επομένως ούσιωδώς ισχυροτέραν και ασφαλεστέραν θέσιν εις οίανδήποτε περιχτέρω βιομηχανικήν ανάπτυξιν. Ταύτα δύνανται να προωθηθούν εάν θετικώς ενσυχυθούν αι εξής ιδίως δραστηριότητες: Πρῶτον, ή συστηματική και εις εύρειαν έκτασιν έρευνα του υπογείου πλούτου τής χώρας εκ μέρους ιδιωτικών επιχειρήσεων αλλ' ιδίως διά του αρμοδίου Γεωλογικού Ίνστιτούτου, τῷ ὁποίῳ αι εργασίαι ἤδη μέχρι σήμερον απέδωσαν αξιόλογα αποτελέσματα και πρέπει να επεκταθούν. Δεύτερον, ή επεξεργασία και ὁ ἐμπλουτισμός ἐγχωρίων μεταλλευμάτων, δι' ἐντόνου πιστωτικής και άλλης ἐνσχύσεως, διότι ή εξαγωγή ἀκατεργάστων μεταλλευμάτων, ἀποτελεῖ κατά κανόνα σπατάλην ἐθνικοῦ πλούτου. Ἐντός τοῦ πλαισίου τῶνπροσπαθειῶν τούτων τὸ Κράτος δύναται και ὀφείλει να ἀναλάβῃ πρωτοβουλίαν διά τήν συστηματικήν ὀργάνωσιν, ἐν συνεργασίᾳ μετ' ἐπιχειρηματικούς ή τεχνικούς, συμβουλευτικούς οἴκους ευρύτερου κύρους, τῶν μεγαλυτέρων ἐκμεταλλεύσεων ἀξιοποίησης τοῦ ἐγχωρίου ορυκτοῦ πλούτου. Ολοδήποτε δέ συμμετοχή ή συνεργασία τής Ἑλλάδος εις τὸ πλαιοίον τής Εὐρωπαϊκῆς Ζώνης Ἐλευθέρων Συναλλαγῶν θά πρέπει ἐπιμόνως να συνδυασθῇ μετ' τήν ἐξαφάλισιν οικονομικῆς και τεχνικῆς βοήθειας διά τήν ἀνάπτυξιν τῶν βιομηχανιῶν αὐτῶν, ή ὁποία ἐνδιαφέρει ὀχι μόνον τήν Ἑλλάδα, ἀλλά και ὁλόκληρον τήν εὐρωπαϊκὴν οἰκονομίαν.

Ἀλλ' ἐκτός ἀπὸ τὰς μεταλλουργικὰς βιομηχανίας, αἱ ὁποῖαι δύνανται να καταστούν διεθνῶς βιώσιμα. Εἰς τὰς ισχυροτέρας οικονομίας ἐξεδηλώθησαν κατά τὰ τελευταῖα ἔτη τὰ πρῶτα συμπτώματα τάσεων βαθυτέρων μετασχηματισμῶν, προκαλουμένων ἀπὸ τὰς σημαντικὰς μεταπολεμικὰς τεχνικὰς ἐξελίξεις, εις τὰ πεδία ὀχι μόνον τῆς πυρηνικῆς ἐνεργείας ἀλλὰ και τῶν ἐφαρμογῶν τῆς ἡλεκτρονικῆς φυσικῆς διά τήν αὐτίμασιν ὀδηγήσιν και τὸ ἐλεγχον τῆς παραγωγῆς. Ἀποτέλεσμα τῶν τάσεων αὐτῶν εἶναι ή ἐναρξίς σειρᾶς μεταβολῶν, αἱ ὁποῖαι κατά τὰς ὑφισταμένας ἐνδείξεις, θά διέπουν τήν βιομηχανικήν ἐξέλιξιν τῶν ἐπομένων δεκαετηρίδων και αἱ ὁποῖαι ἤδη ἐχαρακτηρίσθησαν ὡς ή δευτέρα βιομηχανική ἐπανάστασις. Αἱ τάσεις αὗται συνδέονται μετ' νέαν μεγάλην σφύρευσιν παγίου κεφαλαίου, ή ὁποία συνδυαζομένη μετ' τήν συνειδητὴν πολιτικὴν πλήρως ἀπασχολήσεως εις τὰς περισσοτέρας βιομηχανικὰς χώρας, εἶχεν ἤδη ὡς ἀποτέλεσμα τήν ἐκδήλωσιν σοβαρῶν στενοτήτων εις ἐργασιακὰς χεῖρας, κυρίως ἐδικοιμένας ἀλλὰ και ἀνειδικοεύτους. Ἐάν ταῦτα συνδυασθούν μετ' τὸν γενικῶς ἐκδηλούμενον ταχύν ρυθμὸν αὐξήσεως τοῦ εἰσοδήματος και τῆς καταναλωτικῆς ζητήσεως, ἐξηγῶνται αἱ ἐκδηλώσεις κενῶν εις τήν προσφορὰν καταναλωτικῶν ἀγαθῶν και ἀντιστοίχως αἱ δημιουργούμεναι εὐκαιρίαι διά τήν πλήρωσιν τῶν κενῶν τούτων ἀπὸ τὰς ὀλιγοτέρων ἀνεπτυγμέναις και ὑπὸ ἐκβιομηχανικὴν χώρας. Ἐάν αἱ εὐκαιρίαι αὗται, αἱ ὅποιαι δύνανται να ἀναπνέωνται ὀλονέν και μεγαλύτερας τάσιν εις τήν Εὐρώπην δοῶν και εις τή Ἀμερικὴν, ἀξιοποιηθούν ἐγκαίρως και μετ' σύστημα

είναι δυνατόν ελαφρότερα βιομηχανία εις τὴν Ἑλλάδα, προσαρμοζόμεναι πρὸς τὰς συγχρόνους τεχνικὰς ἀπαιτήσεις καὶ τὰς καταναλωτικὰς συνθηκὰς τῶν πλουσιῶν δυτικῶν χωρῶν, νὰ ἀναπτυχθοῦν εἰς ἐξαγωγικὰς βιομηχανίας.

Τὰ ἀνωτέρω ἐκφράζονται καὶ εἰς τὴν γενικωτέραν διαπίστωσιν ὅτι αἱ μεταπολεμικαὶ τεχνικαὶ καὶ οἰκονομικαὶ ἐξελίξεις μεταβάλλουν βαθύτερον τοὺς παράγοντας, οἱ ὅποιοι ἐπηρεάζουν τὰς ἐπιχειρηματικὰς κρίσεις καὶ ἀποφάσεις περὶ τοῦ προσφοριότερου τόπου ἐγκαταστάσεως ἐπιχειρήσεων ἢ καὶ παραγωγικῶν μονάδων. Ἐν ὅψει τῶν μεταβολῶν τούτων, πρέπει μὲ σύστημα καὶ ὀργάνωσιν στηριζομένην ἐπὶ πληροῦς ἐνημερότητος ὡς πρὸς τὰς διεθνεῖς τεχνολογικὰς καὶ ἐπιχειρηματικὰς ἐξελίξεις, ἀλλὰ καὶ μὲ πρωτοβουλίαν καὶ δραστηριότητα, τὸ ταχύτερον νὰ ἐνισχυθῶν καὶ προωθηθῶν ἡ δημιουργηθῶν καὶ ἀναπτυχθῶν αἱ διεθνῶς βιώσιμα ἢ ἐξελίξιμοι παραγωγικαὶ δραστηριότητες τῆς χώρας.

III. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

1. Εἰς τὰς περισσότερας δυτικὰς χώρας ἡ αὐξήσις τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς ἐν γένει οἰκονομικῆς δραστηριότητος ἦτο ἡλαττωμένη τὸ 1956 ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ 1955. Ἀπὸ τὰ διαθέσιμα προσωρινὰ στοιχεῖα, προκύπτει ὅτι ὁ ρυθμὸς αὐξήσεως τοῦ πραγματικοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος ἐκάμψθη αἰσθητῶς εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας Ἀμερικῆς ἀπὸ 8% τὸ 1955 εἰς 3% περίπου τὸ 1956. Εἰς τὰς Εὐρωπαϊκὰς χώρας ἡ μεγαλυτέρα ἐπιβράδυνσις τῆς ἀνάδου ἐσημειώθη εἰς τὴν Δυτικὴν Γερμανίαν, ἀπὸ 11% τὸ 1955 εἰς 8% τὸ 1956, εἰς τὴν Αὐστρίαν ἀπὸ 10% εἰς 5%, εἰς τὴν Ἰταλίαν ἀπὸ 7% σχεδὸν εἰς 4,5% καθ' ὃν χρόνον εἰς τὴν Μεγάλῃν Βρετανίαν τὸ ἐθνικὸν προϊόν εἰς σταθερὰς τιμὰς φαίνεται ὅτι παρέμεινεν ἀμετάβλητον τὸ 1956 ἔναντι αὐξήσεως κατὰ 3% τὸ 1955.

Ἐξαίρεσις ἴσως τῆς Γαλλίας, ὅπου οὐσιώδη ἐπίδρασιν ἔσκησαν τὰ χαμηλότερα ἐπίπεδα τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς λόγῳ κακῶν καιρικῶν συνθηκῶν, ἡ οὐσιώδης ἐπιβράδυνσις τῆς αὐξήσεως τοῦ πραγματικοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος ὅσον εἰς τὰς δυτικὰς εὐρωπαϊκὰς χώρας ὅσον καὶ εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας Ἀμερικῆς, ὀφείλεται ἰδίως εἰς κάμψιν τοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς. Ἐνῶ τὸ 1955 ἡ βιομηχανικὴ παραγωγή εἰς τὰς χώρας τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης ἐσημείωσεν αὐξήσεις μεταξὺ 3% καὶ 17% αἱ αὐξήσεις τὸ 1956 ἦσαν μεταξὺ 1,5% καὶ 8,5% περίπου. Εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας Ἀμερικῆς ἔναντι αὐξήσεως κατὰ 12% σχεδὸν τὸ 1955, ἡ βιομηχανικὴ παραγωγή δὲν φαίνεται νὰ ἡβήθη περισσότερον τοῦ 2,5%, εἰς δὲ τὸν Καναδᾶν τὸ ποσοστὸν αὐξήσεως ἐμειώθη ἀπὸ 9% περίπου τὸ 1955 εἰς 6,5% τὸ 1956. Ἀπὸ τὰς ὑφισταμένους ἐνδείξεις, ἡ χαλάρωσις τοῦ ρυθμοῦ ἀνάδου τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς εἰς τὰς περισσότερας χώρας ὀφείλεται εἰς σπινθήκας ἐργατικῶν χειρῶν ἀλλὰ καὶ βαρικῶν βιομηχανικῶν ὤλων, κυρίως τοῦ

χάλυβος, παθηκώς όμως και εις την εξάντλησιν των περιθωρίων ένστατικωτέρας χρησιμοποίησης του παραγωγικού έξοπλισμού. Αί στενότητες αύται έξεδηλώθησαν υπό την πίεσιν ούσιωδους αύξήσεως ιδίως της καταναλωτικής ζητήσεως, ή όποία εις πλείστας περιπτώσεις υπήρξεν ούσιωδώς ταχύτερα της αύξήσεως του πραγματικού έθνικου προϊόντος. 'Η αύξησις της συνολικής ζητήσεως προς κατανάλωσιν οφείλεται και εις ηύξημένην κατανάλωσιν του Δημοσίου, μη προερχομένην έν γένει έκ μεγαλυτέρων στρατιωτικών δαπανών, έξαιρέσει της Γαλλίας, άλλα και την ύψηλοτέραν ιδιωτικήν κατανάλωσιν συνεπεία ούσιωδών αύξήσεων εις τους μισθούς και τά ήμερησίαθα. 'Από ώρισμένων ύπολογισμών του 'Οργανισμού Εύρωπαϊκής Οικονομικής Συνεργασίας προκύπτει, ότι έντός του 1956 αί αύξήσεις των ώριαίων άποδοχών εις την βιομηχανίαν άνήλθον εις 7 - 9 % εις την Μεγάλην Βρεταννίαν, Γαλλίαν και Γερμανίαν και έπληρίσασαν τό 14 % εις τό Βέλγιον. 'Εξ άλλου, έναντι των άνωτέρω αύξήσεων εις τάς καταναλωτικάς δαπάνας, φαίνεται ότι αί έπενδύσεις εις τάς περισσότερας χώρας της Δυτικής Εύρώπης ηύξήθησαν τό 1956 κατά πολύ έλιγώτερον παρ' όσον τό 1955. Αί άνωτέρω μεταβολαι έξεδηλώθησαν μεταξύ άλλων και εις ούσιώδεις ύψώσεις των τιμών. Είναί χαρακτηριστικόν ότι έν ή τό 1955 αί τιμάρηθαι άκριβείας ζωής των δυτικών εύρωπαϊκών χωρών καθώς και των 'Ηνωμένων Πολιτειών 'Αμερικής και του Καναδά δέν ύψώθησαν περισσότερον του 4 %, κατά τό 1956 τά πιστωστά άνόδου των έκυμάνθησαν μεταξύ 1,5 % και 6 % σχεδόν.

Αί άνωτέρω πιέσεις έξεδηλώθησαν, κατά τάς ύφισταμένας ένδείξεις, έντός του δευτέρου εξαμήνου του 1956 και επέδρασαν επί του ίσοζυγίου πληρωμών των εύρωπαϊκών χωρών μετά της περιοχής του δολλαρίου. 'Ως προκύπτει έξ ώρισμένων προσωρινών εκτιμήσεων, τόσον αί εισαγωγαι όσον και αί εξαγωγαι των χωρών της εύρωπαϊκής οικονομικής συνεργασίας μετά της περιοχής δολλαρίου, ήσαν ηύξημένοι κατά τό πρώτον εξαμήνου του 1956 έν συγκρίσει προς την αντίστοιχον περίοδον του 1955. Τό έλλειμμα έκαλύφθη από τό πλεόνασμα των άδήλων συναλλαγών συμπεριλαμβανομένων και των άμερικανικών στρατιωτικών δαπανών έν Εύρώπη. 'Υπάρχουν έν τούτοις ένδείξεις ότι κατά τό δεύτερον εξαμήνου του έτους αί εισαγωγαι των εύρωπαϊκών χωρών ηύξήθησαν αισθητώς και μέ ρυθμόν ταχύτερον του ρυθμού αύξήσεως των εξαγωγών και λοιπών συναλλαγματικών πόρων, φαίνεται δέ ότι αί έξελίξεις αύται ώδήγησαν εις ούχι άσθημαντον διεύρυνσιν του έλλείμματος έκ τρεχουσών συναλλαγών μετά της περιοχής του δολλαρίου. Τό έλλειμμα τούτο υπερεκαλύφθη και πάλιν άπό την άμερικανικήν βοήθειαν προς την Εύρώπην και από την καθαράν είσροήν κεφαλαίου, μέ αποτέλεσμα να ένδηλωθ ή κατά τό 1956 αύξησης εις χρυσόν και δολάρια διαθέσιμων των εύρωπαϊκών χωρών πιθανώς κατά 1.600 έκ.ατ. (μη περιλαμβανομένης της έκτάκτου άναλήψεως της Μεγάλης Βρεταννίας έκ του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου) καιτοι ή

αὐξησις αὐτὴ ἦτο σαφῶς μικροτέρα ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν ἐκ 1.800 ἑκατομ. περίπου αὐξησιν κατὰ τὸ 1955. Αἱ ἐκδηλώσεις πρὸς τὰς ἀνωτέρω κατευθύνσεις ἐσημειώθησαν ἰδίως εἰς ὠριαμένους ἐκ τῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν.

2. Εἰδικώτερον εἰς τὴν Μεγάλῃν Βρεταννίαν ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν κατὰ τὸ 1955 καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1956 ληφθέντων περιοριστικῶν τῆς χρηματικῆς ζητήσεως μέτρων ἡ κατάστασις ἐνεφάνησεν αἰσθητὴν βελτίωσιν πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς σταθερότητος κατὰ τὸ πρῶτον ἔξομητον τοῦ 1956 μὲ κυρίως ἐκδηλώσεις τῆς ἐξελίξεως αὐτῆς τὴν μείωσιν τοῦ ἐλλείμματος τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν ἐκ τρεχουσῶν συναλλαγῶν, τὴν ἀνακοπήν τῶν ἐντόκων κερδισκοπικῶν κινήσεων δραχυπροθέσμων κεφαλαίων τῶν τελευταίων μηνῶν τοῦ 1955 καὶ αἰσθητὴν ἐνίσχυσιν τῶν εἰς χρυσὸν καὶ δολλάρια διαθεσίμων τῆς περιοχῆς στερλίνας. Αἱ ποικίλαι συνέπειαι ὅμως τῶν πολιτικῶν γεγονότων τοῦ τελευταίου τριμήνου τοῦ 1956 ὠδήγησαν εἰς νέαν μείωσιν τῶν εἰσχυρῶν καὶ δολλάρια διαθεσίμων, εἰς ἔκτασιν ἡ ὁποία κατέστησεν ἀνιχνεύσασθαι τὴν προσηγογὴν εἰς ἐκτάκτους πιστωτικὰς διευκολύνσεις ἐκ τοῦ Διεθνoῦς Νομισματικοῦ Ταμείου. Ἀλλὰ κατὰ τοὺς πρώτους μῆνας τοῦ τρέχοντος ἔτους ὑπάρχουν ἐνδεῖξεις ὅτι ἡ κατάστασις παρουσιάζει ἐκ νέου βελτίωσιν.

Εἰς τὴν Γαλλίαν, ὑπὸ τὴν πίεσιν τῆς συνεχῶς ἀξιοσημείωτης χρηματικῆς ζητήσεως τόσον λόγῳ αὐξήσεως τῶν χρηματικῶν εισοδημάτων ὅσον καὶ λόγῳ αὐξήσεως τῶν δημοσίων δαπανῶν, ἰδίᾳ ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ 1955 καὶ ἐντεύθεν, ἐνεφανίσθησαν σημεῖα ἀκείανυσκότητος εἰς τὴν διοικητικὴν παραγωγὴν, μὲ σύγχρονον ἐκδήλωσιν στενοτήτων εἰς τὴν ἀγορὰν ἐργασίας. Ἀποτέλεσμα τῶν ἐξελίξεων αὐτῶν ὡς καὶ τῆς μειωμένης λόγῳ καιρικῶν συνθηκῶν γεωργικῆς παραγωγῆς κατὰ τὸ 1956, ὑπῆρξεν ἡ ἐμφάνισις πληθωρικῶν πιέσεων, ἀφ' ἑνὸς μὲν καὶ κυρίως πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς διευρύνσεως τοῦ ἐλλείμματος τοῦ ἰσοζυγίου ἐξωτερικῶν πληρωμῶν, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν σημαντικὴν μείωσιν τῶν εἰς χρυσὸν καὶ δολλάρια διαθεσίμων καὶ ἀφ' ἑτέρου πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς αὐξήσεως τῶν τιμῶν. Τὰς ἐξελίξεις αὐτάς ἡ Κυβέρνησις ἀντιμετωπίζει ἰδίως δι' ἀμέσων ἐπιχειρήσεων καὶ ἐλέγχων πρὸς συγκράτησιν τῶν τιμῶν καὶ ὀλιγώτερον διὰ μέτρων περιοριστικῶν τῆς χρηματικῆς ζητήσεως. Τοῦτο σημαίνει ὅμως ὅτι ὑπὸ τὰς κατὰ τὸ 1956 δημοσιουργηθείσας συνθήκας ἐπετεύχθη μὲν διατήρησις ὑψηλοῦ ἐπιπέδου δραστηριότητος καὶ ἀπασχολήσεως, ἀλλὰ μὲ σοβαρὰς διαταραχτικὰς συνεπείας ἐπὶ τοῦ ἰσοζυγίου τῶν πληρωμῶν.

Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν Γαλλίαν καὶ τὴν Μεγάλῃν Βρεταννίαν, εἰς τὴν Γερμανίαν τὸ κύριον πρόβλημα ἀπετέλεσεν καὶ κατὰ τὸ 1956 ἡ ἀντιμετώπισις τῶν πληθωρικῶν ἐπιδράσεων ἐκ τοῦ πλεονάσματος τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν, αἱ ὁποῖαι ὅμως ἐνισχύθησαν καὶ ἐκ τῆς ἐντεινομένης πίεσεως πρὸς αὐξησιν τῶν ἡμερομισθίων. Ὑπὸ τὰς συνθήκας αὐτάς, αἱ νομισματικαὶ ἀρχαὶ διετρήθησαν καὶ ἐν μέρει ἐνέτεινεν τὰ ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ 1955 ληφθέντα μέτρα συγκράτησεως τῆς προσφορᾶς χρήματος τόσον διὰ τοῦ δημοσιονομικοῦ πλεονάσματος

ἔσονται καὶ περαιτέρω πιστωτικῶν περιορισμῶν. Κα' ἀκολουθοῦν, τὰ ἐπιτόκια διὰ τραπεζικάς χορηγήσεις ἐπ' ἀνοικτῶ λογαριασμῶ ἀνῆλθον μέχρι 10% ἔως καὶ 12% καὶ ἔως 8% διὰ νεοεξοδωμένους μακροπρόθεσμους ὁμολογίας. Τὰ μέτρα τὰυτά εἶχον ὡς ἀποτέλεσμα τὴν προσέλευσιν ξένων ἰδίᾳ βραχυπρόθεσμων κεφαλαίων, ἣ ὅποια ὁμως ἐνίσχυσεν τὴν τάσιν αὐξήσεως τοῦ συνολικοῦ πλεονάσματος τοῦ ἰσχυροῦ τῶν πληρωμῶν παρὰ τὴν ἐπέκτασιν τῶν μέτρων ἀπελευθερώσεως τῶν εισαγωγῶν καὶ τὴν μείωσιν τῶν δασμῶν ἐπὶ εὐρείας ποικιλίας εισαγομένων ἀγαθῶν. Αἱ τάσεις αὗται κατὰ μέγα μέρος ἀντεσταθμίσθησαν ἐκ τοῦ σημαντικοῦ ταμιακοῦ πλεονάσματος τοῦ δημοσίου προϋπολογισμοῦ, τὸ ὅποσον ἀνῆλθεν εἰς πλεόν τῶν τριῶν δισεκατομμυρίων μάρκων με ἀντίστοιχον μειωτικὴν ἐπίδρασιν ἐκ τῆς ρευστότητος τῆς οἰκονομίας σχεδὸν ἴσιν πρὸς τὰς ἀντιθέτους ἐπιδράσεις ἐκ τῆς οὐσιώδους αὐξήσεως τοῦ συναλλαγματικοῦ ἀποθέματος.

3. Ἰδιαιτέρας σημασίας γεγονὸς κατὰ τὸ 1956, με οὐσιώδεις πολιτικές καὶ οἰκονομικάς συνεπείας, ἀποτελεῖ καὶ ἡ πρόοδος πρὸς τὴν δημιουργίαν, ἀφ' ἐνὸς μιᾶς Κοινῆς Ἀγορᾶς μεταξὺ τῶν ἐξ χωρῶν τῆς Συνθήκης τῶν Βρυξελλῶν καὶ ἀφ' ἑτέρου μιᾶς εὐρύτερας Ζώνης Ἐλευθέρων Συναλλαγῶν μεταξὺ τοῦ συνόλου τῶν χωρῶν τοῦ Ὁργανισμοῦ Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Συνεργασίας. Ἡ ἐλληνικὴ θέσις ἐναντι τῶν ἐξελέξεων αὐτῶν δέον κατ' ἀρχὴν νὰ διαμορφωθῇ ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὰς ἀπωτέρας ἀλλ' ὕψιστης σημασίας γενικωτέρας συνεπείας οἰκονομικῆς ἐνοποιήσεως καὶ τῆς εἰς ταύτην συμμετοχῆς ἢ μὴ τῆς Ἑλλάδος, λαμβανομένης ὅπ' ὅψιν καὶ τῆς ἰδιωτυπίας τῆς γεωγραφικῆς θέσεως τῆς χώρας. Μετὰ τῶν συνεπειῶν αὐτῶν πρέπει νὰ ἐκτιμηθοῦν καὶ αἱ εἰδικώτεραι οἰκονομικαὶ συνέπειαι καὶ νὰ προσδιορισθοῦν αἱ δάσεις καὶ λεπτομέρειαι τῆς ἐλληνικῆς θέσεως.

Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἔχει πλήρη ἐπίγνωσιν καὶ ἐντόμως ὑπεστήριξεν ὅτι τὰ προταθέντα σχέδια θὰ προκαλέσων σοβαρὰς διαταραχὰς εἰς ὅρους τῶν οἰκονομικῶς μὴ ἀνεπτυγμένων εὐρωπαϊκῶν χωρῶν, με σοβαρὰς συνεπείας εὐρύτερας σημασίας. Ἡ οἰκονομικὴ ἐνοποίησις τῶν μεγάλων βιομηχανικῶν χωρῶν τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης καὶ ἡ ἐκ ταύτης συγκέντρωσις πόρων καὶ τεχνικῶν γνώσεων θὰ ὁδηγήσῃ κατ' ἀνάγκην καὶ ταχέως εἰς περαιτέρω ἀνάπτυξιν ἥδη ὑφισταμένων ἐπιχειρηματικῶν ὁργανισμῶν καὶ εἰς τὴν ἐπατάχυσιν τῆς αὐξήσεως τῆς παραγωγικότητος με ἀποτέλεσμα τὴν σημαντικὴν ἐνδυνάμωσιν τῆς ἀνταγωνιστικῆς ἰκανότητος τῆς ἐνοποιημένης οὕτως εὐρωπαϊκῆς βιομηχανίας. Ὑπὸ τὰς συνθήκας αὐτάς, αἱ βιομηχανικαὶ τῶν μικροτέρων καὶ ἀσθενεστέρων χωρῶν θὰ εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀντιμετωπίσουν εἰς ἐλεύθερον ἀνταγωνισμὸν τὰς μεγεθυνομένης βιομηχανικὰς ἐπιχειρήσεις τῆς δύσεως, ἐνὸς τῶν ἰδίων αὐτῶν χωρῶν καὶ ἀκόμη περισσότερον εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Αἱ ἀνωτέρω σκέψεις συνδέονται καὶ με τὰ πλεονεκτήματα τὰ ὅποια πρέπει νὰ θνα-

γνωρισθῶν εἰς τὸ πλαίσιον τῶν ἐλευθέρων εὐρωπαϊκῶν συναλλαγῶν, διὰ τὰς ἐκ γεωργικῶν ἐξαγωγῶν κυρίως ἐξηρημέναν χώραν.

Εἶναι διὰ γενικωτέρους λόγους οὐσῶδες καὶ ἐπιβεβαιημένον ὅπως αἱ προτάσεις διὰ μίαν εὐρωπαϊκὴν ζώνην ἐλευθέρων συναλλαγῶν καλύπτουν τὰ προβλήματα καὶ τὰς ἀνάγκας τοῦ συνόλου τῶν χωρῶν τῆς δυτικῆς εὐρωπαϊκῆς οἰκογενείας καὶ ὅχι μόνον τῶν ἰσχυροτέρων καὶ διαμηχανικῶς ἀνεπτυγμένων ἐξ αὐτῶν. Διὰ τοῦτο αἱ ἀναζητούμεναι λύσεις πρέπει νὰ θεμελιωθῶν ἐπὶ τῆς σαφούς ἀναγνωρίσεως συγκεχυμένων ἀρχῶν καὶ ἐπὶ τῆς καθιερώσεως λεπτομεροῦς διαδικασίας διὰ τὴν ἐξαφάρισιν σταθερᾶς ἀναπτύξεως τῶν ἀθνεστερῶν χωρῶν ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῆς εὐρυτέρας καὶ σωρευτικῶς ἐνισχυμένης εὐρωπαϊκῆς διαμηχανικῆς κοινότητος. Αἱ ἐξασφαλίσεις αὗται πρέπει μεταξὺ ἄλλων νὰ περιλαμβάνουν: Πρῶτον, συγκεχυμένας καὶ λεπτομερεῖς προβλέψεις νομοματικῆς συνεργασίας πρὸς τὴν κατεΐλησιν τῆς διαμορφώσεως ἐνὸς ἐνιαίου εὐρωπαϊκοῦ νομισματικοῦ συστήματος, ἐντὸς τοῦ πλαισίου τοῦ ὁποῦν θὰ προβλεφθῶν τὰ ὅρια καὶ αἱ μέθοδοι καλύψεως ὅχι μόνον τῶν προσωρινῶν ἀλλὰ καὶ τῶν μόνιμοτέρων ἐλλειμματίων εἰς τὰ ἰσοζύγια πληρωμῶν, τὰ ὁποῖα θὰ προκύβουν κατ' ἀκολουθίαν τῆς τοιαύτης ἐνοποιήσεως. Ἄνευ τοιούτων προβλέψεων, αἱ ἐσθύτεραι ἀλλὰ καὶ αἱ χαμηλότεραι μορφαὶ ἐνοποιήσεως εἶναι ἀδύνατον νὰ ὀδηγήσων εἰς τὰ προσδοκώμενα ἀποτελέσματα ὡς τοιαύτων διαταραχῶν εἰς ἑκάστην τῶν οἰκονομικῶς ἀθνεστερῶν περιοχῶν. Πρὸς τὰς κατευθύνσεις αὐτὰς πρέπει νὰ ἀναζητηθῶν αἱ ἐπιβαλλόμεναι μεταρρυθμίσεις εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Ἐνωσιν Πληρωμῶν, ἥ ὁποία πιθανῶς θὰ ἀποτελέσῃ τὸν πυρῆνα ἐνὸς εὐρωπαϊκοῦ νομισματικοῦ συστήματος. Δεύτερον, πλὴν τοῦ καθορισμοῦ εἰδικῶν προθεσμιῶν καὶ διαδικασιῶν προσαρμογῆς τῶν οἰκονομικῶς μὴ ἀνεπτυγμένων χωρῶν καὶ ἀνεξαρτήτως τῆς ἰδρύσεως ἐνὸς εἰδικοῦ Ταμείου καὶ μιᾶς Τραπεζῆς εὐρωπαϊκῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, μετὰ σαφεῖς καταστατικὰς προβλέψεις καὶ κεφάλαια εἰδικῶς προοριζόμενα διὰ τὴν χρηματοδότησιν μὴ αὐτοεξυπηρετούμενων ἔργων οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως καὶ εὐρυτέρας σημασίας ἐπιχειρηματικῶν ἐπενδύσεων, εἶναι ἀπαραίτητον νὰ ἐξασφαλισθῇ καὶ ἡ τεχνικὴ καὶ ὀργανωτικὴ συμπαράστασις διὰ τὴν ἐκτέλεσιν καὶ ἐπιτυχὴ ἐκμετάλλευσιν τῶν ἔργων αὐτῶν. Ἀλλὰ καὶ ὅπαντα τὰ ἀνωτέρω θὰ εἶναι ἀνεπαρκῆ ἐὰν δὲν συνδυασθῶν μετὰ σαφεῖς διαδικασίας κατευθύνσεως τῶν ἐπενδύσεων ἐν γένει, δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν, οὕτως ὥστε νὰ ἀξιοποιηθῇ ὁ εἰς τὴν γεωργικὴν αὐτὴν περιοχὴν ζῶν πληθυσμὸς εἰς ἀπασχολήσεις δυναμμένας νὰ ἐξασφαλίσουν ἕνα εὐλογον εἰσόδημα καὶ τὰς εὐκαιρίας ὕλης καὶ πνευματικῆς προόδου, αἱ ὁποῖαι δικαίως προσδοκῶνται εἰς τὴν ἐποχὴν μας. Τόσον αἱ ἀπόψεις αὗται ὅσον καὶ τὰ ποικίλα εἰδικώτερα προβλήματα ἐκ τῶν ἐνδεχομένων σχέσεων τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ζώνης Ἐλευθέρων Συναλλαγῶν ἀποτελοῦν τὸ ἀντικείμενον μελέτης ἀρμοδίων ἐπιτροπῶν, τὰς ὁποίας συνέστησεν τὸ Ὑπουργεῖον Συντονισμοῦ διὰ

τήν ευρύτεραν έρευναν και συζήτησιν αὐτῶν. Αἱ ἐκ τῶν ἐργασίῶν τούτων εἰσπληρήσεις ἐπὶ τοῦ μεγάλου τούτου θέματος δέον νὰ προστεθῶσιν τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ ευρύτερου κοινῶς καὶ νὰ τύχουν τῆς ἰδιαίτερης προσοχῆς τῆς ὕψιου θύρου πολιτικῆς ἡγεσίας τοῦ τόπου.

IV. ΤΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΠΑΡΩΜΩΝ

Προέλευσις καὶ κατευθύνσεις τῶν κυριωτέρων ἐπιδράσεων

1. Ἡ διαμόρφωσις τοῦ ἑλληνικοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν κατὰ τὰ τρία τελευταῖα ἔτη χαρακτηρίζεται κυρίως ἀπὸ ἐπιταχυνομένην αὔξησιν τῶν εἰσαγωγῶν ἔναντι ἐπιβραδυνομένης αὐξήσεως τῶν ἐξαγωγῶν. Αἱ πληρωμαὶ δι' εἰσαγωγὰς ἡρξήθησαν κατὰ 32 ἑκατ. δολλαρίων τὸ 1955 καὶ κατὰ πλέον τῶν 90 ἑκατ. τὸ 1956, ἐνῶ αἱ εἰσπράξεις ἀπὸ ἐξαγωγὰς ἔναντι ἀνόδου τῶν κατὰ 46 ἑκατ. τὸ 1955 ἡρξήθησαν κατὰ 3 ἑκατ. μόνον τὸ 1956. Ὁ συνδυασμὸς τῶν μεταβολῶν αὐτῶν ἐξεδηλώθη εἰς περιορισμὸν τοῦ ἐμπορικοῦ ἐλλείμματος κατὰ 14 ἑκατ. δολλαρίων τὸ 1955 τὸν ὅποιον ἠκολούθησε διέυρυνσις κατὰ 86 ἑκατ. τὸ 1956. Τὸ καθαρὸν πλεόνασμα ἐκ τοῦ συνόλου τῶν λοιπῶν συναλλαγματικῶν ἐσόδων τῆς χώρας, ἐκ τραπεζικῶν συναλλαγῶν καὶ ἐκ κινήσεως κεφαλαίων, ἐξαιρέσει βοηθείας, ἐστηρίχθη αὐξήσιν κατὰ 30 καὶ 26 ἑκατ. δολλαρίων τὸ 1955 καὶ 1956 ἀντιστοίχως.

Ἀποτέλεσμα τῶν ἀνωτέρω ὑπῆρξεν ἡ ἐντονὸς κίμηνσις τοῦ ἐλλείμματος τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν, τὸ ὅποιον ἀπὸ 52 ἑκατ. δολλαρίων τὸ 1954 ἐμειώθη εἰς 8 ἑκατ. τὸ 1955 καὶ ἡρξήθη ἐκ νέου εἰς 66 ἑκατ. τὸ 1956. Ἐάν τὰ ἀνωτέρω ἐλλείμματα συνδυασθοῦν μὲ τὰ ἐπίπεδα τῆς χρησιμοπονηθείσης ἀμερικανικῆς βοηθείας κατέπανορθώσεων, βηλαδῇ 58,60 καὶ 71 ἑκατ. δολλαρίων περίπου κατὰ τὰ ἔτη 1954, 1955, 1956 ἀντιστοίχως, ἐξηγεῖται ἡ ἀπότομος κίμηνσις τῆς ἐτησίᾳ αὐξήσεως τοῦ συναλλαγματικοῦ ἀποθέματος, τὸ ὅποιον ἔναντι ὑψώσεως κατὰ 6 ἑκατ. δολλαρίων τὸ 1954 ἡρξήθη κατὰ 52 ἑκατ. κατὰ τὸ 1955, τῆς αὐξήσεως περιορισθείσης ἐκ νέου εἰς 3 ἑκατ. κατὰ τὸ 1956.

Ἀπὸ τὰ στοιχεῖα τῆς συναλλαγματικῆς κινήσεως ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰς τελωνειακὰς στατιστικὰς καὶ τοὺς δείκτας ὄγκου καὶ τιμῶν εἰσαγωγῶν καὶ ἐξαγωγῶν προκύπτει ὅτι ἡ αὐξησις τῶν πληρωμῶν δι' εἰσαγωγὰς ὀφείλεται κυρίως εἰς αὐξήσιν τῶν εἰσαγομένων ποσοτήτων, ἐνῶ αἱ εἰσπράξεις ἀπὸ ἐξαγωγὰς ἡρξήθησαν κυρίως δι' αἰτίας τῆς βελτιώσεως τῶν τιμῶν τῶν ἑλληνικῶν ἐξαγωγίμων προϊόντων, ἰδίως μεταξὺ 1954 καὶ 1955. Ὁ ὄγκος τῶν εἰσαγωγῶν ἐμφανίζει ἐτησίαν αὐξήσιν 16% περίπου καθ' ἕκαστον τῶν δύο τελευταίων ἐτῶν μόνον δὲ κατὰ τὸ 1956 ἡ ἐπίδρασις ἐκ τῶν ἡρξημένων ποσοτήτων ἐνετάθη καὶ ἐκ τῆς κατὰ 5% περίπου αὐξήσεως τῶν τιμῶν τῶν εἰσαγωγῶν. Ἡ αὐξησις τῆς ἀξίας τῶν ἐξαγωγῶν ὀφείλεται πρὸ παντὸς εἰς τὴν ἐντὸς τῆς τελευταίας διετίας κατὰ 16% περίπου ὑψωσιν τῶν τιμῶν, ἡ ὁποία ἐξεδηλώθη

Ιδίως από του τελευταίου τριμήνου του 1955. Η αύξησης του όγκου των εξαγωγών δέν ήτο μεγαλύτερα του 6% κατά την τελευταίαν διετίαν. Η ούσιώδης βελτίωσις των όρων έθωτερικου έμπορίου της 'Ελλάδος μεταξύ 1954 και 1955 επηρέασαν άποφασιστικώς την εξέλιξιν του ισοζυγίου πληρωμών κατά την περίοδον εκείνην, ενώ ή κάμψις του ρυθμού βελτιώσεως κατά τὸ 1956 είχεν ὡς συνέπεισιν την πλήρη σχεδόν εκδήλωσιν της επιδράσεως εκ των ηῤῥξημένων πληρωμῶν δι' εισαγωγάς, μέ αποτελεσμα την σημαντικὴν διεύρυνσιν τοῦ ελλείμματος τοῦ εμπορικοῦ ισοζυγίου καὶ τοῦ ισοζυγίου πληρωμῶν ἐντός τοῦ 1956.

Τὸ σύνολον τῶν ἀδήλων τρεχουσῶν εισπράξεων ηῤῥξήθη κατὰ 30 ἑκατ. δολλαρίων τὸ 1955 καὶ κατὰ περαιτέρω 29 ἑκατ. τὸ 1956. Ἡ συνολικὴ αὔξησις αὐτῶν ἐπομένως μεταξύ 1954 καὶ 1956 ὑπερέβη την αὔξησιν τῶν εισπράξεων ἀπὸ εξαγωγάς, καὶ τὰ ἀντίστοιχα ποσοστά ἦσαν ἔνω τοῦ 48% διὰ τὰς ἀδήλους εισπράξεις καὶ σχεδόν 30% διὰ τὰς εξαγωγάς. Αἱ οὔσιώδεις αὐταὶ αὔξεις τῶν ἀδήλων εισπράξεων ὀφείλονται πολὺ ὀλίγον εἰς τὰς εισπράξεις εκ τουρισμῶ, αἱ ὅποιοι, κατόπιν τῆς μεγάλης ἀνάδου των μετὰ την ὑποτίμησιν, σημειοῦν περιορισμένην σχετικῶς αὔξησιν, ἀνελθοῦσα ἀπὸ 25 ἑκατ. περίπου τὸ 1954 εἰς 29 ἑκατ. δολλαρίων τὸ 1955 καὶ 31 ἑκατ. δολλαρίων τὸ 1956. Ἀντιθέτως, καὶ κατὰ τὸ 1955 ἀλλ' ἰδίως κατὰ τὸ 1956 αἱ εισπράξεις εκ τῆς ναυτιλίας καὶ τὰ μεταναστευτικὰ ἐμβάσματα ἐστρεμίσαν. Ἐναντι τῶν προηγούμενων ἐτῶν, ἐπιταχυνομένην αὔξησιν, καὶ τοῦτο τόσο εἰς ἀπόλυτον μέγεθος ὥσον καὶ εἰς ποσοστόν. Τὰ συναλλαγματικὰ ἔσοδα εκ τῶν δύο αὐτῶν πηγῶν ηῤῥξήθησαν κατὰ πλεον τῶν 10 ἑκατ. δολλαρίων τὸ 1955 καὶ κατὰ 24 ἑκατ. τὸ 1956, ἀνελθόντα εἰς 108 ἑκατ., δηλαδή ἐκάλυψαν περισσότερον τοῦ 59% τοῦ συνόλου τῶν ἐξ 183 ἑκατ. δολλαρίων ἀδήλων τρεχουσῶν εισπράξεων.

Ἡ οὔσιώδης αὐτὴ αὔξησις φαίνεται ἐπιταχυνομένη κατὰ τοὺς πρώτους μῆνας τοῦ 1957 καὶ δέν ἀποκλείεται νὰ ἐπηρέασῃ την διαμόρφωσιν τοῦ ισοζυγίου πληρωμῶν κατὰ τὸ ἀρξάμενον ἔτος. Πρέπει ἐν τούτοις νὰ παρατηρηθῇ ὅτι αἱ ἐν γένει εισπράξεις ἐξ ἀδήλων τρεχουσῶν συναλλαγῶν, παρὰ την μεγάλην σημασίαν των, ὑπόκεινται εἰς ἀποτόμους αὐξομειώσεις εκ μεταβολῶν τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος εἰς τὸ ἐξωτερικόν ἢ καὶ εκ διεθνῶν γεγονότων. Διὰ τοῦτο, παρὰ τὰς ἐνδεικνυμένας προσπάθειάς διὰ την ἐνίσχυσιν καὶ προσέλκυσιν των, κατὰ την διαμόρφωσιν τῆς συναλλαγματικῆς πολιτικῆς δέν θὰ πρέπει νὰ θεωροῦνται τόσοι σταθερὸν ἔρπαισμα ὥσον αἱ εξαγωγαί, διὰ τῆς ἀναπτύξεως τῶν ὁποίων δέον νὰ ἐπιδιωχθῇ κατὰ κύριον λόγον ἡ μονιμωτέρα βελτίωσις τοῦ ισοζυγίου πληρωμῶν τῆς χώρας.

Ἀνάλυσις τῆς αὐξήσεως τῶν εἰσαγωγῶν καὶ ἐξαγωγῶν

2. Ἡ οὐσιώδης αὐξησις τῶν πληρωμῶν δι' εἰσαγωγὰς κατὰ τὰ τρία τελευταῖα ἔτη συνωδεύθη ἀπὸ αὐξησιν καὶ τῶν ἔναντι τοῦ ἐξωτερικοῦ ὑποχρεώσεων τῆς Ἑλλάδος δι' ἐμπορεύματα εἰσυχθέντα ἐπὶ προθεσμιακῇ διακανονισμῷ ἢ ἐν γένει ἐπὶ πιστώσει. Ὡς προκύπτει ἀπὸ τελευταίως ἀναθεωρηθέντα στοιχεία, αἱ ὑποχρεώσεις πρὸς τὸ ἐξωτερικὸν ἀπὸ ἀνεξοφλήτους συναλλαγματικὰς ᾠξήθησαν κατὰ 12.8 ἑκατ. δολλαρίων τὸ 1955 καὶ κατὰ περαιτέρω 24,6 ἑκατ. τὸ 1956 καὶ ἡ αὐξησις αὐτῇ ἐκδηλοῦται δι' εὐρείαν ποικίλιν εἰσαγομένων ειδῶν. Κατὰ τὸ ἴδιον ἔτος καὶ αἱ πληρωμαὶ δι' ἀνοίγματα πιστώσεων ᾠξήθησαν. Ἡ τελευταία αὐτῇ αὐξησις μόνον κατὰ ἓνα τμήμα, περιλαμβάνατο καὶ τὸ ἀνοίγμα τῆς πιστώσεως διὰ τὴν Πτολεμαῖδα ἐκ 10 ἑκατ. δολλαρίων περίπου, ἀντιπροσωπεύει αὐξησιν τῶν ἔναντι τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀπαιτήσεων ἐξ ἀγαθῶν πληρωθέντων καὶ μὴ εἰσέτι ἀρχθέντων καὶ ἡ αὐξησις αὐτῇ, βεβαίως, ἐπισταθμίζει ἐν μέρει τὴν ἀνδρὶ τῶν ἔναντι τοῦ ἐξωτερικοῦ ὑποχρεώσεων. Ὑπὸ τὰς εὐνοϊκωτέρας ἡμῶς προϋποθέσεις, ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῶν αὐξήσεων τῶν ἀπαιτήσεων καὶ τῶν ὑποχρεώσεων ἐντὸς τοῦ 1956 θὰ εἶναι σχεδὸν ἀσημαντος ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν κατὰ 89 ἑκατ. δολλαρίων ἐντὸς τοῦ ἰδίου ἔτους αὐξησιν τῶν ἐπὶ τῶν πληρωμῶν δι' εἰσαγωγὰς, ἡ ὁποία κατὰ συνέπεια δύνανται νὰ ἀποδοθῇ εἰς καθαρὰν μείωσιν τῶν ἔναντι τοῦ ἐξωτερικοῦ ὑποχρεώσεων.

3. Ἡ αὐξησις τῶν εἰσαγωγῶν κατὰ τὰ τελευταῖα δύο ἔτη ὁφείλεται βεβαίως καὶ εἰς ᾠξημέναν ἀνάγκαν λόγῳ ἡλαττωμένων ἐσοδεῶν, κυρίως ἐπιμηνισμῶν ἀλλὰ καὶ ἐλαίου κατὰ τὸ 1955, περαιτέρω δὲ καὶ εἰς τὴν ἐκτετατὴν ὀφειλὴν εἰσαγωγῆν σακχάρους κατὰ τὸ 1956, ὑπαγορευθεῖσαν ἐξ ἐξωτερικῆς διαδικαστικῶν λόγων καὶ πρὸς διαμύρφωσιν ἐπαρκῶν ἀποθεμάτων ἐν τῇ χώρα. Καὶ ἐν ἡμῶς ἀφαιρεθῇ ἡ αὐξησις τῶν εἰσαγωγῶν σίτου, σπορελαίου καὶ σακχάρους, καθὼς καὶ ἡ ἀξιάτων ἐπὶ πλεόν νηρολογηθέντων πλοίων, ἡ ὁποία περιλαμβάνεται ἐπίσης εἰς τὰς τελωνειακὰς στατιστικὰς, ἀπομένει καὶ πάλιν αὐξησις εἰσαγωγῶν μεταξὺ 1954 καὶ 1956 οὐχὶ μικροτέρα τῶν 86 ἑκατ. δολλαρίων. Ἐνδιαφέρουσα εἶναι καὶ ἡ διαπίστωσις ὅτι ἐνῶ ὁ δείκτης τοῦ ὄγκου διὰ τὸ σύνολον τῶν εἰσαγωγῶν ἐμφανίζει αὐξησιν μεταξὺ 1954 καὶ 1956 κατὰ 34% σχεδόν, ἐν ἀφαιρεθῶν ἐκ τοῦ ἡολογισμοῦ τοῦ δείκτου ὁ σίτος καὶ ἡ σάκχαρις, τὸ ποσοστὸν αὐξήσεως δὲν εἶναι αἰσθητῶς κατώτερον τοῦ 30%.

Παρ' ὅλον ὅτι ἡ αὐξησις τῶν εἰσαγωγῶν ἐσημειώθη δι' εὐρυτάτην ποικίλιν ειδῶν, αὕτη ὁφείλεται ἰδίως εἰς τὰ πρόφμα, ἡ ἀξία τῶν ὁποίων ἀπὸ 54 ἑκατ. δολλαρίων τὸ 1954 ἀνῆλθεν εἰς 97 ἑκατ. περίπου τὸ 1956, εἰς τὰ πάσης φύσεως μηχανήματα, τὰ ὁποία ᾠξήθησαν ἀπὸ 38 ἑκατ. δολλαρίων τὸ 1954 εἰς 59 ἑκατ. περίπου τὸ 1956 καὶ εἰς τὰ ἐν γένει μεταφορικὰ μέσα, τὰ ὁποία μετὰ τῶν ἀνταλλακτικῶν τῶν ἀνῆλθον ἀπὸ 25 ἑκατ. δολλαρίων τὸ 1954 εἰς

49 εκατ. τὸ 1956, ἐκ τούτων δὲ περίπου 25 εκατ. ἀντιπροσωπεύουν τὴν ἄξιαν νηολογηθέντων πλοίων καὶ 7 εκατ. ἐπιβατικά αὐτοκίνητα. Ἐξ εἰδῶν δευτερευούσης σημασίας, ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον ἔχουν ἐκεῖνα διὰ τὰ ὅποια ἐλήφθησαν ἀπὸ τοῦ Φεβρουαρίου 1955 περιοριστικά μέτρα κατὰ τὴν χρηματοδότησιν τῆς εἰσαγωγῆς καὶ τὴν ἐν τῇ ἐσωτερικῇ διακινήσειώς των. Ἡ εἰσαγωγή τῶν εἰδῶν αὐτῶν ἐμφανίζει κατὰ τὸ 1955 στασιμότητα ἢ καὶ μείωσιν, ἐντονωτέραν διὰ τὰ εἴδη ὑφαντουργίας ἀλλὰ καὶ δι' ὠρισμένα τρόφιμα μᾶλλον πολυτελείας καθὼς καὶ διὰ τὰ εἴδη ἐκ δέρματος. Ἡ ἀνωτέρω ὁμῶς μειωτική τάσις, ὅχι μόνον ἀνεκόπη κατὰ τὸ 1956 ἀλλὰ καὶ ἀντεστράφη, αἱ δὲ εἰσαγωγαὶ τῶν εἰδῶν τούτων ἐκινήθησαν εἰς ἐπίπεδον οὐσιωδῶς ὑψηλότερον, ἀνελαθῶσαι εἰς 43 εκατ. δολλαρίων περίπου.

4. Αἱ προηγούμεναι παρατηρήσεις ἀλλὰ καὶ ἄλλαι ἐνδείξεις δικαιολογοῦν ἐνδεχομένως τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ ὑἱξημένη ζήτησις δι' εἰσαγωγὰς δὲν εἶναι ἀσχετος πρὸς τὸν ρυθμὸν καὶ τὰς κατευθύνσεις αὐξήσεως καὶ τὰς μεταβολὰς τῆς διαρθρώσεως τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος. Κατὰ τὰ τρία τελευταῖα ἔτη, τὸ ποσοστὸν αὐξήσεως τοῦ ὄγκου τῶν εἰσαγωγῶν, ὑπῆρξεν ἀνώτερον τοῦ ποσοστοῦ αὐξήσεως τοῦ πραγματικοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος. Τοῦτο ἰσχύει καὶ ἂν ἀκόμη δι-ορθωθῶν τὰ στοιχεία τῶν εἰσαγωγῶν διὰ τῆς ἀπαρέσεως τῶν ἐπὶ πλέον — λόγῳ φιλαττωμένων ἐσάδειων — εἰσαχθεῖσιν ποσοτήτων αἴτου καὶ σπορελαίου, καθὼς καὶ σακχάρους. Φαίνεται ἐπομένως ὅτι τὸ ποσοστὸν αὐξήσεως τῶν εἰσαγομένων ποσοτήτων εἰς τὴν Ἑλλάδα ἔχει τὴν τάσιν νὰ εἶναι μεγαλύτερον τοῦ ἀντιστοίχου ποσοστοῦ αὐξήσεως τοῦ πραγματικοῦ προϊόντος, δὲν θὰ ἦτο δὲ τοῦτο ἀνεξήγητον ὑπὸ τὰς ἑλληνικὰς συνθήκας. Εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ αὐξήσις τοῦ πραγματικοῦ εἰσοδήματος εἰς τὰς πτωχότερας καὶ ὑπαναπτύκτους χώρας ἐκδηλοῦται κυρίως εἰς ὑἱξημένην ζήτησιν ἀγαθῶν σχετικῶς ἀνωτέρου καταναλωτικοῦ ἐπιπέδου ἀλλὰ καὶ οὐσιωδῶν πρώτων ὕλων, θηλασθῇ ἐν γένει εἰσαγομένων εἰδῶν. Τοῦτο ὀφείλεται καὶ εἰς τὴν ὑἱξημένην προσίμῃσιν εἰς τὰς χώρας αὐτάς δι' εἰσαγόμενα εἴδη ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν συναφῶς μικρὰν ἐλαστικότητα προσφοράς τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς. Τοιούτου εἶδους ἐπιδράσεις ἀλλὰ καὶ πληθωρικά πιέσεις «δυσχετεῦμεναι» εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἐξηγῶν διὰ τὴν ἀναλόγους συνθήκας, κατὰ κανόνα ὁ ρυθμὸς αὐξήσεως τῶν εἰσαγωγῶν εἶναι ταχύτερος τοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως τῶν χρηματικῶν εἰσοδημάτων, καὶ τοῦτο ἐπίσης διαπιστοῦται διὰ τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὰ τελευταῖα τρία ἔτη. Αἱ διαπιστώσεις αὗται εἶναι ἰδιαίτερας σημασίας διὰ τὴν διαμόρφωσιν τῆς πολιτικῆς ἀπηρεα-σμοῦ τῆς περαιτέρω αὐξήσεως τῶν εἰσαγωγῶν καὶ τῶν ἐκ ταύτης ἐπιδράσεων πρὸς περαιτέρω διεύρυνσιν τοῦ ἐλλείμματος τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν.

5. Μεταξὺ 1954 καὶ 1955 αἱ συνολικαὶ εἰσπράξεις ἀπὸ εἰσαγωγὰς ὑψώθη-σαν κατὰ 28%, ἦτοι ἀπὸ 161 εκατ. δολλαρίων εἰς 206 εκατ., ἡ ἀνοδος δὲ αὐ-τῇ ὀφείλετο ἀπ' ἐνὸς μὲ εἰς αὐξήσιν τοῦ ὄγκου τῶν συνήθων ἐξαγωγῶν κατὰ 10% συνοδευθείσαν ἀπὸ αὐξήσιν τῶν τιμῶν κατὰ 10% ἐπίσης, καὶ ἀπ' ἑτέρου

εις διπλασιασμόν τών εισπράξεων εκ παραγγελιών πολεμικού υλικού. Κατά τὸ 1956 ὅμως ἡ αὐξησης τών εισπράξεων ἔναντι τοῦ 1955 περιορίσθη εἰς 5 ἑκατ. δολλαρίων περίπου καὶ ἡ ἡλεκτωμένη αὐτὴ ἀνοδος ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι αἱ τιμαὶ ἐξαγωγῆς τών κυριωτέρων προϊόντων διετηρήθησαν εἰς τὰ σχετικῶς ὕψηλά ἐπίπεδα τοῦ τελευταίου τριμήνου τοῦ 1955 ἐνῶ ὁ δείκτης τοῦ ἔργου ἐκάμψθη κατὰ 4% περίπου ἔναντι τοῦ προηγούμενου ἔτους. Κατὰ τὸ 1956 λόγῳ τῆς καθυστέρησεως τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐξαγωγῆς αἱ ἐξαχθεῖσαι ποσότητες καπνοῦ εἶναι ἡλεκτωμένα· ἐνῶ ἐξ ἄλλου ἐξ αἰτίας τῆς κατωτέρας ποιοτικῆς συνθέσεως τῆς ἐσοδείας 1955 καὶ αἱ τιμαὶ ἐσημείωσαν κάμψιν μὲ ἀποτέλεσμα τὴν μείωσιν τών συναλλαγματικῶν εισπράξεων ἐκ καπνοῦ εἰς ἐπίπεδον κατὰ 15 ἑκατ. δολλαρίων χαμηλότερον τοῦ 1955, τὸ ὅποιο, ὅμως, ὑπερβαίνει τὸ πραγματοποιηθέν ἔσودον κατὰ τὸ 1954 κατὰ 7% περίπου. Ἀντιστοίχως, ἠϋξήθη ἡ ἐξαχθεῖσα ποσότης θάμβακος, ὑπερτριπλασιασθεῖσα μετὰ τοῦ 1954 καὶ 1955 καὶ αὐξήθη κατὰ περαιτέρω 49% τὸ 1956, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν αὐξησην τών συναλλαγματικῶν εισπράξεων κατὰ 19 ἑκατ. δολλαρίων περίπου ἐντὸς τῆς διετίας. Εἰς τὴν κορινθιακὴν σταφίδα ἡ σημαντικὴ μείωσις τοῦ ἔργου τών ἐξαγωγῶν (κατὰ 40% περίπου) τὸ 1955 ἀντεσταθμίσθη κατὰ τὸ μέγιστον αὐτῆς μέρος ὑπὸ ἴσης σχεδὸν ποσοστιαίας αὐξήσεως τών τιμῶν, μὲ ἀποτέλεσμα μικρὰν μόνον μείωσιν τών συναλλαγματικῶν εισπράξεων, αἵτινες καὶ ἐπανήλθον κατὰ τὸ 1956 εἰς τὰ ἐπίπεδα τοῦ 1954.

Μεταβολαὶ εἰς τὴν διάρθρωσιν τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν κατὰ γεωγραφικὰς περιοχάς

6. Αἱ μεταβολαὶ εἰς τὴν διάρθρωσιν τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν κατὰ γεωγραφικὰς περιοχάς κατὰ τὰ τελευταῖα τρία ἔτη δὲν ὑπῆρξαν οὐσιώδεις οὔτε ἐνδεικτικαὶ μονομετέρων τάσεων. Τὸ σύνολον σχεδὸν τοῦ πρὸ δεκαετίας ἐλλείμματος τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν προέρχεται ἐκ τοῦ ἀντίγματος μετὰ τών χωρῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἑνώσεως Πληρωμῶν — μὴ συμπεριλαμβανομένης τῆς περιοχῆς στερλίνας. Ἡ κατὰ τὰ τελευταῖα τρία ἔτη αὐξομείωσις τοῦ ἐλλείμματος τοῦ συνολικοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν ἀνταπαικῶς κυρίως ἀντίστοιχον αὐξομείωσιν τοῦ μετὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἑνώσεως Πληρωμῶν ἐλλείμματος, τὸ ὅποιον εἰς ἑκάστον ἐκ τών ἐτῶν 1954 καὶ 1956 ὑπῆρξεν ἀνωτέρω τῶν 70 ἑκατ. δολλαρίων ἐνῶ ὑπερέβη ὀλίγον μόνον τὰ 20 ἑκατ. δολλαρίων κατὰ τὸ 1955. Ἡ κύμανσις αὐτὴ ὀφείλεται εἰς τὴν ἀπότομον αὐξησην τών ποδῶν τὴν περιοχὴν αὐτὴν ἐξαγωγῶν κατὰ πλεόν τῶν 45 ἑκατ. δολλαρίων τὸ 1955, αἱ ὁποῖαι ἀντιθέτως ἡλεκτώθησαν κατὰ 16 ἑκατ. περίπου τὸ 1956.

Αἱ συναλλαγὰ μετὰ τών Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς ἐνεργήσαν μεταβολὰς ἰδίως λόγῳ τῆς ἀποτόμου κυμάνσεως τών πληρωμῶν δι' ἐξαγωγάς. Κατὰ τὸ αὐτὸ διώστημα ἀτήρχοντο τῶν αἱ ἐξαγωγὰς ὅσων καὶ κυρίως τὸ πλεόνασμα ἐξ ἀδήλων συναλλαγῶν. Ἀλλ' αἱ αὐξήσεις αὗται ἦσαν περιορι-

οιμένοι ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν ἀπόταμον ὕψωσιν τῶν πληρωμῶν δι' εἰσαγωγάς, ἢ ὅποια πρέπει νὰ ἀποδοθῇ σχεδὸν ἀποκλειστικῶς εἰς τὰς ἐκτάκτως ᾠξημένους εἰσαγωγάς· σίτου, σποροειλαίου καὶ σακχάρους. Ἐὰν αἱ αὐξητικαὶ τῶν εἰσαγωγῶν δὲν ἐλάμβανον χώραν, αἱ συναλλαγαὶ μετὰ τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν Ἀμερικῆς θὰ ἦσαν ἰσοσκελισμέναι πιθανώτατα δὲ θὰ ἐνεφάνιζον καὶ μικρὸν πλεόνασμα.

Ἀντίθετον περίπτου κίνησιν ἐσημείωσαν αἱ μετὰ τῆς στερλίνης συναλλαγαί. Ἀπὸ ἐλλείμματος, ὑπερβαίνοντος τὰ 10 ἑκατ. δολλαρίων τὸ 1954 διεμορφώθη μικρὸν πλεόνασμα κατὰ τὸ 1955, τὸ ὅποιον ᾠξήθη μέχρι ἐπιπέδου ὑπερβαίνοντος τὰ 10 ἑκατ. δολλαρίων κατὰ τὸ 1956. Αἱ μεταβολαὶ αὗται ὀφείλονται σχεδὸν ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν σταθερὰν αὐξητικὴν τῶν εἰς στερλίνας εἰσπράξεων ἐκ τῆς ναυτιλίας, καθ' ὃν χρόνον τὰ λοιπὰ κινῶντα ἐκινῶντο περίπου εἰς σταθερὰ ἐπίπεδα.

Αἱ μετὰ τῶν χωρῶν τῆς ἀνατολικῆς Εὐρώπης συναλλαγαὶ εἶναι σχεδὸν ἀποκλειστικῶς ἐμπορικαὶ καὶ ᾠξήθησαν οὐσιωδῶς. Τόσον αἱ εἰσαγωγαὶ ὥσον καὶ αἱ ἐξαγωγαί, κινούμεναι περίπου εἰς τὰ αὐτὰ ἐπίπεδα, ἐδιπλασιάστησαν κατὰ τὸ 1956 ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ 1954, δηλαδὴ ἕκαστον ἐκ τῶν μεγεθῶν αὐτῶν ἐφθάσε τὰ 20 ἑκατ. δολλαρίων περίπου. Παρὰ τὴν σημαντικὴν αὐτὴν ἀκρόσιν, λόγῳ τῆς οὐσιωδούς αὐξήσεως τοῦ συνόλου τῶν εἰσαγωγῶν καὶ ἐξαγωγῶν, αἱ μετὰ τῆς περιοχῆς αὐτῆς συναλλαγαὶ δὲν ἀντιπροσωπεύουν περισσότερον τοῦ 6,5% τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου τῆς Ἑλλάδος ἢ τοῦ 5% τοῦ συνόλου τῶν εἰσπράξεων καὶ πληρωμῶν ἐκ τρεχουσῶν συναλλαγῶν.

Ἐνδιαφέρων παρανοιάζει ἡ αὐξήσις κατὰ τὸ 1956 τῶν εἰσαγωγῶν ἐκ τῶν λοιπῶν χωρῶν, τῶν μὴ ὑπαγομένων δηλαδὴ εἰς τινὰ τῶν ἀνωτέρω κατηγοριῶν. Ἰδιαιτέρην σημασίαν ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς, ἔχουν αἱ εἰσαγωγαὶ τροφίμων ἐκ τῆς Λατινικῆς Ἀμερικῆς, χρεάτων ἐκ Γιουγκοσλαβίας καὶ πετρελαιοειδῶν καθὼς καὶ ἄλλων τινῶν βασικῶν εἰδῶν ἐκ Μόσχης Ἀνατολῆς. Ἡ ἀνάπτυξις τοῦ ἐμπορίου μετὰ τῶν χωρῶν αὐτῶν, δύναται νὰ ἔχῃ ποικίλας γενικωτέρας ὠφελείας.

Εἰσροὴ κεφαλαίων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ

7. Παρ' ὅλον ὅτι ἡ εἰσροὴ ἰδιωτικῶν κεφαλαίων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ δὲν εἶναι πλέον ἀσήμαντος, ἐξακολουθεῖ νὰ ἀποτελῇ σχετικῶς μικρὸν τμήμα τῶν συναλλαγματικῶν μας ἐσόδων. Ἡ ἀκαθάριστος εἰσροὴ κεφαλαίων, ἐξαίρεσει τῶν εἰς τὰς τρεχούσας συναλλαγὰς συνήθως περιλαμβανομένων ἐμβασμάτων, ἀνῆλθεν εἰς 30 ἑκατ. δολλαρίων τὸ 1956. Ἐκ τοῦ ἀκαθάριστου συνόλου τῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ κεφαλαίων, μέρος μόνον εἰσῆχθη ὁῶσι τοῦ Νόμου 2687 «Περὶ προστασίας κεφαλαίων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ». Ἀλλ' ἐνῷ μεταξὺ 1954 καὶ 1956 ᾠξήθησαν ἰδίως αἱ ἐπενδύσεις ὁῶσι τοῦ Νόμου 2687, μεταξὺ 1955 καὶ 1956, ἡ αὐξήσις ἐξεδηλώθη πολὺ περισσότερον εἰς τὰς καταθέσεις εἰς ἐξωτερικὸν

συνάλλαγμα, βάσει του ίδιου Νόμου. 'Η επιδράσυνσις αὐτῇ τῶν ἐπενδύσεων ὑπῆρξε, φαίνεται, συμπωματική ὀφειλμένη εἰς τὴν κατὰ τὰ δύο προηγηθέντα ἔτη, 1954 καὶ 1955, πραγματοποιήσιν τῶν ἐπενδύσεων, αἱ ὁποῖαι ἐνεκρίθησαν κατὰ τὴν ἀμέσως μετὰ τὴν ψήφισιν τοῦ Νόμου 2687 περίσθον. 'Εξ ἁλλου, αἱ ὑποβληθεῖσαι καὶ ἐγκριθεῖσαι αἰτήσεις ἐπενδύσεως κεφαλαίων ἐξωτερικοῦ ἦσαν οὐσιωδῶς περισσότεραι καὶ μεγαλύτεραι εἰς ἀξίαν κατὰ τὸ 1956. Πρέπει δὲ νὰ τονισθῇ ἡ σημασία ὁρισμένων ἐκ τῶν ὑποβληθευσῶν αἰτήσεων, ἀπὸ ἀπόψεως συμβολῆς τῶν προτεινομένων ἔργων εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς χώρας. Μεταξὺ τῶν νέων τούτων ἐγκρίσεων σημαντικὴν ἐνδιαφέρον παρουσιάζουν ἰδίως τρεῖς· ἡ μίᾳ προδίδει τὴν ἐκμετάλλευσιν καὶ ἐπεξεργασίαν ὀρυχείων ἀμιάντου εἰς τὴν Κοζάνην ὑπὸ σοβαρᾷ διεθνoῦς μεταλλευτικῆς ἐπιχειρήσεως, διὰ τῆς δευτέρας συμβάσεως ἰσχύοντα νοσηγεία κατασκευῆς καὶ ἐπισκευῆς πλοίων μὲ προβλεπόμεναις ἐπεκτάσεσι πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς κατακόρυφου ὁλοκληρώσεως τοῦ ἔργου καὶ ἡ τρίτη σφιδάσις ἀφορᾷ εἰς τὴν ἐξαγοράν καὶ ἐκμετάλλευσιν τῆς ἐπιχειρήσεως ἐναερίων συγκοινωνιῶν. Αἱ δύο τελευταῖαι ἐπενδύσεις συνομολογήθησαν, ὥς εἶναι γινούσθον, μὲ σημαίνοντας Ἑλλήνας ἐφοπλιστάς, καὶ αἱ τρεῖς δὲ περιπτώσεις ἀποτελοῦν τὰς πρώτας ἐκδηλώσεις εἰσαγωγῆς κεφαλαίων καὶ ἐπιχειρηματικότητος ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ διὰ μεγαλύτερας ἐπενδύσεις ἡδυνάμενης παρκαγωγικῆς σημασίας.

8. Ὑπὸ τὰς συγχρόνους τεχνικοοικονομικὰς συνθήκας καὶ τὰς διεθνεῖς πολιτικὰς ἐξελίξεις, μετὰ τὴν σημαντικὴν βελτίωσιν τῆς νομισματικῆς καὶ συναλλαγματικῆς μας καταστάσεως, ἡ Ἑλᾷς καθίσταται πρὸςφορος διὰ τὴν ἐπένδυσιν ἀλλοδαπῶν κεφαλαίων καὶ τὴν προσέλκυσιν διεθνoῦς ἐπιχειρηματικότητος. Ἡ γεωγραφικὴ καὶ γενικωτέρα θέσις τῆς χώρας μεταξὺ τῶν βιομηχανικῶς καὶ τεχνικῶς ἐξελιγμένων χωρῶν τῆς Δύσεως καὶ τῶν μεγάλων οἰκονομικῶς ὑπαναπτύκτων καὶ ἐξελισσόμενων περιοχῶν, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸ διαθέσιμον ἐργατικόν μας δυναμικόν καὶ τὴν ἱκανότητα προσαρμογῆς καὶ ταχείας ἐκπαιδεύσεως αὐτοῦ εἰς τὰς νεωτέρας τεχνικὰς μεθόδους, ἀποτελοῦν εὐνοϊκὰ στοιχεῖα διὰ μίαν ταχύτην ἐξέλιξιν. Τὰ πλεονεκτήματα αὐτὰ ἀποκοτῶν ὄντων μεγαλύτεροις σημασίαν εἰς μίαν ἐποχὴν ὅπου αἱ ἐργατικαὶ χεῖρες καθίστανται περισσότερον πανιζούσαι εἰς τὰς μεγάλας βιομηχανικὰς χώρας τῆς Δύσεως καὶ αἱ ἐπιχειρηματικαὶ μονάδες μεγεθύνονται καὶ ἀναπτύσσονται εἰς εὐρύτερους διεθνεῖς χώρους ἢ καὶ εἰς παγκόσμιον ἐπίπεδον. Τὰς δυνατότητας αὐτάς πρέπει διεθνῶς νὰ προβάλωμεν καὶ ἐπιμελῶς νὰ ἀξιοποιήσωμεν, μὲ σύστημα, δραστηριότητα καὶ μέσα ἀνταποκρινόμενα πρὸς τὰς συγχρόνους μεθόδους καὶ νοοτροπίαν θὰ εἶναι πάντοτε πρωταρχικαὶ αἱ προϋποθέσεις τῆς νομισματικῆς καὶ συναλλαγματικῆς μας ασφαλείας. Μὲ τὰ χρητήρια αὐτὰ ἡ Ἑλᾷς ἐβελτίωσεν ἥδη οὐσιωδῶς τὴν θέσιν της εἰς τὴν διεθνή κοινότητα καὶ ἐπιδάλλεται κάθε μέριμνα καὶ φροντίς διὰ τὴν περιφρόρησιν καὶ περαιτέρω ἐνίσχυσιν τῶν προϋποθέσεων τούτων. Ἡ σταθερότης φορολογικῶν ἢ ἄλλων ἐπι-

βαρύνσεων και ή διαδικαστική απλότητα και ασφάλεια των συναλλαγών αποτελούν επίσης βασικά προϋποθέσεις. 'Αλλ' εκτός από την δημιουργίαν και διατήρησιν των απαραίτητων όρων και του προσφόρου κλίματος επιβάλλονται και θετικές ενέργειαι και πρωτοβουλίαι διά την προσέλκυσιν κεφαλαίων και επιχειρηματικότητας εκ του εξωτερικού, είτε διά την εξυγιάνσιν, τόν εκσυγχρονισμόν και την ανάπτυξιν ύφισταμένων επιχειρήσεων είτε διά νέας παραγωγικάς εξορμήσεις. Και πρὸς τοῦτο πρέπει τὸ ταχύτερον νὰ ὀργανωθῇ ἡ πλήρης και λεπτομερὴς προετοιμασία διά τὴν προσέλκυσιν ἐνδιαφέροντος εκ τοῦ εξωτερικοῦ τόσο γενικώτερον ὅσον και διὰ συγκεκριμένας ἐκμεταλλεύσεις.

Τὸ ὕψος και ἡ μορφή τῆς 'Αμερικανικῆς βοήθειας

9. Ἡ χρησιμοπονηθεῖσα ἀμερικανικὴ βοήθεια κατὰ τὸ ἡμερολογιακὸν ἔτος 1956 ὑπερέβη τὰ 70 ἑκατ. δολλαρίων και ἦτο κατὰ 10-12 ἑκατ. δολλαρίων ἀνωτέρα τῆς ἀντιστοίχως χρησιμοπονηθείσης κατὰ τὸ 1955 και τὸ 1954. 'Αποτέλεσμα τῆς μεγαλύτερας αὐτῆς χρησιμοποίησεως ἐν συσχετίζει πρὸς τὸ ὕψος τῆς ἐγκριθείσης βοήθειας διὰ τὸ 1956 - 1957 εἶναι ὅτι κατὰ τὸ τέλος τοῦ προσεχοῦς 'Ιουνίου τὰ ἐκ παλαιότερων χρήσεων ὑπόλοιπα θὰ εἶναι πιθανώτατα ἐλάχιστα και ἐπομένως κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος ἡ ἐξάρτησις ὑπὸ τὸ ὕψος τῆς νέας βοήθειας μεγαλύτερα παρ' ὅσον κατὰ τὸ παρελθόν. Τὸ ἔλλειμμα τοῦ ἱσοζυγίου πληρωμῶν τῆς 'Ελλάδος ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι διαρθρωτικὸν και δομικῶς, ἐποικικῆς ἢ κυκλικῆς φύσεως. Τοῦτο σημαίνει, ὅτι αἱ τρέχουσαι συναλλαγματικαὶ εἰσπράξεις ἐξακολουθῶν νὰ εἶναι βασικῶς ἀνεπαρκεῖς, συγκρινόμεναι πρὸς τὸ ἐλάχιστον ἐπίπεδον εἰσαγωγῶν, τὸ ὅποῖον ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὰ κατώτατα ἐπίπεδα εἰσοδημάτων και ζητήσεως, τὰ ὅποια εἶναι ἀπαραίτητα διὰ τὴν διατήρησιν κοινωνικῆς και οἰκονομικῆς ἰσορροπίας, ὑπὸ συνθήκας ἡϋξημένων ἀμυντικῶν δαπανῶν και ἐνὸς εὐλόγου ἐπιπέδου ἐπενδύσεων διὰ τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν τῆς χώρας.

Κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἔτη τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς ἀμερικανικῆς βοήθειας ἐχρησιμοποιήθη διὰ τὴν πληρωμὴν εἰσαγωγῶν πλεοναζόντων ἀμερικανικῶν γεωργικῶν προϊόντων και ἰδιαίτερος δημητριακῶν, κατὰ δὲ τὸ 1956 και σπορελαίου. Αἱ ἡλαττωμέναι ἐλλεινικαὶ ἐσοδαὶ ἐπέτρεψαν και ἐπέδωκαν τὴν ὑπὸ τὴν μορφήν αὐτὴν χρησιμοποίησιν τῆς ἀμερικανικῆς βοήθειας. Οἰαδήποτε βελτιώσεις τοῦ ἐλλεινικοῦ ἱσοζυγίου πληρωμῶν κατὰ τὰ προσεχῆ ἔτη θὰ πρέπει νὰ ἀναμένεται κυρίως πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς ἡϋξημένης παραγωγῆς και τῆς ἀντιστοίχως ἡλαττωμένης ἐξαρτήσεως ἐξ εἰσαγωγῶν ἰδίως τροφίμων. Ὑπὸ τὰς ἐξελίξεις αὐτάς, ἡ δυνατότης ἀξιοποιήσεως ἀμερικανικῆς βοήθειας προϋπάρχει τὴν εὐχέρειαν καλύψεως δι' αὐτῆς και ἄλλων κατηγοριῶν εἰσαγομένων εἰδῶν, και ἡ παρατήρησις αὐτὴ συγκεντρώνει τὴν προσοχὴν τῶν ἀρμοδίων.

Σημαντικὸν σημεῖον τῆς ἀμερικανικῆς βοήθειας ἐχορηγήθη κατὰ τὰ τελευ

τατα έτη και συμφώνως προς γενικήν πρόβλεψιν της Αμερικανικής νομοθεσίας υπό μορφήν μακροπρόθεσμου δανείου και όχι δωρεάς. Τά δάνεια ταύτα είναι έξοφλητέα έντός τεσσαρακονταετίας εις δραχμάς και επί επιτοκίω 4%, του προϋόντος εκ της έπιστροφής δυναμένου να χρησιμοποιηθής δια περιωρισμένους σκοπούς και με την συναίνεσιν της Έλληνικής Κυβερνήσεως. Έν τούτοις, παρά τους ευνόικους τούτους όρους, ή φύσις της εκ της βοηθείας έξαρτήσεως της ελληνικής οικονομίας και αί άμυντικά έξαπάναι, αί όποιαί, κατά κύριον λόγον καλύπτονται δι' αὐτῆς δέν συμβιβάζονται με δανεισμόν. Έάν ο ρυθμός άναπτύξεως της χώρας έν συγκρίσει προς τόν πιθανόν ρυθμόν αύξήσεως του πληθυσμοῦ και της καταναλώσεως εύλόγως επέτρεπον την προσδοκίαν της διαμορφώσεως εις τό μέλλον ούσιωδών περιθωρίων διά την έπιστροφήν των υπό μορφήν δανείου άνταμιδανημένων κεφαλαίων, ή δανεισμός δέν θά ήτο ίσως άδικοιολόγητος. Άλλή εις την περίπτωση της Ελλάδος ή ανάγκη αύξήσεως της άποαυχολήσεως και της παραγωγής καθώς και των επιπέδων διαδιώσεως του πληθυσμοῦ είναι τόσον πιστική, ώστε οιαδήποτε προσπτική κατά τά άνωτέρω, θά ήτο τολμηρά. Είναι επίσης άνεγκωρισμένον ότι ή χορήγησις βοηθείας προς την Ελλάδα άπαγορεύεται εις σημαντικόν βαθμόν από τό ηύξημένον βάρος των άμυντικών μας έξαπανών. Ταύτα έξηγούν διατί ή υπό μορφήν δανείου ή δωρεάς πρέπει εις πάσαν περίπτωση, άμέσως ή έμμέσως, να χρησιμοποιήται κατά κύριον λόγον διά την οικονομικήν ανάπτυξιν της χώρας και ιδίως διά την εκτέλεσιν βασικών παραγωγικών έργων μή δυναμένων να άναληφθούν υπό της ιδιωτικής πρωτοβουλίας.

Υποχρεώσεις έναντι του έξωτερικού και συναλλαγματικών άπόθεμα

10. Τό σύνολον των έναντι του έξωτερικού όφειλών περιλαμβανόμενων και των δανειακών υποχρεώσεων εκ της Αμερικανικής βοηθείας (αί όποιαί είναι πληρωτέαι εις δραχμάς) καθώς και εκ των παλαιότερων μεταπολεμικών μακράς διαρκείας τοποχρεωλυτικών δανείων, έμφανίζει αύξησιν έντός του 1956 κατά 28 έκ.ατ. δολλαρίων. Αί εκ του γενικού συνόλου των προς τό έξωτερικόν υποχρεώσεων λήγουσai έντός των έκάστοτε επομένων 12 μηνών όφειλαί, ιδίως έξ έμπορικων πιστώσεων, αί όποιαί είναι κατά κανόνα άνανειώσιμοι, καθώς και των καταθέσεων εις συνάλλαγμα βάσει του Ν. 2687, ηύξήθησαν κατά τάς ύφισταμένas ένδείξεις κατά 20 έκ.ατ. δολλαρίων περίπου μεταξύ τέλους Δεκεμβρίου 1955 και τέλους Δεκεμβρίου 1956, υπολογίζεται δε ότι άνήρχοντο κατά την τελευταίαν ταύτην ήμερομηνίαν εις 56 εκ.ατ. δολλαρίων περίπου. Έπομένως τόσον τό σύνολον των έναντι του έξωτερικού υποχρεώσεων όσον και αί σχετικώς δραχυπρόθεσμα όφειλαί ηύξήθησαν με ταχύν ρυθμόν έν συγκρίσει προς την αύξησιν των έτησίαν εις συνάλλαγμα πληρωμών και των συναλλαγματικών διαθεσίμων της χώρας. Τό άκαθάριστον σύνολον των διαθεσίμων τού-

των ἀνῆρχετο εἰς 187 ἑκατ. δολларίων κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1955 καὶ ἡϋξήθη κατὰ 3 ἑκατ. δολларίων μόνον ἐντὸς τοῦ 1956, δηλαδὴ ὑπολογίζεται εἰς συνολικὸς ὕψος 190 ἑκατ. δολларίων κατὰ τὸ τέλος Δεκεμβρίου 1956, μὴ συμπεριλαμβανομένου τοῦ παλαιοῦ δανείου τῆς Βρετανικῆς Κυβερνήσεως. Ἐὰν ἀπὸ τὰ ἀνωτέρω διαθέσιμα ἀφαιρεθοῦν αἱ ἐντὸς τῶν ἐκάστοτε ἐπομένων δώδεκα μηνῶν λήγουσαι ὑποχρεώσεις, τὰ οὕτω ὑπολογιζόμενα καθαρὰ συναλλαγματικά διαθέσιμα τῆς χώρας, καίτοι σημαντικά, δὲν δύνανται νὰ χαρακτηρισθοῦν ὡς ὑπερμέτρωσ ὑψηλά, ἰδίως ἐὰν συγκριθοῦν πρὸς τὴν τάσιν ταχείας αὐξήσεως τῶν πληρωμῶν δι' εἰσαγωγὰς. Πρέπει δὲ νὰ παρατηρηθῇ ὅτι ἐνῶ ἔχει ἐκδηλωθῇ σιδηρὰ τάσις αὐξήσεως τῶν εἰσαγωγῶν καθὼς καὶ τῶν ἑναντι τοῦ ἐξωτερικοῦ ὑποχρεώσεων δὲν δύναται εὐλόγως νὰ ἀναμένεται σημαντικὴ περαιτέρω αὐξήσις τοῦ συναλλαγματικοῦ ἀποθέματος ἐκτὸς ἐὰν συνεχισθῇ ἡ κατὰ τοὺς τελευταίους ἰδίως μήνας αὐξήσις τῶν ἀδήλων εἰσπράξεων ἡ ὁποία κυρίως προέρχεται ἐκ τῆς ἐμπορικῆς ναυτιλίας καὶ τῆς αὐξήσεως τῆς ναυτιλιακῆς ἀπασχολήσεως.

11. Αἱ τελευταῖαι αὗται διαπιστώσεις ἐπιβάλλουν τὴν μετ' ἰδιαιτέρας προσοχῆς διαμόρφωσιν τῆς συναλλαγματικῆς μας πολιτικῆς. Τὸ σημερινὸν συναλλαγματικὸν ἀπόθεμα τῆς χώρας ἀποτελεῖ πολύτιμον περιθώριον, ἀπ' ἐνὸς μὲν ἀσφαλείας διὰ τὸν κανονικὸν ἀνεφεδίασμον τῆς χώρας ὑπὸ συνθήκης ἀλευθερίας εἰσαγωγῶν καὶ ἀπ' ἑτέρου δυνατότητος προωθήσεως τῶν παραγωγικῶν ἐπενδύσεων διὰ τὴν ἐνδυνάμωσιν καὶ ἀνάπτυξιν τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας. Ἀλλ' ἐνῶ ταῦτα σημαίνουν ὅτι ἡ συναλλαγματικὴ κατάστασις τῆς χώρας ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ἰσχυρά, ὑποδεικνύουν ἐπίσης ὅτι ἀπαιτεῖται δραστηριὰ κινητοποιήσις πρὸς ὅλας τὰς ἐπιβαλλομένας κατευθύνσεις διὰ τὴν συγκράτησιν τῆς τάσεως πρὸς αὐξήσιν τῶν εἰσαγωγῶν καὶ τῆς ἐκ ταύτης ἐνδεχομένης διευρύνσεως τοῦ ἐλλείμματος τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν. Διὰ νὰ συγκρατηθῇ ὁ ρυθμὸς αὐξήσεως τῶν εἰσαγωγῶν, ὑπὸ καθεστῶς ἐλευθερίας εἰσαγωγῶν, δύναται καὶ πρέπει νὰ περιρριθῇ πρὸς ὅλας τὰς κατευθύνσεις ἡ αὐξήσις τῶν χρηματικῶν εἰσδημάτων, ἐνῶ ἡ ἐξασφάλισις ἡϋξημένων ἀποδόσεων καὶ παραγωγῆς γεωργικῶν προϊόντων, ἐντὸς τοῦ τρέχοντος καὶ τοῦ ἐπομένου ἔτους, θὰ περιρρίψῃ τὴν ζήτησιν δι' εἰσαγωγὰς καὶ θὰ ἐπιτρέψῃ τὴν αὐξήσιν τῶν ἐξαγωγῶν. Ἀλλὰ καὶ πέραν τῶν μέτρων ἀμέσου κινητοποιήσεως διὰ τὴν ματαίωσιν περαιτέρω οὐσιώδους αὐξήσεως τῶν εἰσαγωγῶν καὶ ἐνδεχομένως τοῦ ἐλλείμματος ἐντὸς τοῦ προσεχὸς μέλλοντος, ἐπιβάλλεται ἡ δραστηριὰ ἀντιμετώπισις τῆς ἀπωτέρας ἐξελιξέως τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν. Ὅλα αἱ πρὸς τοῦτο ἐνδεκνικώμενα ἐνέργειαι, ἐντὸς τοῦ πλαισίου ποσοτικῶς ἐλευθέρων εἰσαγωγῶν, ἀποδίδονται εἰς τὴν δραστηριὰν καὶ δι' ὧν τῶν μέσων μέχρις ἀποτελέσματος ἐπιτάχυνσιν τῆς παραγωγικῆς ἀνάπτυξεως τῆς χώρας καθὼς καὶ τὴν συγκράτησιν τῆς αὐξήσεως τῶν χρηματικῶν εἰσδημάτων καὶ διαθεσίμων, ἡ ὁποία ταχέως ἐκδηλοῦται εἰς περαιτέρω αὐξήσιν τῶν εἰσαγωγῶν. Καὶ ἐὰν τὰ μέτρα

αυτά δὲν φαίνονται ἐπείγοντα, εἶναι ἐν τούτοις ἀπαραίτητα καὶ ἐπιβάλλεται ἡ ἀμεσὸς προετοιμασία καὶ ἡ λήψις των διὰ τὴν πλήρη κατοχύρωσιν τῆς ἐλευθερίας τῶν εἰσαγωγῶν καὶ τῆς συναλλαγματικῆς μας ἀσφαλείας.

V. ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Μεταβολαὶ εἰς τὴν κυκλοφορίαν Τραπεζικῶν γραμματίων καὶ τὴν προσφορὰν χρήματος

1. Ἡ κυκλοφορία τραπεζικῶν γραμματίων ᾠξήθη μεταξὺ τέλους Δεκεμβρίου 1955 καὶ τέλους Δεκεμβρίου 1956 κατὰ 1.198 ἐκατ. δραχμῶν, ἦτοι κατὰ 24%, ἐν συγκρίσει πρὸς ἀντίστοιχον αὐξήσιν 1.064 ἐκατ. δραχμῶν, ἦτοι κατὰ 27%, τὸ 1955. Τὸ μέσον ἔμωσ ἐτήσιον ἐπίπεδον τῆς κυκλοφορίας κατὰ τὸ 1956 ἦτο κατὰ 28% ἀνώτερον ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ προηγουμένον ἔτος, ἐνῶ τὸ ἀντίστοιχον ποσοστὸν δὲν ὑπερέβη τὸ 22% κατὰ τὸ 1955. Παρ' ὅσον εἴτι ἐκ τῶν ἀνωτέρω συγκρίσεων προκύπτει ὅτι ὁ ρυθμὸς αὐξήσεως τῆς κυκλοφορίας τραπεζικῶν γραμματίων, καθ' ἑκαστον τῶν δύο τελευταίων ἐτῶν, δὲν παρουσιάζει σημαντικὰς διαφορὰς, αἱ ἐπὶ τῆς κυκλοφορίας ἐπιδράσεις ὑπῆρξαν οὐσιωδῶς διάφοροι. Ἐνῶ κατὰ τὸ 1955 αἱ κύριαι ἐπιδράσεις προήλθον ἐκ τῆς ᾠξημένης χρεώσεως τῶν λογαριασμῶν τοῦ Δημοσίου καὶ ἀπὸ τὴν μείωσιν τῆς ἀπορροφητικῆς ἐπιδράσεως ἐκ τοῦ ἰσχυροῦ πληρωμῶν, κατὰ τὸ 1956 ἡ καθαρά ἀντήγησις κεφαλαίων ἐκ μέρους τοῦ Δημοσίου ἀπὸ τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος ἐμειώθη αἰσθητῶς ἐνῶ συγχρόνως ᾠξήθη οὐσιωδῶς τὸ ἔλλειμμα τοῦ ἰσχυροῦ πληρωμῶν, με ἀντίστοιχον ᾠξημένην ἀπορρόφησιν χρηματικῶν μέσων. Ἡ σημαντικωτέρα αὐξητικὴ ἐπιδρασις ἐντὸς τοῦ 1956 προήλθεν ἐκ τῆς αὐξήσεως τῶν πιστώσεων πρὸς τὴν οἰκονομίαν ἐκ κεφαλαίων τοῦ ἐκδοτικοῦ προνομίου καὶ ἐξ ἀναλήψεως καταθέσεων Δημοσίων Ὁργανισμῶν, καθὼς καὶ τοῦ ἐλευθερωθέντος πηγήματος τῶν ὑποχρεωτικῶν καταθέσεων τῶν Τραπεζῶν. Ἡ οὐσιωδῶς μεγαλυτέρα διεύρυνσις τῶν πιστώσεων πρὸς τὴν οἰκονομίαν κατὰ τὸ 1956 ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ 1955, ἔλαθε χώραν πρὸς τὴν αὐξήσιν τῶν ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ἐλεγχζόμενων κεφαλαίων συνεπεία τῶν τραπεζικῶν μεταρρυθμίσεων τοῦ λήξαντος ἔτους — κατὰ τὰ κατωτέρω ἐκτιθέμενα — καὶ θὰ ἡδύνατο νὰ ἀποδοθῇ σχεδὸν ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τὴν χρηματοδότησιν τοῦ καπνιστοῦ. Κατὰ τὸ 1955 ἡ αὐξησις τῶν πιστώσεων ἐξ ἀναλήψεων ἀπὸ τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος ὑπῆρξε σχεδὸν ἀσήμαντος.

Αἱ ἀνωτέρω διαφοραὶ εἰς τὰς ἐπιδράσεις ἐπὶ τοῦ ὅφους κυκλοφορίας τραπεζικῶν γραμματίων ἐξεδηλώθησαν μόνον καὶ με ἰδιαίτεραν ἔντασιν κατὰ τὸ δευτέρον ἔξάμηνον τοῦ 1956. Ἀντιθέτως, ἡ ὅλη διαμόρφωσις τῶν ἐπιδράσεων κατὰ τὸ πρῶτον ἔξάμηνον δὲν ὑπῆρξεν οὐσιωδῶς διάφορος ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν ἀντίστοιχον περίοδον τοῦ 1955. Πρέπει ἐπίσης νὰ παρατηρηθῇ ὅτι ἐὰν ἐπηρεαζομένουτο ἐντὸς τοῦ Νοεμβρίου καὶ Δεκεμβρίου 1956 αἱ ἐξαιρουαὶ κα-

πνού και ή ρευστοποιήσις των δανείων προς τὸ καπνεμπόριον μὲ ρυθμὸν ἀνάλογον ἐκείνου των ἀντιστάχων μηνῶν τοῦ 1955, ἢ ἐκ των πιστώσεων αὐξητικῇ ἐπίδρασις ἐντὸς τοῦ 1956 θὰ ἦτο μειωμένη συγχρόνως ὅμως θὰ ἦτο ἡλαττωμένη καὶ ἡ ἀπορροφητικὴ ἐπίδρασις ἐκ τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν.

2. Εἰδικότερον, οἱ παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῆς 'Ελλάδος λογαριασμοὶ τοῦ Δημοσίου, συμπεριλαμβανόμενων καὶ των πιστωτικῶν λογαριασμῶν δραχμῶν ἐκ τῆς βοηθείας, παρουσίασαν ἐντὸς τοῦ 1956 αὐξησιν τοῦ συγκεντρωτικοῦ χρεωστικοῦ των ὑπολοίπου κατὰ 12 ἑκατ. δραχμῶν ἐν συγκρίσει πρὸς 800 ἑκατ. περίπου κατὰ τὸ 1955. 'Εὰν ληφθῶν ὑπ' ὄψιν τὰ μὴ χρησιμοποιηθέντα ὑπολοιπα των διατεθέντων κεφαλαίων διὰ τὴν συγκέντρωσιν σίτου καὶ ἐὰν ἀφαιρεθῇ ἡ καθαρὰ ἐπίδρασις των μεταφορῶν ἀπὸ καὶ εἰς τοὺς λογαριασμοὺς τοῦ 'Αμερικανικοῦ Θησαυροφυλακίου, ἡ αὐξήσις τοῦ συγκεντρωτικοῦ ὑπολοίπου ἀνέρχεται εἰς 218 ἑκατ. διὰ τὸ 1956 καὶ συγκρίνεται πρὸς 410 ἑκατ. διὰ τὸ 1955. Τοῦτο σημαίνει, μετὰ τὰς ἐπιβαλλομένας διορθώσεις, τὸ συνολικὸν χρεωστικὸν ὑπόλοιπον των λογαριασμῶν τοῦ Δημοσίου ἠϋξήθη ἐντὸς τοῦ 1956 κατὰ 200 ἑκατ. περίπου ὀλιγώτερον ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν ἀντίστοιχον αὐξησιν ἐντὸς τοῦ 1955 καὶ ἡ βελτίωσις αὐτῇ των δημοσίων οἰκονομικῶν συνετελέσθη ἐξ ὀλιολήρου κατὰ τὸ δεῦτερον ἑξάμηνον τοῦ ἔτους. 'Εὰν ἐξετασθῶν κεχωρισμένως οἱ λογαριασμοὶ τοῦ Δημοσίου μετὰ τῆς Τραπεζῆς τῆς 'Ελλάδος, δύνανται νὰ γίνωνν ὀριζιμένα ἐνδιαφέρουσαι παρατηρήσεις καὶ συγκρίσεις. Διὰ τὸ πλῆρες ἔτος 1956 ὁ λογαριασμὸς «Συγκέντρωσις Εἰσπραξέων καὶ Πληρωμῶν» πρὸ οἰαοθήποτε μεταφορᾶς ἐκ κεφαλαίων τῆς βοηθείας καὶ Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου Δικαίου καθὼς καὶ εἰς τὸν λογαριασμὸν ἐπενδύσεων, ἐνεφάνισεν αὐξησιν τοῦ χρεωστικοῦ του ὑπολοίπου κατὰ τι ἀνωτέραν των 250 ἑκατ. δηλαδὴ κατὰ 300 ἑκατ. μικροτέραν ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν αὐξησιν τοῦ χρεωστικοῦ ὑπολοίπου τοῦ ἰδίου λογαριαμοῦ κατὰ τὸ 1955. 'Αντιθέτως, αἱ μεταφοραὶ εἰς τὸν λογαριασμὸν ἐπενδύσεων ἦσαν κατὰ 150 ἑκατ. μεγαλύτεραι κατὰ τὸ 1956 ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ 1955, ἢ δὲ αὐξήσις τοῦ χρεωστικοῦ ὑπολοίπου τοῦ λογαριαμοῦ Καταναλωτικῶν 'Αγαθῶν σχεδὸν διπλασία καὶ κατὰ 250. ἑκατομμ. περίπου μεγαλυτέρα ἐντὸς τοῦ 1956 ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ 1955. 'Αποτέλεσμα των διαφορῶν τούτων ὑπῆρξεν ὅτι τὸ συγκεντρωτικὸν χρεωστικὸν ὑπόλοιπον των τριῶν ἀνωτέρω λογαριασμῶν τοῦ Δημοσίου, πρὸ βοηθείας καὶ κεφαλαίων Δημοσίων 'Οργανισμῶν, ὑπῆρξε κατὰ 100 ἑκατ. περίπου μεγαλύτερον κατὰ τὸ 1956 ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ 1955 καὶ ἡ διαφορὰ αὐτὴ σχεδὸν ἐκαλύφθη ἀπὸ ἀντίστοιχον μείωσιν των πιστωτικῶν ὑπολοίπων των λογαριασμῶν τοῦ Δημοσίου ἐξεδηλωθῇ εἰς τὴν χρησιμοποίησιν κεφαλαίων Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου Δικαίου. 'Ενῶ κατὰ τὸ 1955 ἠντλήθησαν συνολικῶς 853 ἑκατ. ἐκ καταθέσεων Δημοσίων 'Οργανισμῶν, μέσῳ τοῦ λογαριαμοῦ «Εἰδικῶν Προκαταβολῶν», κατὰ τὸ 1956 ἔπρεστράφησαν εἰς τὸν λογαριασμὸν αὐτὸν 329 ἑκατ. Τοῦτο κατέστη δυνατόν καὶ ἐκ τῆς ἀναλήψεως πλέον των 1.900 ἑκατ. ἐκ

της βοήθειας κατά το 1956 έν συγκρίσει πρὸς ὀλιγώτερα τῶν 900 ἑκατ. κατά το 1955. Οὕτω ἡ συνολικὴ καθαρὰ μεταφορὰ κεφαλαίων ἐκ βοήθειας καὶ ἐκ διαθεσίμων Δημοσίων Ὁργανισμῶν ὑπῆρξε κατά το 1956 κατωτέρα τῶν 1.600 ἑκατ. ἐνῶ ἀνῆλθεν εἰς 1750 ἑκατ. περίπου κατά το 1955, ἀλλ' ἡ διαφορά αὐτὴ δέον νὰ συνδυασθῇ πρὸς σημαντικῶς ἀνώτερον ἔλλειμμα εἰς τὸ ἰσοζύγιον πληρωμῶν, ἀνεξαρτήτως τῶν ἐς ἄλλων κατευθύνσεων πληθωρικῶν ἢ ἀποπληθωρικῶν ἐπιδράσεων.

Ἡ κατά το 1956 συνολικὴ ἀπορροφητικὴ ἐπίδρασις ἐκ τοῦ ἔλλειμματος τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν ὑπερέβη τὰ 2.100 ἑκατ. ἐν συγκρίσει πρὸς 600 ἑκατ. περίπου κατά το 1955. Ἡ σημαντικὴ αὐτὴ διεύρυνσις τοῦ ἀνοίγματος κατά το 1956 ὀφείλεται σχεδὸν ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν ταχεῖαν αὐξησιν τῶν πληρωμῶν δι' εἰσαγωγάς, αἱ ὅποια ὑπερεκάλυψαν τὴν οὐχὶ ἀσήμενον αὐξησιν τῶν συναλλαγματικῶν εἰσπράξεων ἰδίως ἐξ ἀδήλων συναλλαγῶν. Τὸ κατά τὸ ἰσόποσον 1.500 ἑκατ. δραχμῶν περίπου ἠϋξημένον τοῦτο ἔλλειμμα ἐξεδηλώθη σχεδὸν ἐξ ὀλοκλήρου κατά τὸ δεύτερον ἑξάμηνον τοῦ ἔτους ἐνῶ, ἀντιθέτως, τὸ μέγεθος τοῦ ἔλλειμματος καὶ ἡ ἐξ αὐτοῦ ἐπίδρασις ἐπὶ τῆς κυκλοφορίας τραπεζικῶν γραμματίων ὑπῆρξε τοῦ ἰδίου περίπου μεγέθους κατά τὰ πρῶτα ἑξάμηνα τῶν ἐτῶν 1955 καὶ 1956.

Ἡ κυρίᾳ αὐξητικὴ ἐπίδρασις ἐπὶ τῆς κυκλοφορίας τραπεζικῶν γραμματίων κατά το 1956 προήλθεν ἀπὸ τὴν αὐξησιν τῶν πιστώσεων πρὸς τὴν οἰκονομίαν ἐκ κεφαλαίων ἀναληφθέντων ἐν γένει ἐκ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος. Ἐνῶ ἡ καθαρὰ αὐξησις τῆς χρηματοδοτήσεως ἐξ ἀναλήψεων ἐντὸς τοῦ 1955, κεφαλαίων τοῦ ἐκδοτικοῦ προνομίου καὶ καταθέσεων Δημοσίων Ὁργανισμῶν, ἀνῆλθεν εἰς 104 ἑκατ. δραχμῶν, ἡ ἀντίστοιχος αὐξησις κατά το 1956 ἔφθασε πρὸς 937 ἑκατ. ἢ 779 ἑκατ. ἐάν ἀφαιρεθοῦν αἱ κατά τὸ τέλος τοῦ 1956 «ἐπίδικαι ἔντοκοι καταθέσεις», αἱ ὅποια κυρίως ἀντικρύζουν τὸ ὑπόλοιπον τῶν ἀναληφθέντων κεφαλαίων διὰ βιοτεχνικὰ δάνεια ἐκ μέρους τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν. Ἡ ἀνωτέρω συνολικὴ διεύρυνσις τῆς πιστοδοτήσεως τῆς οἰκονομίας ὀφείλεται, ὡς ἤδη ἀνεφέρθη, εἰς τὴν ἠϋξημένην χρηματοδότησιν τοῦ καπνεμπορίου καὶ τὴν καθυστερημένην ρευστοποίησίν της. Εἶναι χαρακτηριστικὸν ὅτι μεταξὺ Ἰουλίου καὶ Δεκεμβρίου 1956 τὸ ὑπόλοιπον τῶν χορηγήσεων πρὸς τὸ καπνεμπόριον ἐμειώθη μόνον κατά 174 ἑκατ. δραχμῶν ἐν συγκρίσει πρὸς μείωσιν κατά 565 ἑκατ. κατά τὴν ἀντίστοιχον περίοδον τοῦ 1955.

Μὲ τὰς ἐν γένει πιστωτικὰς ἐξελίξεις κατά το 1956 συνθέεται καὶ ἡ ἀποδόσευσις τοῦ ἐνὸς τρίτου τῶν ὑποχρεωτικῶν καταθέσεων καθὼς καὶ ἄλλων τινῶν κεφαλαίων τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν μὲ ἀποτέλεσμα τὴν ἀνάληψιν 217 ἑκατ. Εἰς τὴν μεταφορὰν αὐτὴν ὀφείλεται κυρίως ἡ μείωσις τῶν καταθέσεων τῶν Τραπεζῶν παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῆς Ἑλλάδος, τὰ ὑπόλοιπα τῶν ὁποίων ἡλεκταίσθησαν καὶ περαιτέρω, ἐξ αἰτίας ἰδίως ἐκτάκτων ὑπεραναλήψεων κατά τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1956. Ἐάν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι κατά το 1955 αἱ παρὰ τῇ Τρα-

πέζῃ τῆς Ἑλλάδος καταθέσεις τῶν Τραπεζῶν ἐσημείωσαν αὐξησιν (ἀντὶ μειώσεως, ὡς κατὰ τὸ 1956) κατὰ 279 ἑκατ., προκύπτει ὅτι ἡ κίνησις τῶν καταθέσεων τῶν Τραπεζῶν παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῆς Ἑλλάδος ἀπετέλεσε πρόσθετον οὐσιώδη διαφορὰν, κατὰ 600 ἑκατ. περίπου αὐξητικὴν τῆς κυκλοφορίας, μεταξύ τῶν ἐπιδράσεων κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἔτη.

Συνέπειαι τῶν μεταβολῶν εἰς τὰς τραπεζικὰς καταθέσεις καὶ τὰ ρευστὰ διαθέσιμα

3. Κατὰ τὸ 1956 ἔλαβε χώραν σημαντικὴ αὐξήσις τῶν παρὰ τραπεζαῖας καταθέσεων, οὐσιωδῶς ἑντονωτέρα τῆς αὐξήσεως τῆς κυκλοφορίας τραπεζικῶν γραμματίων. Συνεπεία ὅμως ἰδίως τῆς καθιερώσεως ὑψηλοτέρων ἀνωτάτων ἐπιτρεπομένων ἐπιτοκίων διὰ τὰς καταθέσεις ταμιευτηρίου (καὶ προθεσμίας) τὴν αὐξησιν τῶν καταθέσεων συνώδευσε καὶ οὐσιώδης μεταβολὴ τῆς συνθέσεως αὐτῶν, ὀφειλομένη ἐν μέρει καὶ εἰς μεταφορὰν ἐνὸς τμήματος τῶν καταθέσεων ὅψεως εἰς καταθέσεις ταμιευτηρίου. Ἀποτέλεσμα τῆς μεταφορᾶς αὐτῆς εἶναι τὸ γεγονός ὅτι αἱ παρὰ τραπεzaῖς καταθέσεις ὅψεως ἐσημείωσαν ἐλαφρὰν κάμψιν μεταξύ Δεκεμβρίου 1955 καὶ Δεκεμβρίου 1956 ἔναντι αὐξήσεως κατὰ πλῆσιν τῶν 600 ἑκατ. μεταξύ Δεκεμβρίου 1954 καὶ Δεκεμβρίου 1955.

Κατ' ἀκολουθίαν τῶν ἀνωτέρω ἐξελίξεων ἡ συνολικὴ προσφορὰ χρήματος μετρούμενη διὰ τοῦ ἀθροίσματος τῶν ἐν κυκλοφορίᾳ τραπεζικῶν γραμματίων καὶ κερμάτων πλεόν τῶν καταθέσεων ὅψεως παρὰ Τραπεzaῖς ἐν γένει παρουσιάζει αὐξησιν μεταξύ τῶν μέσων ἐτησίων ἐπιπέδων 1955 καὶ 1956 κατὰ 23% ἔναντι ἀντιστοίχου αὐξήσεως κατὰ 19% μεταξύ 1954 καὶ 1955, καὶ ὁ ὑψηλότερος αὐτὸς ρυθμὸς αὐξήσεως κατὰ τὸ 1956 ὀφείλεται εἰς τὴν ταχέαν αὐξησιν τῆς κυκλοφορίας τραπεζικῶν γραμματίων. Τὰ ποσοστὰ αὐτὰ ὀφύσεως τῆς «προσφορᾶς χρήματος», συγκρινόμενα πρὸς τὴν ἀνοδὸν τοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος, δεικνύουν ὅτι ἐντὸς τοῦ 1956 ἔλαβε χώραν σημαντικὴ αὐξήσις τῆς ἐν γένει ρευστότητος τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας. Τοῦτο ἀπεικονίζεται εἰς τὴν μείωσιν τῆς εἰσοδηματικῆς ταχύτητος κυκλοφορίας τῶν μέσων πληρωμῆς, μετρούμενης διὰ τοῦ πηλίκου τοῦ ἀποθροίστου ἐθνικοῦ εἰσοδήματος εἰς τρεχούσας ἀγοραίας τιμὰς διὰ τοῦ μέσου ὁρου τοῦ ἀθροίσματος τῶν ἐν κυκλοφορίᾳ τραπεζικῶν γραμματίων καὶ κερμάτων καὶ τῶν παρὰ τραπεzaῖς καταθέσεων ὀψεως. Ἡ εἰσοδηματικὴ ταχύτης, ὡς προκύπτει κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἐκ προσωρικῶν στοιχείων, ἐμφανίζει μικρὰν μείωσιν μεταξύ τῶν ἐτῶν 1954 καὶ 1955 καὶ σαφῶς μεγαλυτέραν μεταξύ 1955 καὶ 1956. Ἐὰν ἡ ταχύτης κυκλοφορίας ἡδύνατο μετὰ σχετικῆς ἀκριθείας νὰ ὑπολογισθῇ ἐν συσχετίσει οὐχὶ πρὸς τὸ ἐθνικὸν εἰσόδημα ἀλλὰ καὶ τὴν συνολικὴν ἀξίαν τῶν συναλλαγῶν πάσης φύσεως ἀγαθῶν καὶ ὑπηρεσιῶν, θὰ προέκυπτε πιθανῶς βραδυτέρα μείωσις τῆς ταχύτητος κυκλοφορίας τῶν μέσων πληρωμῆς, ἀν καὶ τὸ συμπέρασμα ὡς πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς μεταβολῆς δὲν θὰ ἦτο ἴσως διάφορον.

4. Αι ένδειξεις της αύξήσεως της ρευστότητος της οικονομίας κατά τὸ 1956 ἐνισχύονται καὶ ἐκ τῆς σημειωθείσης κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο σημαντικῆς αὐξήσεως τῶν ἐν γένει ρευστῶν διαθεσίμων εἰς τὰ ὅποια δέον νὰ περιληφθοῦν πλὴν τῶν μέσων ὄρων πληρωμῆς καὶ αἱ καταθέσεις ταμειευτήριου, αἱ ὁποῖαι δύνανται ἀνὰ πᾶσιν στιγμῇν νὰ ἀνακληθθοῦν πρὸς διενέργειαν πληρωμῶν. Τὸ σύνολον τοῦτο παρουσίασε κατὰ τὸ 1956 αὐξησιν κατὰ πλεόν τοῦ 30% ἔναντι 21% περίπου κατὰ τὸ 1955, τὸ ποσοστὸν δὲ τοῦτο εἶναι σημαντικῶς ὑψηλότερον τῆς κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ποσοστιαίας αὐξήσεως τῶν μέσων πληρωμῆς.

Αἱ ἀνωτέρω διασπάσεις, συνδέονται μὲ τὴν ἐκδηλωθεῖσαν κατὰ τὸ 1956 οὐσιωδῶς ἐνισχυμένην ροπὴν πρὸς καταθέσιν παρὰ Τραπεζαίαις, ἥ ὅποια κατ' οὐσίαν σημαίνει μεταβολὴν τῆς συνθέσεως τῶν περιουσιακῶν στοιχείων ἐν γένει πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς τηρήσεως ἐνδὸς ἠξιεμένου ποσοστοῦ ὑπὸ μορφήν τραπεζικῶν καταθέσεων. Ἐὰν ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν αἱ ἐπεκτατικαὶ ἐπιδράσεις ἐκ τῆς λειτουργίας τοῦ τραπεζικοῦ συστήματος, ὑπὸ τὴν ἑνωϊαν ὅτι αὐξήσις καταθέσεων ὀδηγεῖ κατὰ κανόνα εἰς διευρυνόμενας τραπεζικὰς πιστώσεις καὶ νέας καταθέσεις, προκύπτει ὅτι καὶ μόνῃ ἡ ἔντασις τῆς προτιμήσεως τοῦ πληθυσμοῦ, ὅπως τηρῇ τὰ περιουσιακά του στοιχεῖα ὑπὸ μορφήν τραπεζικῶν καταθέσεων, συνεπάγεται ἐπέκτασιν τῶν χρηματικῶν μέσων, ἀνεξαρτήτως τῶν μεταβολῶν τῆς κυκλοφορίας τραπεζικῶν γραμματίων. Εἶναι εὐλόγον νὰ ὑποθέσῃ κανεὶς ὅτι εἰς τὴν Ἑλλάδα, λόγῳ τῆς σχετικῶς περιορισμένης χρήσεως ἐπιτογῶν, αἱ ἀνωτέρω ἐπεκτατικαὶ ἐπιδράσεις δὲν εἶναι ἐν γένει ἰδιαίτερος ἔντονος ἀλλὰ πάντως δὲν εἶναι ἀσήμαντοι καὶ ὁπωσδήποτε καθίστανται ἐντονώτεροι μὲ τὴν διευρυνομένην χρησιμοποίησιν ἐκ μέρους τοῦ πληθυσμοῦ καταθέσεων καὶ πιστώσεων. Ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας μεγεθύνεται οὐσιωδῶς ἡ ποσοτικὴ σημασία οἰκονομικῶς αὐξήσεως τῶν ἐν κυκλοφορίᾳ τραπεζικῶν γραμματίων, δεδομένου ὅτι ἐκ ταύτης δημιουργοῦνται σωρευτικῶς περισσότεραι καταθέσεις καὶ πιστώσεις καὶ ἐξ αὐτῶν περαιτέρω νέαι καταθέσεις καὶ πιστώσεις. Αἱ παρατηρήσεις αὗται εἶναι ἰδιαίτερας σημασίας διότι ὀδηγοῦν εἰς τὸ οὐσιώδες συμπέρασμα διὰ τὴν διαμόρφωσιν τῆς νομισματικῆς πολιτικῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα κατὰ τοὺς προσεχεῖς μῆνας καὶ ἔτη, ὅτι ἡ ἐκ καταθέσεων δημιουργία τραπεζικῶν διαθεσίμων καὶ ἡ ἐκ ταύτης διεύρυνσις τῆς χρηματοδοτήσεως δὲν εἶναι ἀνευ κινδύνου πληθωρικῶν ἐπιδράσεων. Ἡ αὐξήσις τῶν πιστώσεων καὶ ἐὰν ἀκόμη ὀφείλεται εἰς προηγουμένην αὐξήσιν καταθέσεων, ἔστω καὶ μὴ προερχομένην ἀπὸ διεύρυνσιν τῆς κυκλοφορίας τραπεζικῶν γραμματίων, ὀδηγεῖ εἰς σωρευτικὰς τάσεις πιστωτικῶν ἐπεκτάσεων, αἱ ὁποῖαι εἰς πλείους χώρας κατὰ περιόδους προεκάλεσαν νομισματικὰς διαταραχὰς καὶ ἀνωμαλίας, ἀποτελοῦν δὲ εἰς πάσας τὰς χώρας τὸ ἀντικείμενον συστηματικῆς παρακολουθήσεως καὶ ἐλέγχου ἐκ μέρους τῶν ὑπευθύνων Ἀρχῶν. Αἱ ἀνωμαλίας αὗται κινδυνεύουν νὰ εἶναι ἐντονώτεραι, ἔταν ἐκδηλοῦνται ἀπότομος μεταβολὴ εἰς τὸν ρυθμὸν αὐξήσεως τῶν καταθέσεων λόγῳ μετεστροφῆς τῶν συνθηκῶν τοῦ πληθυσμοῦ, ὅπως φαίνεται

δοι συνέβη εις τήν Ελλάδα από των μέσων τοῦ 1956 καί συνεχίζεται: έντός τοῦ 1957.

5. Ὑπό τωαύτας συνθήκας καί ἐξελιζοίς, ἐκτός ἀπό τήν συγκράτησιν τῆς αὐξήσεως τῆς κυκλοφορίας τραπεζικῶν γραμματίων, ἐπιβάλλεται ἡ καθιέρωσις καί χρησιμοποίησις ἀποτελεσματικῶν μέσων ἐλέγχου τοῦ μεγέθους καί τῶν ἐπιδράσεων τῶν συνολικῶς ἐν τῇ χώρᾳ δημιουργουμένων χρηματικῶν μέσων. Ἡ αὐξήσις τῶν πιστώσεων καί ἐν γένει τῶν ρευστῶν διαθεσίμων διίφεται: νά ἐχῇ συνεπείας πρὸς περισσοτέρας κατευθύνσεις, ἰδίως εἰς αὐξησιν τῆς τρεχούσης παραγωγῆς ἢ τῶν παραγωγικῶν ἐπενδύσεων ἢ ἀποθεμάτων ἀλλὰ καί εἰς αὐξησιν μὴ παραγωγικῶν ἐπενδύσεων ἢ ἐν γένει δαπανῶν ἢ τέλος δὲ καί εἰς τήν διατήρησιν ὑψητέρας ρευστότητος ἐκ μέρους τῶν ἐπιχειρήσεων καί ἐν γένει τοῦ πληθυσμοῦ. Ὑπάρχουν ἑνδείξεις ὅτι κατὰ τὸ 1956 καί ἰδιαίτερος κατὰ τὸ δεύτερον ἑξάμηνον αὐτοῦ, ἐξαιρέσει τῶν ἐξασφαλιστικῶν τοποθετήσεων, εἰς τὰς ὁποίας πιθανώτατα ἐξεδηλώθησαν τάσεις ὑφέσεως, ὑψητέμενα: πιστώσεις ἢ ρευστὰ διαθέσιμα ἐπέδρασαν σχεδὸν πρὸς ὅλας τὰς ἀνωτέρω κατευθύνσεις. Τὴν πλέον χαρακτηριστικὴν ἑνδείξιν αὐτοῦ ἀποτελεῖ ἡ ραγδαία καί δι' εὐρείαν κατηγορίαν εἰδῶν ἀνόδος τῶν εἰσαγωγῶν, ἡ ὁποία εἶναι ἰδιαίτερος ἀλσθητὴ κατὰ τὸ δεύτερον ἑξάμηνον τοῦ ἔτους. Καί καθ' ὃ μέτρον μὲν αἱ μεγαλύτεραι πιστώσεις θὰ ὠδήγουν εἰς αὐξησιν παραγωγῆς καί προσφοράς τῶν ἀγαθῶν, πρὸς τὰ ὁποία κατευθύνεται ἡ ὑψητέμενη ζήτησις, ἀντισταθμίζονται: τοῦλάχιστον ἐν μέρει αἱ συνέπειαι τῶν ὑψητέμενων χρηματικῶν μέσων καί ζητήσεως. Αἱ ἀνωτέρω ἡμῶς ἐπιδράσεις δὲν δύνανται: νά προέλθουν ἀπὸ δαπάνας ἐν γένει μὴ παραγωγικάς, διὰ τῶν ὁποίων ἐνῶ δημιουργοῦνται εἰσδηλήματα δὲν αὐξάνεται ἀντιτίτλως ἡ προσφορὰ ἀγαθῶν. Κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας τοῦ 1956 ὑπάρχουν ἑνδείξεις τινος περιορισμένης αὐξήσεως τῆς παραγωγῆς καί δύνανται ἴσως νά ἀναμένονται: περισσότερα καί σαφέστερα συμπτώματα τωαύτης ἐξελιξεως κατὰ τὸ 1957. Καθ' ὃ μέτρον ἡμῶς ἡ ἐπέκτασις τῶν πιστώσεων δὲν ἀνταποκρίνεται ἢ δὲν ὑποκινεῖ περαιτέρω αὐξησιν τῆς παραγωγῆς, ἡ σωρευτικὴ αὐξήσις τῶν καταθέσεων καί πιστώσεων δύνανται: νά ἐδηγήσῃ εἰς πληθωρικὰς ἐπιδράσεις, αἱ ὁποίαι καί ἐὰν δὲν ἐκδηλωθοῦν ἀμέσως εἰς τὸ ἐσωτερικόν, δύνανται: νά προκαλέσουν ταχέως καί σφοδρὰν διεύρυσιν τοῦ ἐλλείμματος τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν, ὅπως ἐν μέρει συνέβη κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας τοῦ 1956. Πρέπει: νά τονισθῇ ὅτι ἰδίως εἰς χώρας οἰκονομικῶς ὑποανεπτυγμένης, μὲ ἐντόνους πιέσεις αὐξήσεως τοῦ βιωτικοῦ ἐπιπέδου, ἡ ἐνίσχυσις τῶν πληθωρικῶν τάσεων ὑπὸ καθεστῶς ἐλευθερίας εἰσαγωγῶν, εἰς σημαντικὸν βαθμὸν «δυσχετεύεται: πρὸς τὸ ἐξωτερικόν» ὑπὸ μορφήν ὑψητέμενων εἰσαγωγῶν καί πολλάκις δὲν ἐκδηλοῦται: ἀμέσως εἰς ἄλλα συμπτώματα οὔτε καί εἰς ὑψωσιν τῶν τιμῶν. Ἡ αὐξήσις τῶν χρηματικῶν εἰσδημάτων καί τῆς ζητήσεως ἐν γένει μὲ ρυθμὸν ὑψηλότερον τοῦ ρυθμοῦ τῆς αὐξήσεως τῶν παραγομένων ὀλικῶν ἀγαθῶν καθὼς καί τῶν ἀπαιτουμένων ἐξειδικευμένων ὑπηρεσιῶν διὰ τὴν

ἀνάπτειν τῆς παραγωγῆς ὁδηγεῖ καὶ εἰς αὐξήσιν τῆς ζήτησεως τῶν μὴ «διεθνῶς» διαπραγματευσίων ἀγαθῶν — καὶ τοιαῦτα εἶναι κατὰ κύριον λόγον αἱ πάσης φύσεως ὑπηρεσίαι καὶ κυρίως τῶν εἰδικευμένων ἐργατῶν καὶ ἐπαγγελματιῶν. Αὕτη προκαλεῖ ὑψώσεις εἰς τὰς ἀμειβάς τῶν ὑπηρεσιῶν ταύτων, περαιτέρω δὲ καὶ εἰς τὰς ἐλαχίστας τιμὰς ποὺ θὰ ἦσαν διατεθειμένοι νὰ δεχθῶν οἱ ἀγρόται καὶ ἐν γένει οἱ παραγωγοὶ διὰ τὰ προϊόντα των. Αἱ οὕτω ἐκδηλούμεναι τάσεις πρὸς ὑψηλοτέρας τιμὰς καὶ ἡ ἐκ τῶν τάσεων τούτων ἐπιπρεσζυμένη πολιτικὴ τιμῶν ἀσφαλείας καὶ προστασίας τῶν γεωργικῶν προϊόντων, ἔχουν ὡς ἀποτέλεσμα ἀπ' ἐνὸς τὸν περιορισμὸν τῶν δυνατοτήτων αὐξήσεως τῆς ἐξαγωγῆς προϊόντων, ἀπ' ἑτέρου δὲ τὴν αὐξήσιν τῶν εὐρείας ποικιλίας εἰσαγόμενων εἰδῶν.

Διὰ τὴν πρόληψιν καὶ ματαίωσιν τῶν ἀνωτέρω ἐξελλίξεων ἐπιβάλλονται ἐγκαιρὰ καὶ ἀποφασιστικὰ μέτρα πρὸς ματαίωσιν τῶν διαταραχτικῶν ἐπιδράσεων ἀλλὰ καὶ πρὸς θετικὴν ἀξιοποίησιν διὰ τὴν ἐπιτάχυνσιν τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῆς χώρας, τῶν δυνατοτήτων αἱ ὁποῖαι διανέμονται ἐκ τῆς πιστωτικῆς καὶ δημοσιονομικῆς ἐξομαλύνσεως. Τὰ μέτρα αὐτὰ πρέπει νὰ ἀποβλέπουν εἰς δύο κυρίως ἀντικειμενικοὺς σκοποὺς: πρῶτον, εἰς τὴν ἀνόσχεσιν τῆς αὐξήσεως τῆς κυκλοφορίας τραπεζικῶν γραμματίων, πρὸς ἐπιβράδυνσιν καὶ ἀντιστάθμισιν τῆς διεκρύνσεως τῶν πιστωτικῶν μέσων πληρωμῆς καὶ δεύτερον, εἰς τὴν συγκράτησιν τῶν ἐπεκτατικῶν συνεπειῶν ἐκ τῆς διενέργειας τῶν καταθέσεων διὰ τῆς ἀπορροφήσεως ἐνὸς τμήματος τῆς περαιτέρω αὐξήσεως τῆς ρευστότητος καὶ διὰ τῆς διαχετεύσεως τοῦ ὑπολοίπου πρὸς κατευθύνσεις δημοσιονομικῆς βασικῆς σημασίας ἀγαθῶν διὰ τὴν ἱκανοποίησιν τῶν ἀναγκῶν τοῦ πληθυσμοῦ καὶ τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ ἐθνικοῦ πληθωρμῶν. Αἱ προτάσεις δι' ἐν πρόγραμμα θανείων μέσης καὶ μακροτέρας διάρκειας διὰ τὴν ἀναδιοργάνωσιν καὶ τὸν ἐκσυγχρονισμὸν τῶν βιομηχανικῶν ἐγκαταστάσεων τῆς χώρας καθὼς καὶ διὰ τὴν καθιέρωσιν καὶ χρησιμοποίησιν τῶν θεσμῶν τῶν ἐντόκων γραμματίων τοῦ δημοσίου καὶ ὁμολογιακῶν ἐκδόσεων ἐν γένει ἀποβλέπουν καὶ εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν ἀνωτέρω σκοπῶν.

Δημόσια οἰκονομικά

6. Ἀπὸ τὰ μηνιαῖα στοιχεία τῆς Γενικῆς Διευθύνσεως Δημοσίου Λογιστικοῦ προκύπτει ὅτι τὸ ἔλλειμμα μεταξὺ τῶν τρεχουσῶν δαπανῶν τοῦ Δημοσίου καὶ τοῦ συνόλου τῶν ἐσόδων ἐξ ἑλληνικῶν πηγῶν ἐνὸς ὑπερέβη τὰ 1.100 ἑκατ. δραχμῶν κατὰ τὸ 1955, ἀνῆλθεν εἰς 38 ἑκατ. κατὰ τὸ δωδεκάμηνον τοῦ 1956. Ἡ διαπίστωσις αὕτη σημαίνει βελτίωσιν κατὰ πλεόν τῶν 1.000 ἑκατ. μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἐτῶν. Τὸ ἀποτέλεσμα αὐτὸ προέκυψεν ἐκ τῆς κατὰ 1.540 ἑκατ. περίπου, ἥτοι 15,6% αὐξήσεως τῶν ἐξ ἑλληνικῶν πηγῶν ἐσόδων ἐναντι αὐξήσεως τῶν ἀντιστοίχων δαπανῶν κατὰ 470 ἑκατ. περίπου, ἥτοι 4% περίπου. Ἀλλ' εἰς τὰς ἀνωτέρω ἐκτιμήσεις διὰ τὸ 1956 δὲν περιλαμβάνονται ὠρισμένοι

δαπάναι υπό μορφήν προκαταβολών όπως επίσης και τὸ σύνθημα τῆς διμήνου παρατάσεως τῆς χρήσεως καθὼς και ὠρισημένοι ἐπιδοτήσεις, οὐχὶ ἀσήμενται, μέσῳ τοῦ λογαριασμοῦ Καταναλωτικῶν Ἀγαθῶν. Καὶ ἂν θύμῃς τὰ κονδύλια αὐτὰ ληφθῶν ὑπ' ὄψιν, ἡ διαφορά τοῦ δημοσιονομικοῦ ἐλλείμματος ἐκ τρεχουσῶν δαπανῶν μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1955 καὶ 1956 παραμένει σημαντική.

Ἡ αὐξησις τῶν δημοσίων ἐσόδων προήλθεν ἐκ τῆς διὰ πλήρες ἔτος ἐφαρμογῆς τῶν ἠϋξημένων συντελεστῶν, ἰδίως ἐμμέσων φόρων καὶ δασμῶν, οἱ ὁποῖοι ἐθεσπίσθησαν κατὰ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1955 καὶ ἐκ τῆς περαιτέρω μείζονος ἀποδόσεως τῆς φορολογίας, λόγῳ αὐξήσεως τῆς ἐμπορικῆς καὶ ἐν γένει οἰκονομικῆς δραστηριότητος. Τὸ ποσοστὸν αὐξήσεως τῶν ἐμμέσων φόρων εἶναι κατὰ τι ἀνωτερον ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ ἀντιστοιχον ποσοστὸν αὐξήσεως τῶν ἀμέσων φόρων, ἀλλ' ἡ διαφορά εἶναι μικρά καὶ ἡ σχέσις τῶν ἐσόδων ἑκατέρας τῶν δύο ταύτων κατηγοριῶν πρὸς τὸ σύνολον τῶν ἐκ φορολογίας ἐσόδων παρέμεινε περίπου ἀμετάβλητος. Ἡ ἐξέλιξις αὐτῆς ἐσημειώθη παρὰ τὸ γεγονός ὅτι ἡ ὑπὲρ τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν σεισμοπλήκτων περιοχῶν ἐπιβληθεῖσα προσωρινὴ τοῦ φόρου εἰσοδήματος κατὰ 20% ἐμειώθη ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου καὶ ἐντεύθεν εἰς 8%, ἐνῷ διετηρήθησαν αἱ πλεῖστοι ἐκ τῶν κατὰ τὸ 1955 ἐπιβληθεισῶν προσωρινῶν τῶν ἐμμέσων φόρων κατὰ δασμῶν. Τοῦτο σημαίνει: ὅτι ἡ ἀπόδοσις τῶν ἀμέσων φόρων κατὰ τὸ 1956, παρὰ τὴν καθυστέρησιν ἡ ὅποια ἐσυνεχίσθη καὶ κατὰ τὸ πρῶτον ἐξάμηνον τοῦ ἔτους, συνετελεσθῆς διὰ πρῶτην φοράν ἐφαρμογῆς τοῦ συστήματος τοῦ ἐνκαίου φόρου, ἐσημείωσεν οὐσιωδῆ βελτίωσιν, τῆς ὁποίας ὁ ρυθμὸς κατὰ τὸ δεύτερον ἐξάμηνον τοῦ ἔτους ἦτο οὐσιωδῶς ταχύτερος τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἀντιστοίχου βελτιώσεως τῆς ἀποδόσεως τῆς ἐμμέσου φορολογίας. Ἀλλ' αἱ μεταβολαὶ αὗται δὲν ἦσαν δυσανάλογα ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν μεταβολὴν τῆς γενικωτέρας οἰκονομικῆς δραστηριότητος. Ἡ φορολογικὴ ἐπιβάρυνσις, μετρουμένη ἐκ τῆς σχέσεως μεταξὺ τῶν ἐκ φορολογίας ἐσόδων πρὸς τὸ ἐθνικὸν εἰσόδημα ὑπολογίζεται καὶ διὰ τὸ 1956, βάσει προσωρινῶν στοιχείων, εἰς ποσοστὸν μὴ ἀφιστάμενον οὐσιωδῶς τῶν ἀντιστοίχων ποσοστῶν διὰ προηγούμενα ἔτη τῆς περιόδου 1952 ἕως 1955. Παρὰ τὴν σημειωθεῖσαν βελτίωσιν ἐν τούτοις, αἱ ἐν βελίξει δικαιολογοῦν τὸ συμπέρασμα ὅτι ἐξακολουθεῖ φοροδιαφυγὴ, ὁ περιορισμὸς τῆς δὲ ἀποτελεῖ ἐπίμονον ἐπιδίωξιν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, ὅπως προκύπτει καὶ ἀπὸ προσφάτους κυβερνητικὰς ἀνακοινώσεως. Ἀλλ' ἐπὶ πλέον ἡ μείωσις τῆς φοροδιαφυγῆς καὶ ἡ βελτίωσις ἐν γένει τῶν εἰσπράξεων καθίσταται καὶ εὐχερεστέρα κατόπιν τῆς γενικωτέρας πιστωτικῆς ἀνέσεως, ἀλλὰ καὶ ἐπιβάλλεται διὰ τὴν ἱσχυρὴν ἀπορροφητικὴν ἐπιδράσεως ὑπὸ τὰς διαμορφούμενας συνθήκας ἠϋξημένης ρευστότητος. Διὰ τοῦτο ἐνδείκνυται αἱ πρόσφαται μειώσεις τῶν φορολογικῶν συντελεστῶν νὰ συνδυασθῶν μὲ ἀποφασιστικὴν μείωσιν τῆς φοροδιαφυγῆς καὶ ἐξασφάλισιν αὐξήσεως ἀποδόσεως ἐκ τῆς φορολογίας. Ὑπὸ τὰς προϋπαθέσεις αὐτάς θὰ ἦτο σκόπιμον συστηματικῶς νὰ μελε-

τηθούν αι φορολογικαί διαρρυθμίσεις διά των οποίων θα ήδύναντο νά δημιουργηθούν ή ενισχυθούν τὰ κίνητρα πρὸς παραγωγικὰς ἐπενδύσεις.

Παρά τὴν οὐσιώδη πρόβδον πρὸς ἐξυγίανσιν τῶν δημοσίων οἰκονομικῶν κατὰ τὸ 1956, ἐπιβάλλεται ἡ συνέχισις ἀμειώτου καὶ ἐπιμόνου προσπάθειας διὰ τὴν συγκράτησιν τῆς αὐξήσεως τῶν καταναλωτικῶν δαπανῶν τοῦ Δημοσίου διὰ νά καταστῇ δυνατὴ ἡ ἔντασις ἐνέχυσις τῶν δημιουργικῶν καὶ παραγωγικῶν δραστηριοτήτων τοῦ Κράτους. Ἡ παρατήρησις αὕτη ἔχει ἰδίως σημασίαν διὰ τὴν μείωσιν τῶν πάσης φύσεως ἐπιδοτήσεων, ἡ χορήγησις τῶν ὁποίων πρέπει νά περιορισθῇ μόνον δι' ἐκτάκτους καὶ προσωρινὰς ἀνάγκας, πάντοτε δὲ βάσει σαφοῦς προγραμματισμοῦ καὶ προβλέψεως τῆς ἀντιστοίχου καλύψεως εἰς τὸν Δημοσίον Προϋπολογισμόν.

7. Ἡ κατὰ τὸ 1956 οὐσιώδης αὐξήσις τοῦ χρεωστικοῦ ὑπολοίπου τοῦ λογαριασμοῦ καταναλωτικῶν ἀγαθῶν συνδέεται πρὸς τὰς κατὰ πλεόν τῶν 400 ἑκατ. δραχμῶν ὑῤῃξημένας παραγγελίας ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἰδίως αἴτου καὶ σπορελαίου. Τὰ συνολικῶς διατεθέντα διὰ τὴν συγκέντρωσιν αἴτου κατὰ τὸ 1956 ἀνῆλθον εἰς 740 ἑκατ. περίπου καὶ ἦσαν κατὰ 150 ἑκατ. περίπου ὑψηλότερα τῶν ἀντιστοίχων δαπανηθέντων κατὰ τὸ 1955. Τὸ σύνολον τῶν εἰς δραχμὰς δαπανῶν ὑπερέβη ἐπίσης κατὰ 150 ἑκατ. περίπου τὰ ἀντίστοιχα ποσὰ τοῦ 1955. Ἐνῶντι τῶν κατὰ τὰ ἀνωτέρω ὑῤῃξημένων δαπανῶν αἱ εἰσπράξεις κατὰ τὸ 1956 ἦσαν συνολικῶς μεγαλύτεραι κατὰ 300 ἑκατ. τῶν ἀντιστοίχων εἰσπράξεων τοῦ 1955. Αἱ μεταβολαὶ αὗται ἐξηγοῦν τὴν διαφορὰν μεταξὺ πληρωμῶν καὶ εἰσπράξεων διὰ τοῦ λογαριασμοῦ καταναλωτικῶν ἀγαθῶν κατὰ τὸ 1956 ἡ ὁποία ἦτο σημαντικῶς μεγαλύτερα ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ 1955. Κατὰ τὸ τέλος τοῦ παρελθόντος Δεκεμβρίου ἀντιστοίχως, ἡ ἀξία τοῦ συνόλου τῶν ἀποθεμάτων τοῦ Δημοσίου ἦτο οὐσιωδῶς ὑῤῃξημένη ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν ἀντίστοιχον ἀξίαν κατὰ τὸ τέλος Δεκεμβρίου 1955, δὲν καλύπτει ὁμῶς τὸ σύνολον τῆς διαφορᾶς μεταξὺ δαπανῶν καὶ εἰσπράξεων ἐντὸς τοῦ 1956, διότι ὠρισμένα ἐκ τῶν εἰδῶν διετέθησαν εἰς τιμὰς κατωτέρας τοῦ κόστους των καὶ ἡ ὑπὸ τὴν μορφήν αὐτὴν ἐπιδότησις δὲν ἐκαλύφθη ἐκ τοῦ Δημοσίου Προϋπολογισμοῦ.

8. Κατὰ τὸ 1956 ὑπῆρξεν οὐσιώδης ἡ αὐξήσις τῶν δαπανῶν τοῦ Προγράμματος Δημοσίων Ἐπενδύσεων, αἱ ὁποῖαι ὑπερέβησαν τὰ 1.300 ἑκατ. κατὰ τὸ 1956 ἐν συγκρίσει πρὸς 1.100 ἑκατ. περίπου κατὰ τὸ 1955. Ἡ διαφορὰ καθίσταται οὐσιωδῶς μεγαλύτερα ἢαν εἰς τὰς ἐπενδύσεις τοῦ προγράμματος προστεθοῦν αἱ ἀποκαλούμεναι «παράλληλοι» δημόσιαι ἐπενδύσεις, τῶν αὐτοτελῶν Δημοσίων Ὀργανισμῶν καὶ Ἐπιχειρήσεων, ὡς εἶναι κυρίως ὁ Ὀργανισμὸς Χρηματοδοτήσεως Οἰκονομικῆς Ἀναπτύξεως καὶ ἡ Δημοσία Ἐπιχείρησις Ἡλεκτρισμοῦ. Αἱ ἐπενδύσεις αὗται, εἰς τὰς ὁποίας περιλαμβάνονται καὶ 300 ἑκατ. τοῦ δανείου ἐκ τοῦ προϊόντος τοῦ ὁποίου ἠρνοίχθη ἡ πίστωσις διὰ τὴν προμήθειαν τοῦ ἐξοπλισμοῦ τοῦ λιγνιτωρυχείου Πτολεμαΐδος, ὑπερέβησαν τὰ 900 ἑκατ. περίπου κατὰ τὸ 1956, συγκρινόμεναι πρὸς ὀλιγώτερα τῶν 200

ἑκατ. κατὰ τὸ 1955. Διὰ τὸ ἔτος 1957 τὸ ὕψος τοῦ προγράμματος ὑπολογίζεται εἰς 1.900 ἑκατ. περίπου, αἱ δὲ προβλεπόμεναι παράλληλοι ἐπενδύσεις ὑπολογίζονται εἰς 570 ἑκατ. Αἱ συνολικαὶ αὗται δημόσαι ἐπενδύσεις εἶναι δυνατὸν καὶ ἐπιβαίλλεται νὰ αὐξηθοῦν κατ' ἀπόλυτον προτεραιότητα πρὸς κατευθύνσεις μείζονος καὶ ταχείας ἀποδόσεως. Αἱ πρόσθετοι αὗται δαπάναι πρέπει νὰ καλυφθοῦν ἐξ ἐσόδων ἀπὸ ἐλληνικὰς πηγὰς, πραγματοποιουμένων ἐντὸς τοῦ 1957 τῶν μεγαλυτέρων δυνατῶν φορολογικῶν ἐσόδων. Ἀλλὰ καὶ πέραν αὐτῶν, ἐφ' ὅσον αἱ ἐπιτελικαὶ καὶ διοικητικαὶ προϋποθέσεις διὰ μίαν γόνιμον ἀνάπτυξιν τοῦ προγράμματος δημοσίων ἐπενδύσεων συντρέχουν ἢ δύνανται νὰ ἐξασφαλισθοῦν, ἐνδείκνυται νὰ κινητοποιηθοῦν καὶ πρόσθετοι πόροι διὰ δημοσίου δανεισμοῦ, ὑπὸ ποικίλας μορφάς.

Μεταβολαὶ τῶν τιμῶν

9. Οἱ ἐλληνικοὶ τιμαριθμοὶ χονδρικῆς πωλήσεως καὶ ἀκριβείας ζωῆς ἐσημείωσαν περιωρισμένην αὐξήσιν μεταξύ Δεκεμβρίου 1955 καὶ Δεκεμβρίου 1956, ἐν συγκρίσει τόσο πρὸς προηγούμενα ἔτη ὅσον καὶ πρὸς τὰς αὐξήσεις τῶν ἀντιστοίχων τιμαριθμῶν εἰς ἄλλας χώρας ἐντὸς τοῦ λήξαντος ἔτους. Τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς αὐξήσεως τῶν ἐλληνικῶν τιμαριθμῶν ἐσημειώθη ἐντὸς τοῦ πρώτου ἡξαμήνου τοῦ 1956, μὲ ἀσήμενον περαιτέρω αὐξήσιν ἢ καὶ μειώσεις κατὰ τὸ δεῦτερον ἡξάμηνον τοῦ ἔτους. Ἐκδηλώσιν τούτου ἀποτελεῖ καὶ τὸ ὅτι ἡ ὕψωσις μεταξύ τῶν Δεκεμβρίων 1955 καὶ 1956 εἶναι μικρότερα τῆς αὐξήσεως μεταξύ τῶν μέσων ἐτησίων ἐπιπέδων. Αἱ ὕψωσεις ὀφείλονται εἰς οὐσίωδῃ ἀνοδὸν περιωρισμένων καὶ οὐχὶ εὐρείας κατηγορίας εἰδῶν. Τὰ ποσοστὰ αὐξήσεως μεταξύ Δεκεμβρίου 1955 καὶ Δεκεμβρίου 1956 εἶναι μικρότερα τῆς μέσης ἐτησίας ποσοστιαίας ἀνόδου κατὰ τὴν περίοδον 1932-1938.

Ὁ τιμαριθμὸς χονδρικῆς πωλήσεως τῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος ὕψωθη ἐξ ὁλοκλήρου κατὰ τὸ πρῶτον ἡξάμηνον τοῦ ἔτους. Μεταξὺ Δεκεμβρίου 1955 κατὰ 4,7% μεταξύ Δεκεμβρίου 1955 καὶ 1956 καὶ ἡ αὐξήσις ἐξεδηλώθη σχεδὸν καὶ Ἰουνίου 1956, ἡ κυριωτέρα ὕψωτικὴ ἐπίδρασις προήλθεν ἀπὸ τὸ ἔλαιον (καὶ τὰς ἐλαίας) καὶ εἰς πολὺ μικρότερον βαθμὸν ἀπὸ τὸν καπνόν, τὸν σίτηρον καὶ τοὺς γοιάνθρακας. Κατὰ τοὺς τελευταίους ἑξ ἡμέρας τοῦ 1956 ἡ πτώσις τῶν τιμῶν τοῦ ἔλαιου ἤσκησεν οὐσίωδῃ μειωτικὴν ἐπίδρασιν, ἡ ὅποια ὅμως ἀντεσταθμίσθη ἀπὸ τὰς ὕψωσεις τῶν τιμῶν ἰδίως τῆς κορινθιακῆς σταφίδος ἀλλὰ καὶ τοῦ αἵτου, τοῦ τυροῦ, τοῦ ὀίνου καὶ τοῦ βιάμβαικος καθὼς καὶ ὠριαμένων εἰσαγομένων πρώτων ὑλών. Ἐάν ἐξαίρεθῇ ἐπομένως ἡ ἐπίδρασις ἐκ τῆς ἐντόκου αὐξανομένης τῆς τιμῆς τοῦ ἔλαιου, αἱ ὕψωτικαὶ ἐπιδράσεις καταστέμνουνται περίπου ἐξ ἴσου ἐντὸς τῶν δύο ἡξαμήνων τοῦ 1956, ὀφείλονται δὲ ἰδίως, ὥς καὶ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, εἰς τὰ κύρια ἐξαγόμενα προϊόντα ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν σίτον καὶ ἄλλα ἐγγύρεια γεωργικὰ εἶδη, τῶν ὁποίων αἱ τιμαὶ ὕψωθησαν κατὰ κύριον λόγον συνεπείᾳ τοῦ καθαρισμοῦ ἡϋζημένων τιμῶν προστασίας. Ἡ ὕψωτι-

αή επίδρασις από εισαγόμενα εἴδη ἦτο μικρά καὶ προήλθεν ἰδίως ἀπὸ τοὺς γαϊάνθρακας καὶ τὸν σίδηρον καὶ ἄλλας τινὰς πρώτας ὕλας, μικροτέρας ποσο-
τικής σημασίας.

Ὁ τιμαριθμὸς ἀκριθείας ζωῆς τῆς Τραπεζῆς τῆς Ελλάδος ἐμφανίζει αὐ-
ξηρὴν κατὰ 1,3% μεταξὺ Δεκεμβρίου 1955 καὶ Δεκεμβρίου 1956, συγκρινομέ-
νην μὲ αὐξησιν κατωτέραν τοῦ 1% τοῦ ἀντιστοίχου τιμαριθμοῦ τῆς Ἀμερικανι-
κῆς Ἀποστολῆς, ἡ σύνθεσις τοῦ ὁποίου βασίζεται ἐπὶ καταναλώσεων οἰκογενει-
ῶν ἰδιαίτερος χαμηλοῦ εισοδήματος. Ἡ ἀνωτέρω αὐξησις τοῦ τιμαριθμοῦ τῆς
Τραπεζῆς τῆς Ελλάδος, ὀφείλεται εἰς ἐγγχώρια τρόφιμα, ἰδίως τὸν ἄρτον, ζυ-
μαρικά, ἔλαιον καὶ οἶνον μὲ μειωτικὰς ἐπιδράσεις ἐκ τῆς πτώσεως τῶν τιμῶν
τῶν ἰχθύων, κρεάτων ἀλλὰ καὶ ὀπωρικῶν καὶ λαχανικῶν καθὼς καὶ τῶν γεω-
μηλῶν. Ἐξαιρέσει τῶν τροφίμων, ᾠξήθησαν καὶ αἱ τιμαὶ τῶν εἰδῶν φωτισμοῦ
καὶ θερμάνσεως μὲ περιωρισμένην ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ τιμαριθμοῦ. Μικρότεραι
αὐξήσεις τιμῶν μὲ μικρὰν συνολικὴν ἐπίδρασιν ἐξεδηλώθησαν εἰς τὰ εἴδη ἐν-
δύσεως καὶ ὑποδήσεως.

10. Πρέπει νὰ νοηθῇ ὅτι αἱ αὐξήσεις τῶν ἐλληνικῶν τιμαριθμῶν μεταξὺ
Δεκεμβρίου 1955 καὶ 1956 εἶναι μικρότεραι τῶν αὐξήσεων ἄλλων οἰκονομι-
κῶς ἀνεπτυγμένων χωρῶν καὶ ἡ διαφορὰ αὕτη εἶναι ἰδιαίτερος ἔντονος διὰ τοὺς
τιμαριθμοὺς ἀκριθείας ζωῆς. Ὁ τιμαριθμὸς χονδρικῆς πωλήσεως ᾠξήθη κα-
τὰ πλεόν τοῦ 4% εἰς Γερμανίαν, σχεδὸν 5% εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας καὶ
τὴν Ἑλβετίαν, 6,6% εἰς τὴν Αὐστρίαν ἐν συγκρίσει πρὸς 4,7% εἰς τὴν Ελλάδα.
Ὁ τιμαριθμὸς ἀκριθείας ζωῆς μεταξὺ τοῦ τέλους 1955 καὶ τοῦ τέλους 1956
ᾠξήθη κατὰ 1,9% εἰς τὴν Δυτικὴν Γερμανίαν καὶ τὴν Πορτογαλίαν, σχεδὸν
3% εἰς τὴν Ἑλβετίαν, τὸ Βέλγιον καὶ τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας, 3,6% περίπου
εἰς τὴν Μεγάλην Βρετανίαν, Ὁλλανδίαν, Σουηδίαν καὶ Αὐστρίαν καὶ 4,7%
εἰς τὴν Νορβηγίαν ἐν συγκρίσει πρὸς 1,3% εἰς τὴν Ελλάδα. Εἰς τὰς περισσο-
τέρας χώρας αἱ ὑψώσεις τῶν τιμῶν προήλθον ἀπὸ ἀνατιμήσεις βασικῶν ὕλων
ἀλλὰ καὶ βιομηχανικῶν προϊόντων κυρίως λόγῳ ὑψώσεως τῆς τιμῆς τοῦ χάλυ-
δος καὶ τῶν ἐργασιῶν. Εἰς πολλὰς περιπτώσεις αἱ ὑψωτικαὶ ἐκδηλώσεις
δὲν ὑπῆρξαν ἀσχετοὶ πρὸς τὴν διεθνή κρίσιν τοῦ Νοεμβρίου, ἡ ὁποία ἀντιθέ-
τως ἐλάχιστα ἐπηρέασε τὰς ἐλληνικὰς τιμὰς.

11. Αἱ ἀνωτέρω διαπιστώσεις στηρίζουν τὸ συμπέρασμα ὅτι ἐντὸς τοῦ
1956 ἐξέλιπον καὶ αἱ τελευταῖαι ἐπιδράσεις ἐκ τῆς υποτιμήσεως τοῦ 1953 ἐπὶ
τῶν τιμῶν, καθὼς καὶ ἐκ τῶν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη αὐξήσεων τῶν δασμῶν.
Ἄλλ' ἡ μεγαλυτέρα σταθερότης τῶν τιμῶν πρέπει νὰ ἀποδοθῇ εἰς σημαντικὴν
βαθμὴν καὶ εἰς τὴν ἐξασθένησιν ἢ ἐξαφάνισιν τῶν κερδοσκοπικῶν τάσεων καὶ
τῆς προοπτικῆς σημαντικῶν ὑψώσεων τῶν τιμῶν, εἰς τὴν ἐνίσχυσιν ἐθλαστῆ τῆς
ἐμπιστοσύνης εἰς τὸ ἐθνικὸν νόμισμα ἢ ἑποῖα καὶ πάλιν δὲν εἶναι ἀσχετος πρὸς
τὴν μεγαλυτέραν σταθερότητα τῶν τιμῶν. Τὸ σύνολον τῶν ἐκδηλώσεων αὐτῶν
εἶναι περαιτέρω συνδεδεμένον πρὸς τὴν συντελεσθεῖσαν γενικωτέραν οἰκονομ-

κὴν ἐξυγίανσιν, τὴν ἰσχυρὰν συναλλαγματικὴν κατὰστασιν καὶ τὸ καθεστὼς τῆς ἐλευθερίας τῶν εἰσαγωγῶν, τὸ ὅποιον συνεπληρώθη ἐντὸς τοῦ 1956 διὰ τῆς θετικῆς πιστωτικῆς ἐνισχύσεως τῶν εἰσαγωγῶν ἰδίως τροφίμων ἀλλὰ καὶ ἄλλων τινῶν εἰδῶν εὐρείας λαϊκῆς καταναλώσεως. Τὰ μέτρα καὶ αἱ ἐξελίξεις αὗται εἶχον ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ματαίωσιν ὑφωτικῶν κινήσεων εἰς τὰς τιμὰς ἐκ τῆς οὐσιώδους αὐξήσεως τῆς χρηματικῆς ζήτησεως, ἡ ὁποία εἰς σημαντικὸν βαθμὸν διωχετεύθη πρὸς τὸ ἐξωτερικὸν ὑπὸ μορφὴν εἰσαγωγῶν. Πρὸς διατήρησιν ἐπαμένως τῆς ἐσωτερικῆς ἀλλὰ καὶ τῆς γενικωτέρας οἰκονομικῆς ἰσορροπίας εἶναι οὐσιώδεις πέραν τῶν προσπαθειῶν καὶ μέτρων διὰ τὸν περιορισμὸν τοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως τῆς παραγωγῆς, νὰ καταβληθῇ ἠδυστήμενη προσοχὴ πρὸς δύο κυρίως κατευθύνσεις: Πρῶτον, ἡ τεχνητὴ διατήρησις δι' ἐπιδοτήσεις τῶν τιμῶν ὠρισμένων εἰδῶν κάτω τῶν φυσιολογικῶν τῶν ἐπιπέδων εἶναι ἀντιοικονομικὴ καὶ ἐπικίνδυνος. Τὰ χαμηλότερα ταῦτα ἐπίπεδα ὅταν αἱ ἐπιδοτήσεις δὲν καλύπτωνται πλήρως δι' ἀντιστοίχων πραγματικῶν ἐσόδων δημιουργοῦν ἀντιστοίχως ἀκάλυπτον χρηματικὴν ζήτησιν καὶ πληθωρικὴν πίεσιν, ἡ ὁποία, καθ' ὃ μέτρον δὲν προκαλεῖ ἀμέσως ὑψώσεις εἰς τὰς τιμὰς ἐγχωρίων εἰδῶν ἢ ὑπηρεσιῶν, ὁδηγεῖ εἰς διεύρυνσιν τοῦ ἐλλείμματος τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν. Εἶναι διὰ τοῦτο ἐπιβεβλημένον αἱ τυχόν ἐπιδοτήσεις νὰ περιορίζωνται εἰς τὸ ἐλάχιστον καὶ νὰ ἀποτελοῦν ἐντελῶς προσωρινὰ μέτρα, χρησιμοποιούμενα ἐνδεχομένως μόνον ὅταν ἡ ὑψοὺς τῆς τιμῆς θεωρεῖται προσωρινή καὶ μόνον ἐφ' ὅσον ὑπάρχει σαφὴς καὶ πλήρης κάλυψις τῆς ἐκ τῆς ἐπιδοτήσεως δαπάνης. Δεύτερον, ἡ πολιτικὴ προστασίας τῶν τιμῶν, ἐνῷ εἶναι συχνὰ ἐπιβεβλημένη τὸσον διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ εἰσοδήματος ὠρισμένων κατηγοριῶν τοῦ πληθυσμοῦ, ὅσον καὶ διὰ τὴν μεγαλύτεραν δυνατὴν ἀξιοποίησιν τῶν ἐξαγομένων προϊόντων μας, ἐπιβάλλεται νὰ σταθμίζεται πάντοτε ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὰς συνθήκας καὶ τάσεις τῶν διεθνῶν ἀγορῶν καὶ τῶν τιμῶν τῶν ἀντιστοίχων προϊόντων, πρὸς περιφρούρησιν καὶ ἐνίσχυσιν τῆς θέσεως τῶν ἐλληνικῶν ἐξαγωγίμων εἰδῶν εἰς τὰς διεθνεῖς ἀγοράς. Ὅταν τὰ κριτήρια αὐτὰ δὲν λαμβάνονται ἐπαρκῶς ὅπ' ὅφιν καὶ ἡ προστασία ἐκτρέπεται τῶν ἐπιτρεπομένων ὁρίων καὶ τῆς πραγματικῆς δικαιολογητικῆς βάσεως, προκαλοῦνται διαταραχαὶ εἰς τὴν ὁμαλὴν λειτουργίαν τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς μὲ προσωρινὰς ἢ καὶ μονιμωτέρας ἐπιζημίους συνεπειὰς διὰ τὸ σύνολον καὶ τὰς προστατευομένας κατηγορίας τοῦ πληθυσμοῦ. Αἱ παρατηρήσεις αὗται ἰσχύουν διὰ τὴν προστασίαν τῶν τιμῶν τῶν ἀγροτικῶν προϊόντων ἀλλὰ θὰ ἠδύναντο νὰ διατυπωθοῦν καὶ διὰ τὰς τεχνητὰς μεθόδους διατηρήσεως ἀντιοικονομικῶν συνθηκῶν ἀνταγωνισμοῦ καὶ τῶν τιμῶν διὰ τὰ βιομηχανικὰ προϊόντα.

VI. ΤΡΑΠΕΖΙΚΑΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

Μεταρρυθμίσεις εἰς τοὺς Τραπεζικοὺς κανόνας

1. Σημαντικὴν σταθεροποιητικὴν καὶ ἐξυγίαντικὴν ἐπίδρασιν ἔσκησαν κατὰ τὸ 1956 αἱ τραπεζικαὶ μεταρρυθμίσεις τοῦ Ἀπριλίου καὶ Ἰουλίου τοῦ ἰδίου

ἔτους. Αἱ ἡρεμώτεραι οἰκονομικαὶ συνθήκαι ἐπέτρεψαν τὴν λήψιν μέτρων διὰ τὴν ἀποκατάστασιν ὁμαλότητος εἰς τὰς τραπεζικὰς σχέσεις. Ἡ ἐπιτυχία τῶν μέτρων ἐνίσχυσε τὴν ἀμύσφαιραν ἐμπιστοσύνης καὶ ὠδήγησεν εἰς περαιτέρω ἐκδηλώσεις αὐξήσεως καταθέσεων καὶ ἐνισχυμένης ἐμπιστοσύνης εἰς τὸ ἐθνικὸν νόμισμα. Αἱ ἐξελίξεις αὗται προστάμιζαν ἀλλὰ καὶ ἐπέβαλον τὰς μεταρρυθμίσεις εἰς τὰς σχέσεις μεταξύ Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐμπορικῶν Τραπεζῶν.

Αἱ τραπευματιάζσεις εἰς τὴν ρύθμισιν τῶν τραπεζικῶν σχέσεων συμπληροῦνται ἀμοιβαίως καὶ ἀποτελοῦν ἐκαὶ οὐ σὺνολοῦν μέτρων. Ἡ αὐξήσις τῶν τραπεζικῶν ἐπιτοκίων ἀπεφασίσθη, ὡς εἶναι γνωστὸν, διὰ νὰ ἐπέλθῃ ἀμοιβαία προσέγγισις τῆς τραπεζικῆς καὶ ἐξωτραπεζικῆς ἀγορᾶς, καὶ νὰ προσελκυσθῶν αἱ ἀποταμιεύσεις τῶν ἐνδετέρων κατηγοριῶν τοῦ πληθυσμοῦ. Ἡ ἐκ τῆς μεταβολῆς ταύτης αὐξήσις τῶν καταθέσεων καὶ τῶν πιστώσεων προσβλέπετο διὰ θὰ ἐμείωνε τὴν ἐξάρτησιν τῶν ἐπιχειρήσεων ἐκ τῶν ὑπερμέτρων ἐπιδαρύνσεων τοῦ ἐξωτραπεζικοῦ θανεισμοῦ μὲ γενικώτερον ἐξυγιαντικὰς ἐπιδράσεις, συνεπεῖν τῶν ὁποίων θὰ ἐδημιουργοῦντο καὶ ἄνετα περιθώρια διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν κατὰ τι ὑψηλοτέρων ἐπιτοκίων καὶ προκηθεῖας τραπεζικοῦ θανεισμοῦ. Ἀλλ' ἡ ἐκ τῶν μέτρων αὐτῶν ἀναμενομένη καὶ ἐκδηλωθεῖσα ραγδαία αὐξήσις τῶν καταθέσεων ἐπρεπε νὰ συνδυασθῇ μὲ μεταρρυθμίσεις εἰς τὰς σχέσεις μεταξύ ἐμπορικῶν Τραπεζῶν καὶ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος. Εἰς τοῦτο ἀπέβλεπον αἱ ἀποφάσεις περὶ καθιερώσεως τῆς ἀναπροξοφλήσεως καὶ τῆς εὐχερείας διαμορφώσεως ὑπερναλήψεων, δηλαδὴ χρεωστικῶν ὑπολοίπων εἰς τοὺς μετὰ τῆς Τραπεζῆς Ἑλλάδος λογαριασμοὺς τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν, καθὼς καὶ ἡ νέα ρύθμισις τῆς χρηματοδοτήσεως τῶν ἐπιθυμητῶν τραπεζικῶν χρηματοδοτήσεων, ἰδίως πρὸς τὸ ἐξαγωγικὸν ἐμπόριον καὶ τὸ καπνεμπόριον καὶ διὰ κεφάλαια κινήσεως πρὸς τὴν βιομηχανίαν.

Διὰ τῆς ἀναπροξοφλήσεως εἰσῆχθη ἡ καθιερωμένη καὶ ὑγιὲς μορφή ἐξαρτήσεως μεταξύ ἐμπορικῶν Τραπεζῶν καὶ τῆς Κεντρικῆς Τραπεζῆς, ἡ ἀνάπτυξις τῆς ὁποίας θὰ σημάνῃ περαιτέρω ἐξυγιάνσιν τοῦ τραπεζικοῦ συστήματος. Ἡ ἐντὸς ὁρίων δυνατότης διαμορφώσεως χρεωστικῶν ὑπολοίπων εἰς τοὺς τρέχοντας λογαριασμοὺς τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν μετὰ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, ἀποτελεῖ αὐτόματον μέθον προσωρινῆς ἀντλήσεως διαθέσιμων εἰς ἐκτάκτους περιστάσεις καὶ ἀποτρέπει καὶ ἀποτόμους μειώσεις εἰς τὴν τραπεζικὴν χρηματοδότησιν, συνεπεῖα τῶν ὁποίων ἐξεδηλώθησαν συχνὰ διαταραχαὶ εἰς τὸ παρελθόν. Ἐκτὸς ὁμῶς ἀπὸ τὰ νέα αὐτὰ μέτρα ἐπεβάλλετο ἡ καθιέρωσις ἐνὸς συστήματος, βάσει τοῦ ὁποίου εἰς διευρυνμένην ἔκτασιν τὰ αὐξανόμενα διαθέσιμα τῶν Τραπεζῶν θὰ ἐχρησιμοποιοῦντο δι' ἐκείνας τὰς κατηγορίας χρηματοδοτήσεων, αἱ ὁποῖαι ἐκαλύπτοντο ἕως τότε ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει ἐκ κεφαλαίων τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος. Εἰς τοῦτο ἀπέβλεψεν ἡ ρύθμισις βάσει τῆς ὁποίας τὸ 33 % τῶν ἰδιωτικῶν καταθέσεων τῶν τεσσάρων μεγαλυτέρων

Τραπεζῶν καὶ τὸ σύνολον τῶν εἰς αὐτὰς διανεμηθέντων καταθέσεων Δημοσίων Ὄργανισμῶν διατίθεται εἰς ὠριμένους χρηματοδοτήσεις ἡξήμενης παραγωγικῆς σημασίας. Ἐὰν δὲν διατεθῶν τὰ εἰς τὰ ἀνωτέρω ποσοστὰ ἀντιστοιχοῦντα ποσὰ εἰς τὰς προβλεπόμενας «εἰδικὰς» κατηγορίας χορηγήσεων, ὑποχρεοῦνται αἱ Τράπεζαι νὰ ἐπενδύσουν τὴν διαφοράν εἰς ἔντοκα γραμμάτια τοῦ Δημοσίου καί, μέχρι τῆς ἐκδόσεως αὐτῶν, εἰς εἰδικὴν ἔντοκον κατάθεσιν παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῆς Ἑλλάδος μὲ ἐπιτόκιον 5 %. Ἀντιθέτως, ἔὰν αἱ «εἰδικαὶ» χορηγήσεις τῶν ὑπερβῶν τὰ ἀντιστοιχῶς προβλεπόμενα ποσὰ, ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος θὰ θέτῃ εἰς τὴν διάθεσιν τῶν Τραπεζῶν τὰ ἀπαιτούμενα συμπληρωματικὰ κεφάλαια ἐπὶ ἐπιτοκίῳ 5 %. Παρὰ τὰς ἐκδηλωθείσας ἀντιδράσεις, ἀποτελεῖ γενικωτέρῃ πλεόν συνειδήσιν καὶ εἰς τὸν ἐπιχειρηματικὸν κόσμον ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς Τράπεζας, ὅτι τὸ νέον τοῦτο σῆστημα ἐξυπηρετεῖ οὐσιαστικῶς τὰς παραγωγικὰς προσπάθειας. Πέραν ὅμως αὐτῶν, ἡ νέα μέθοδος ἔχει οὐσιώδη προσόντα ἀπλότητος καὶ αὐτομάτου ἐφαρμογῆς, τὰ ἀγαθὰ ἀποτελέσματα τῶν ὁποίων ἤδη ἔχουν καταστή συνειδητὰ εἰς τοὺς συναλλατταμένους. Ἐπιτρέπει, ἐπὶ πλεόν, τὴν ὁλοκλήρως μεγαλυτέραν χρησιμοποίησιν τραπεζικῶν καταθέσεων διὰ τὰς παραγωγικὰς καὶ δημιουργικὰς τοποθετήσεις καὶ ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν αὐξήσιν τῶν καταθέσεων ὁδηγεῖ εἰς τὴν ἀποφασιστικὴν μείωσιν τῆς ἐκ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ἐξαρτήσεως τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν, ἡ ὁποία θὰ πρέπει σὺν τῷ χρόνῳ νὰ περιορισθῇ σχεδὸν μόνον εἰς τὴν ἀναπροεξόφλησιν.

Τραπεζικαὶ καταθέσεις καὶ διαθέσιμα

2. Τὸ σύνολον τῶν πάσης φύσεως ἰδιωτικῶν καταθέσεων, ὀψεως, ταμειυτηρίου, προθεσμίας καὶ δεσμευμένων, ἐνθ' ἐτημέσιωνεν ἄνοδον κατὰ 705 ἑκατ. ἐντὸς τοῦ 1954 καὶ κατὰ 1.018 ἑκατ. ἐντὸς τοῦ 1955, ἡξήθη κατὰ 1.315 ἑκατ. ἐντὸς τοῦ 1956. Περισσότερον σημαντικὴ ἐν τούτοις ὑπῆρξεν ἡ μεταβολὴ τῆς συνθέσεως τῶν καταθέσεων, ἡ ὁποία συνεδυάσθη καὶ μὲ οὐσιώδη αὐξήσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν καταθετῶν. Αἱ ἐξελίξεις αὗται ὀφείλονται ἐν μέρει εἰς τὸ οὐσιαστικῶς ἀνώτερον ἐπιτόκιον τῶν καταθέσεων ταμειυτηρίου καὶ προθεσμίας, καθὼς καὶ εἰς τὸν περιορισμὸν τῆς δυνατότητος διενεργείας καταθέσεων ταμειυτηρίου μόνον εἰς φυσικὰ πρόσωπα καὶ εἰς ἑκάστον ἐξ αὐτῶν οὐχὶ πέραν ἀνωτάτου ὁρίου 200.000 δραχμῶν. Εἶναι ἐν τούτοις ἀξιοσημείωτον ὅτι, ἐναντι μειώσεως ἐντὸς τοῦ 1956 τῶν καταθέσεων ὀψεως κατὰ 306 ἑκατ. παθανώτατα πρὸς μεταφοράν εἰς τὰς ἄλλας κατηγορίας καταθέσεων ὑψηλοτέρου ἐπιτοκίου, αἱ καταθέσεις ταμειυτηρίου καὶ προθεσμίας ὑψώθησαν κατὰ 1.484 ἑκατ. μὲ αὐξήσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν φυσικῶν προσώπων καταθετῶν κατὰ πλεόν τῶν 60.000 ἴτοι κατὰ τὸ ἐν τρίτον. Χαρακτηριστικὸς τῶν τάσεων αὐτῶν εἶναι ὁ τριπλασιασμὸς τῶν καταθέσεων τῶν Ταχυδρομικῶν Ταμειυτηρίων μὲ αὐξήσιν κατὰ πλεόν τῶν 200 ἑκατ. ἐντὸς τοῦ 1956.

Τὰ ἀνωτέρω ἀποτελοῦν ἐνδείξεις ὅτι ἀνεβίωσεν ἡ συνήθεια πρὸς τὴν τρα-

πεζικήν κατάθεσιν προς τήν όποίαν, πλὴν τῶν ταμιακῶν διαθεσίμων, ἐστράφησαν καὶ μονιμώτεραι ἀποταμιεύσεις τῶν εὐρύτερων κατηγοριῶν τοῦ πληθυσμοῦ. Μία τοιαύτη δὲ ἐξέλιξις θὰ ἐσήμαινεν ὅτι αἱ ὑψηλόμεναι ἀποταμιευτικοῦ χαρακτήρος τραπεζικαὶ καταθέσεις εἶναι σταθερώτεραι καὶ ὅτι ἡ συντελεσθεῖσα πρόοδος ἀποτελεῖ σοβαρὸν ὄχημα πρὸς τήν ἀποκατάστασιν ἡμετέρας καὶ τήν ἐνδυνάμωσιν τοῦ τραπεζικοῦ συστήματος τῆς χώρας. Ἐνδείξιν τῶν ἀνωτέρω ἀποτελεῖ ἡ περιωρισμένη μείωσις τῶν καταθέσεων κατὰ τὴν περίοδον τῆς κρίσεως τοῦ Σουέξ καὶ τῶν διεθνῶν ἀνωμαλιῶν τοῦ παρελθόντος Νοεμβρίου. Τὸ σύνολον τῶν ἱερωτικῶν καταθέσεων ἐμειώθη κατὰ τὸν μῆνα ἐκεῖνον κατὰ 93 ἑκατ. ἐξ αὐτῶν δὲ πλέον τῶν 75 ἑκατ. ἀπετέλεσαν μείωσιν τῶν καταθέσεων ὀψεως δηλαδὴ κατ' οὐσίαν ταμιακῶν διαθεσίμων τῶν ἐπιχειρήσεων, καθ' ἕν χρόνον αἱ καταθέσεις ταμειωτηρίου ἐμειώθησαν μόνον κατὰ 20 ἑκατ. περίπου. Καὶ εἶναι ἐπίσης ἐνδιαφέρουσα ἡ διαπίστωσις τοῦ μετὰ ταῦτα συνεχισθέντος καὶ συνεχιζομένου ρυθμοῦ αὐξήσεως τῶν καταθέσεων. Ἐντὸς τοῦ διμήνου Ἰαννουαρίου - Φεβρουαρίου 1957 αἱ εἰς τὰς Τραπεζὰς καὶ τὰ Ταχυδρομικὰ Ταμειωτήρια ἱερωτικαὶ καταθέσεις ὀψεως καὶ ταμειωτηρίου ὑψήθησαν κατὰ 573 ἑκατ. περίπου ἔναντι αὐξήσεως κατὰ 105 ἑκατ. ἐντὸς τοῦ ἀντιστοίχου διμήνου τοῦ 1956.

3. Αἱ ἐκ διαθεσίμων Δημοσίων Ὁργανισμῶν καταθέσεις παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῆς Ἑλλάδος, δυνάμει τοῦ Ν. 1611 τοῦ 1950, ὑψήθησαν ἐντὸς τοῦ 1956 κατὰ 334,5 ἑκατ. Οὐσιώδη μεταβολὴν εἰς τὴν διαχείρισιν τῶν καταθέσεων αὐτῶν ἀπετέλεσεν ἡ διὰ τῶν τραπεζικῶν μεταρρυθμίσεων τοῦ λήξαντος ἔτους χρησιμοποίησις τοῦ συνόλου τῶν ἐξ αὐτῶν εἰς τὰς ἐμπορικὰς Τραπεζὰς διανεμηθέντων, διὰ σκοποὺς ὑψηλόμενης παραγωγικῆς σημασίας, δηλαδὴ δι' «ἐιδικάς» χορηγήσεις, αἱ ὁποῖαι εἶναι συνήθως καὶ μεγαλυτέρας διαρκείας. Συγχρόνως, τὸ σύνολον σχεδὸν τῶν εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν κεφαλαίων αὐτῶν συνεκεντρώθη εἰς τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος καὶ Ἀθηνῶν καὶ διότι αἱ εἰς διαμηχανικὰ δάνεια υποθετήσεις τῆς εἶναι οὐσιωδῶς μεγαλυτέρας ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς ἄλλας ἐμπορικὰς Τραπεζὰς ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν γενικωτέραν τῆς ἐνέκωσιν.

Ἡ διὰ τῶν ἀνωτέρω μέτρων ἐγκαινισθεῖσα πολιτικὴ, τῆς ἀξιοποιήσεως τῶν διαθεσίμων αὐτῶν διὰ δάνεια μεγαλυτέρας διαρκείας καὶ πρὸς ἐνίσχυσιν προσπάθειων μεζζονος παραγωγικῆς σημασίας προωθήθη περαιτέρω διὰ τῆς προσπάτου ἀποφάσεως τῆς Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς, δυνάμει τῆς ὁποίας 80 ἑκατ. ἐκ τῶν καταθέσεων τούτων ἐτέθησαν εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς διὰ τὴν ἐπέκτασιν τῶν μέσης καὶ μακρᾶς διαρκείας δανειῶν τῆς. Ἀλλ' ἡ πολιτικὴ αὕτη εἶναι δυνατὸν οὐσιωδῶς νὰ ἐνσωχθῇ ἰδίως διὰ τῆς διοχετεύσεως, κατόπιν ἐγκρίσεως τῆς Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς, μέρους τῶν διαθεσίμων αὐτῶν εἰς ἐμολογιακὰς ἢ ἐνδεχόμενως καὶ ἄλλας κινητὰς ἀξίας, ἐκδοθησάμενας διὰ νέας παραγωγικὰς ἐπενδύσεις ἀπὸ Δημοσίου Ὁργανισμοῦ ἢ

Ἐπιχειρήσεις. Οἱ τίτλοι αὐτοί, κατὰ τὰ εἰδικώτερον κατωτέρω ἐκτιθέμενα, ἐντὸς ἀπὸ τὴν μεγαλύτεραν ἀπόδοσιν των θὰ εἶναι δυνατόν νὰ παρέχουν εἰς τοὺς ἐπενδύοντας Διημεσίους Ὁργανισμούς τὴν ἀσφάλειαν, μὲ τὴν ὁποίαν συνδέεται ὁ ἐθνικὸς παραγωγικὸς χαρακτήρ των ἐκτελεσθησασμένων ἔργων, ἀλλὰ καὶ προσθέτους, ἐνδεχομένως, ἑγγυήσεις, αἱ ὁποῖαι θὰ ἐπιτραποῦν δι' ὠριμμένας νέας ἐκδόσεις μεζῶντος σημασίας. Ἡ λύσις αὕτῃ συνδυάζει τὴν παραγωγικὴν χρησιμοποίησιν των κεφαλαίων αὐτῶν μὲ τὴν νικαιότεραν δυνατὴν ἱκανοποίησιν των συμφερόντων καὶ αἰτημάτων των ἡσφαλισμένων.

4. Ἡ πιστωτικὴ πολιτικὴ τῶν τελευταίων ἐτῶν συνευδητῶς ἀπέδλεπεν εἰς τὴν μείωσιν τῆς ἐξαρτήσεως τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν ἀπὸ κεφάλαια τοῦ ἐκδοτικοῦ προνομίου. Ἀλλ' ἡ ἐξέλιξις αὕτῃ ἔπρεπε νὰ διαμορφωθῇ, διατηρουμένης τῆς κατευθυντηρίου ἐπιδράσεως, τὴν ὁποίαν δύνανται νὰ ἀσκήσῃ ἡ ἐκ κεφαλαίῳ ντῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, ἐν μέρει ἢ ἐν ὅλῳ, κάλυψις ὠρισμένων ἐπιθυμητῶν χρηματοδοτήσεων. Ἡ προσπάθεια αὕτῃ οὐκ ἐκλείπει· προήχθη διὰ τῶν τραπεζικῶν μεταρρυθμίσεων τοῦ 1956 ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν σημαντικὴν αὐξήσιν των τραπεζικῶν καταθέσεων. Αἱ ἐξελίξεις αὗται συνεδυάσθησαν μὲ σαφεῖς, περαιτέρω μείωσιν τῆς σχέσεως τῶν ἀπ' εὐθείας χορηγήσεων τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὴν τραπεζικὴν χρηματοδότησιν. Ἡ σχέση αὕτῃ εἰς τὸ σύνολον των πιστώσεων καὶ δανείων των Τραπεζῶν καὶ πιστωτικῶν ἐν γένει ὀργανισμῶν ἠλαττώθη ἀπὸ 10,5% κατὰ τὸ τέλος Δεκεμβρίου 1954 εἰς 8,5% κατὰ τὸ τέλος Δεκεμβρίου 1955 καὶ περαιτέρω εἰς 7,5% περίπου διὰ τὸ τέλος τοῦ λήξαντος ἔτους, καίτοι τὸ τελευταῖον αὐτὸ ποσοστὸν εἶναι κατ' οὐσίαν οὐσιωδῶς μικρότερον, ἢ ἐν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ καθυστέρησις τῆς ρευστοποιήσεως τοῦ καπναμπορίου. Ἐξ ἄλλου κατ' ἀπὸ τέλος τοῦ 1956 εἰς τὴν διάθεσιν των ἐμπορικῶν Τραπεζῶν κεφάλαια τοῦ ἐκδοτικοῦ προνομίου ἦσαν ὀλιγώτερα των 250 ἑκατ. καὶ ἀντεπροσώπευον περίπου 5% τοῦ συνόλου τῆς ἐκ των ἐμπορικῶν Τραπεζῶν χρηματοδοτήσεως. Τὸ ἀνωτέρω ποσοστὸν εἶναι σημαντικῶς χαμηλότερον των ἀντιστοίχων ποσοστῶν κατὰ τὸ τέλος οἰκουμένης προηγουμένου μεταπολεμικοῦ ἔτους. Ἀλλ' ἡ πραγματικὴ ἐξάρτησις των ἐμπορικῶν Τραπεζῶν ἦτο κατ' οὐσίαν ἀκόμη μικρότερα τῆς ἐκ των ἀνωτέρω ἀριθμῶν ἐμφαινόμενης. Τὰ ἀνωτέρω κεφάλαια τοῦ ἐκδοτικοῦ προνομίου παρέμεινον κατὰ τὸ τέλος τοῦ Δεκεμβρίου 1956 εἰς τὰς ἐμπορικὰς Τραπεζὰς ἐξ αἰτίας τῆς καθυστατημένης ρευστοποιήσεως τοῦ καπναμπορίου καὶ ὅταν αὕτη ἤρχισεν συντελομένη ἐντὸς τοῦ Ἰανουαρίου ἐπεστράφησαν εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος ἐντὸς τοῦ Ἰανουαρίου 1957, ὅποτε ἡ σχέση ἀντεστράφη εἰς «εἰδικὴν κατάθεσιν» παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῆς Ἑλλάδος τοῦ μὴ ἐπενδεδυμένου εἰς «εἰδικὰς» χορηγήσεις πημάτων των διὰ τὰς τοποθετήσεις αὐτὰς προοριζομένων διαθεσίμων των ἐμπορικῶν Τραπεζῶν. Αἱ διαπιστώσεις αὗται ἔχουν ἐνδιαφέρον ἀπὸ δύο κυρίως ἀπόψεων: Πρῶτον, ὑπογραμμίζουν τὴν συνελεσθείσαν ἐξυγίανσιν τοῦ τραπεζικοῦ συστήματος διὰ τῆς μειώσεως καὶ ἐξαφανίσεως τῆς ἐξαρτήσεως του ἐκ κεφαλαίων τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ἐπιφέρει τὴν εἰς τὴν διάθεσιν των

τιθεμένων υπό μορφήν αναπροεξοφλήσεως. Δεύτερον, η διά του νέου συστήματος των «ειδικών χορηγήσεων» και συνεπεία της αύξησεως των τραπεζικών καταθέσεων ευρύτερα χρησιμοποιήσις ιδίων διαθεσίμων των Τραπεζών διά χορηγήσεις μείζονος παραγωγικής σημασίας παρέχει την δυνατότητα και ευκαιρίαν, διά της επεκτάσεως σὺν τῷ χρόνῳ τῶν εἰς τὰς εἰδικὰς αὐτὰς κατηγορίας ὑπαγομένων περιπτώσεων, ἐντονωτέρας καὶ σταθερωτέρας ἐνισχύσεως ὁλονὲν καὶ περισσοτέρων παραγωγικῶν προσπαθειῶν.

Μεταβολαὶ εἰς τὴν Τραπεζικὴν χρηματοδότησιν

5. Ἡ συνολικὴ χρηματοδότησις τῆς οἰκονομίας ἐκ τῶν Τραπεζῶν καὶ τῶν λοιπῶν πιστωτικῶν ὀργανισμῶν παρουσιάζεται γι' ὅλην τὴν μετὰ 1954 καὶ 1956 (μέσα ἐτήσια ἐπίπεδα) εἰς σταθερὰς τιμὰς κατὰ ποσοστὸν τοὐλάχιστον 20%, βάσει τοῦ δείκτου χονδρικῆς πωλήσεως, ἢ 27%, βάσει ἐιδικῶν δεικτῶν χρησιμοποιομένων διὰ τὸν ὑπολογισμὸν τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος. Ἐὰν ἐξαιρεθῶν αἱ μεταβολαὶ τῆς μακροπροθέμου χρηματοδοτήσεως, ἡ λοιπὴ συνολικὴ χρηματοδότησις εἰς σταθερὰς τιμὰς ἐμφανίζει αὐξησιν κατὰ τοὐλάχιστον 23%. Κατὰ τὸ αὐτὸ χρονικὸν διάστημα ἡ αὐξησης τοῦ καθαροῦ ἐθνικοῦ προϊόντος εἰς σταθερὰς τιμὰς διηυρύνθη μὲ ρυθμὸν οὐσιωδῶς ταχύτερον τοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς καὶ τοῦ ἐθνικοῦ προϊόντος. Ἀνάλογον συμπέρασμα ἰσχύει καὶ διὰ τὰς μεταβολὰς μετὰ 1955 καὶ 1956. Μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἐτῶν ἡ συνολικὴ χρηματοδότησις εἰς σταθερὰς τιμὰς ὑψίσθη κατὰ πλεόν τοῦ 11%, μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν δὲ τῆς μακροπροθέμου χρηματοδοτήσεως, κατὰ τοὐλάχιστον 12%, καθ' ὃν χρόνον τὸ μὲν ἐθνικὸν προϊόν εἰς σταθερὰς τιμὰς δὲν ὑψίσθη περισσότερον τοῦ 5%, τὸ δὲ προϊόν ἐξ ἀγροτικῶν καὶ μεταποιητικῶν μόνον ἀπασχολήσεων, δηλαδὴ ἐκ τῆς παραγωγῆς ὕλικῶν ἀγαθῶν, οὐχὶ πέραν τοῦ 3%. Ἡ ὑψιζήμενη βραχυπρόθεμος ἰδίως χρηματοδότησις, σημαίνει κατ' ἀρχὴν ἐπιχειρήσεων τῶν προϋποθέσεων δι' ὑψιζήμενην τρέχουσαν παραγωγὴν τῶν ἐπιχειρήσεων. Ἐκ τῶν ὑφισταμένων ἐνδείξεων διὰ τὸ πλῆρες ἔτος 1956 προκύπτει ὅτι ἡ ποσοστιαία αὐξησης τῆς μεταποιητικῆς καὶ κυρίως τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς ἦτο μικρὰ καὶ οὐσιωδῶς μικροτέρα τῆς ποσοστιαίας αὐξήσεως τῆς βραχυπροθέμου χρηματοδοτήσεως. Ὑπάρχουν ἐν τούτοις ἐνδείξεις μεγαλύτερας δραστηριότητος κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας τοῦ 1956, κατὰ τὸ δεύτερον ἡμίσηνον τοῦ ὁποῦ ἐξεδηλώθη αὐξησης τῆς χρηματοδοτήσεως. Πρέπει ἐπίσης νὰ παρατηρηθῇ ὅτι συχνὰ αἱ ἐκδηλώσεις ὑψιζήμενης παραγωγῆς ἐμφανίζονται μὲ χρονικὴν τινα στέρησιν ἐν σχέσει πρὸς τὴν αὐξησιν τῆς πιστοδοτήσεως (ἢ καὶ τῆς ἐνεργοῦς ζήτησεως) καὶ τοῦτο θὰ ἐδικαιολόγει τὴν πρόβλεψιν μεγαλυτέρας δραστηριότητος ἐντὸς τοῦ 1957.

6. Ἐπὶ αὐξήσεως τῆς συνολικῆς χρηματοδοτήσεως κατὰ 2.200 ἐκατ. περίπου ἐὰν συγκριθῶν τὰ μέσα ἐπίπεδα, ἢ κατὰ 3.100 ἐκατ. περίπου, ἐὰν συγκριθῶν τὰ ὑπόλοιπα τοῦ τέλους 1955 καὶ 1956, 544 ἐκατ. ἢ 634 ἐκατ., ἀντι-

στοίχως, ἀποτελοῦν τὴν αὐξησιν τῶν ἐν γένει μακροπροθέσμων χορηγήσεων, αἱ ὁποῖαι κατὰ τὸ μεγαλύτερον μέρος προέρχονται ἀπὸ τὸν Ὁργανισμὸν Χρηματοδοτήσεως Οἰκονομικῆς Ἀναπτύξεως καὶ ἀπὸ τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος ἐκ κεφαλαίων τοῦ Δημοσίου, τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ Ὁργανισμοῦ Χρηματοδοτήσεως Οἰκονομικῆς Ἀναπτύξεως. Ἐὰν ἀφαιρεθῇ τὸ δάνειον δι' ἄνοιγμα πιστώσεως διὰ τὸν ἐξοπλισμὸν τοῦ Λιγνιτωρυχείου τῆς Πτολεμαίδος, τὸ ὅποτον περιλαμβάνεται εἰς τὰς ἀνωτέρω μεταβολὰς καὶ ἀνέρχεται εἰς 250-300 ἑκατ., τὸ ὑπόλοιπον τῆς αὐξήσεως τῆς μακροπροθέσμου χρηματοδοτήσεως προέρχεται κατὰ τὸ μεγαλύτερον μέρος ἀπὸ τὴν αὐξησιν τῶν δανείων μέσης καὶ μακρᾶς προθεσμίας τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος περαιτέρω δὲ τῶν δανείων δι' οἰκιστικούς σκοποὺς καὶ πρὸς Νομικὰ Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου καὶ κοινωφελῆ ἱδρύματα. Καὶ ἡ μὲν αὐξησις τῶν δανείων μέσης καὶ μακρᾶς προθεσμίας τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς ὑπῆρξε σημαντικὴ καὶ κατὰ πολὺ μεγαλύτερα τῆς ἀντιστοίχου αὐξήσεως κατὰ τὸ 1955, ἀποτελεῖ δὲ μίαν ἀπὸ τὰς πλέον παραγωγικὰς χρηματοδοτήσεις μεγάλης καὶ ταχείας ἀποδόσεως εἰς τροφίμα καὶ γεωργικὰς πρώτας ὕλας. Ἐνδείκνυται διὰ τοῦτο ἡ ἐνίσχυσις τῶν κατ' ἀπόλυτον προτεραιότητων. Εἰς τοῦτο ἀποβλέπει τὸ προσφάτως ἐξαγγελθὲν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως πρόγραμμα διὰ νέα δάνεια τῆς κατηγορίας ταύτης ἐκ μέρους τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς 410 ἑκατ. ἐντὸς τοῦ 1957. Ἀπὸ τὰς ὅλλας ὁμως κατηγορίας μακροπροθέσμων χορηγήσεων αὐξησιν ἐμφανίζουν μόνον τὰ ὑπόλοιπα τῶν δανείων πρὸς μεταλλεῖα (ἐξαιρέσει τῆς Πτολεμαίδος), ἐνῶ ἀντιθέτως εἶναι σχεδὸν ἀσήμαντος ἡ αὐξήσις τῶν ὀφειλομένων ὑπολοίπων ὑπὸ βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων ἐν γένει, καὶ ἡ διαπίστωσις αὕτη ἐπισημαίνει σοβαρὸν κενὸν πρὸς μίαν ἐκ τῶν σημαντικωτέρων κατευθύνσεων χρηματοδοτήσεως.

7. Ἡ λοιπὴ χρηματοδότησις, μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῆς μακροπροθέσμου, ᾠξήθη μεταξὺ 1955 καὶ 1956 κατὰ σχεδὸν 1.600 ἑκατ. δηλαδὴ 21% ἐὰν ληφθῶντὰ μέσα ἔτησια ἐπίπεδα ἢ κατὰ 2.500 ἑκατ., δηλαδὴ 31%, μεταξὺ τέλους 1955 καὶ τέλους 1956. Αἱ αὐξήσεις αὗται εἶναι σημαντικῶς ἀνώτεραι τῶν ἀντιστοίχων αὐξήσεων μεταξὺ τοῦ 1954 καὶ 1955. Ἡ αὐξήσις μεταξὺ 1955 καὶ 1956 ἐξεδηλώθη καὶ πρὸς τὰς τρεῖς κυρίας κατευθύνσεις, δηλαδὴ τὴν γεωργίαν, τὴν μεταποίησιν καὶ τὸ ἐμπόριον. Τὰ ποσοστὰ αὐξήσεως διὰ τὰς ἐπὶ μέρους κατηγορίας κυμαίνονται μεταξὺ 15 καὶ 26 % περίπου, ἐξαιρέσει τῆς χρηματοδοτήσεως τῆς βιοτεχνίας τὰ ὑπόλοιπα χορηγήσεων πρὸς τὴν ὁσίαν ᾠξήθησαν κατὰ πλέον τοῦ 80%, ἐὰν συγκριθοῦν τὰ μέσα ἔτησια ἐπίπεδα καὶ κατὰ περισσώτερον τοῦ 110%, ἐὰν συγκριθοῦν τὰ ὑπόλοιπα τοῦ τέλους Δεκεμβρίου 1955 καὶ 1956.

Ἡ βραχυπρόθεσμος χρηματοδότησις τῆς γεωργίας (μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῆς μεταβολῆς τῶν ἀποθεμάτων γεωργικῶν ἐφοδίων εἰς τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος) ᾠξήθη οὐσιωδῶς μεταξὺ 1955 καὶ 1956, κατὰ 22% κα-

ρίπου, διὰ τὰ μέσα έτήσια έπίπεδα, και κατά 27% διὰ τὰ υπόλοιπα του τέλους 1955 και 1956. Η σημαντικωτέρα όμως αύξησης εξέδηλώθη εις τὰ δάνεια έπ' ένεχύρω γεωργικών προϊόντων. Σημαντική υπήρξε και ή αύξησης της χρηματοδοτήσεως των συνεταριστικών οργανώσεων, ιδίως κατά το δεύτερον εξάμηνον του έτους, ή όποία όμως έξ αίτιας του περιορισμένου άπολύτου μεγέθους της επηρέασεν ολίγώτερον την συνολικήν προς την γεωργίαν χρηματοδότησιν.

Η αύξησης της χρηματοδοτήσεως της βιομηχανίας εξέδηλώθη έντονωτέρα κατά το δεύτερον εξάμηνον του 1956 και ιδίως υπό μορφήν ηύξημένων χορηγήσεων διὰ κεφάλαια κινήσεως, αλλά και προεξοφλήσεων βιομηχανικών γραμματίων. Τά μέσα έπίπεδα βραχυπροθέσμου χρηματοδοτήσεως της βιομηχανίας έν γένει, μεταξύ 1955 και 1956 ηύξήθησαν κατά 425 εκατ. δηλαδή κατά ποσοστόν 20% περίπου, και ή αύξησης τόσοι εις άπόλυτον αριθμόν όσον και εις ποσοστόν είναι σημαντικώς άνωτέρα έάν συγκριθούν τὰ υπόλοιπα κατά το τέλος έκάστου των δύο τελευταίων έτών. Εις σταθεράς τιμάς, τὰ μέσα έτήσια έπίπεδα χρηματοδοτήσεως της βιομηχανίας μεταξύ 1955 και 1956 ηύξήθησαν κατά 425 εκατ. δηλαδή κατά ποσοστόν 20% περίπου, και ή αύξησης τόσοι εις άπόλυτον αριθμόν όσον και εις ποσοστόν είναι σημαντικώς άνωτέρα έάν συγκριθούν τὰ υπόλοιπα κατά το τέλος έκάστου των δύο τελευταίων έτών. Εις σταθεράς τιμάς, τὰ μέσα έτήσια έπίπεδα χρηματοδοτήσεως της βιομηχανίας μεταξύ 1955 και 1956 ηύξήθησαν κατά πλέον του 11%, ένω ή αντίστοιχος αύξησης της βιομηχανικής παραγωγής, ως προκύπτει από τον δείκτην του Συνόλου Βιομηχανιών καιάπό άλλας ένδείξεις δέν είναι πιθανόν νά υπερέθη το 2-3%. Η κατά πλέον των 430 εκατ. (έάν συγκριθούν τὰ μέσα έπίπεδα) ή κατά 620 εκατ. (έάν συγκριθούν τὰ υπόλοιπα του τέλους 1955 και 1956) αύξησης της χρηματοδοτήσεως της βιομηχανίας ώδήγησε κατά πάσαν πιθανότητα εις αποφασιστικήν μείωσιν μέχρις εξαφανίσεως της έξαρτήσεως των βιομηχανικών επιχειρήσεων από έξωπραπειζόντων δανειαμόν και δύναται εύλόγως νά ύποτεθής ότι προώθησεν ούσιωδώς την πιστωτικήν της έξυγίανσιν.

Ο διπλασιασμός περίπου της χρηματοδοτήσεως του καπνεμπορίου έξηγείται κατά κύριον λόγον από την (ηύξημένην παραγωγήν του 1955, ή όποία έμπορικώς διεκινήθη έντός του 1956, αλλά και από την καθυστερημένην έξοφλήσιν των χορηγήσεων τούτων λόγω της καθυστερημένης πραγματοποιήσεως των έξαγωγών.

Έξ άλλου, ή ούσιώδης αύξησης της χρηματοδοτήσεως του έξαγωγικού έμπορίου πρέπει νά άποδοθής, έκτός από την αύξησιν των τιμών ώρισμένων εκ των έξαγωγών προϊόντων, ιδίως εις την εύρυτέραν και άνεωτέραν έξυπηρέτησιν των υποβαλλομένων αίτήσεων, αλλά και εις την σχετικώς βραδυτέραν ρευστοποίησιν των χορηγήσεων. Η σημαντική αυτή αύξησης της χρηματοδοτήσεως του έξαγωγικού έμπορίου, ή όποία δέν συνοδεύθη από αντίστοιχον αύξη-

σιν των εξαγωγών, δέν φαίνεται νά συνεδέθῃ πρὸς μονιμωτέραν οργανωτικὴν βελτίωσιν καὶ ἀνάπτυξιν τῶν εξαγωγικῶν ἐπιχειρήσεων.

Ἡ χρηματοδότησις τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐμπορίου παρουσιάζει αὐξηρὴν κατὰ 224 ἑκατ. (30 %) ἐάν ληφθοῦν τὰ μέσα ἐπίπεδα τοῦ 1955 καὶ 1956 ἢ κατὰ 213 ἑκατ. (27% περίπου) ἐάν ληφθοῦν τὰ ὑπόλοιπα τοῦ τέλους 1955 καὶ 1956. Τὰ ἀνωτέρω ποσοστὰ συγκρίνονται πρὸς ποσοστὸν αὐξήσεως τοῦ συνολικοῦ κύκλου τῶν ἐν τῇ χώρᾳ ἐμπορικῶν ἐργασιῶν (δηλαδή ἀκαθορίστου ἀξίας ἐμπορευσμοῦ ἐγχωρίου παραγωγῆς μείον εξαγωγῶν πλέον εισαγωγῶν ἰδιωτικοῦ ἐμπορίου) μεταξύ τῶν δύο τελευταίων ἐτῶν κατὰ περίπου 12%. Δηλαδή τὸ ποσοστὸν αὐξήσεως τῆς χρηματοδοτήσεως τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐμπορίου εἰς τρεχοῦσας τιμὰς εἶναι ὑπερδιπλάσιον τοῦ ποσοστοῦ αὐξήσεως τοῦ συνολικοῦ κύκλου ἐργασιῶν μεταξύ τοῦ 1955 καὶ 1956, ἐπίσης εἰς τρεχοῦσας τιμὰς. Ἐάν πλὴν τῆς χρηματοδοτήσεως τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐμπορίου συνυπολογισθοῦν καὶ αἱ ἄλλαι κατηγορίαι πιστώσεων ἐν τῇ ἐσωτερικῇ ἢ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, διὰ τῶν ὁποίων ἀμέσως ἢ ἐμμέσως ἐξυπηρετεῖται ἡ διακίνησις ἀγαθῶν, προκύπτει ἐκ τῶν συγκρίσεων ὅτι τὸ ποσοστὸν αὐξήσεως τῆς χρηματοδοτήσεως δέν εἶναι ἐν πάσῃ περιπτώσει κατώτερον τοῦ 19%, κατὰ τινὰς δὲ ὑπολογισμοὺς φθάνει τὸ 30%. Ἐάν αἱ συγκρίσεις γίνων μεταξύ τῶν μέσων ἐπιπέδων 1954 καὶ 1956, ἡ χρηματοδότησις τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐμπορίου φαίνεται αὐξηθεῖσα κατὰ 50% σχεδόν. Ἐάν δὲ πλὴν τῆς πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν ἐμπόριον ἀπ' εὐθείας χρηματοδοτήσεως περιληφθοῦν ἡ προεξόφλησις βιομηχανικῶν γραμματίων, τὰ δάνεια κεφαλαίου κινήσεως, ἡ χρηματοδότησις τοῦ εισαγωγικοῦ ἐμπορίου καθὼς καὶ αἱ ἐμπορικαὶ πιστώσεις ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, ἡ συνολικὴ χρηματοδότησις διὰ τῶν ἀνωτέρω κατηγοριῶν, διὰ τῶν ὁποίων ἐξυπηρετεῖται ἡ μεταποιητικὴ ἐπεξεργασία καὶ ἡ ἐμπορικὴ διακίνησις ἐγχωρίων καὶ εισαγομένων εἰδῶν παρουσιάζει αὐξηρὴν σχεδόν 60 %. Κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον, δηλαδή μεταξύ 1954 καὶ 1956, τὸ ἐθνικὸν προϊόν εἰς τρεχοῦσας τιμὰς ἠϋξήθη κατὰ 23%, ἡ δὲ ἀξία τῶν ἀντιστοιχῶν συναλλαγῶν οὐχὶ περισσότερον τοῦ 25%. Αἱ διαπιστώσεις αὗται ὁδηγοῦν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ χρηματοδότησις τῆς διακινήσεως ἀγαθῶν ὑφ' ὅλας τὰς μορφὰς ἠϋξήθη οὐσιωδῶς περισσότερον τῆς ἀξίας τῶν διακινουμένων ἀγαθῶν. Ἐάν δὲ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ αὐξήσις τῆς χρηματοδοτήσεως τοῦ ἐσωτερικοῦ μόνον ἐμπορίου ἀνῆλθεν εἰς 90 ἑκατ. περίπου μεταξύ 1954 καὶ 1955 (μέσα ἐτήσια ἐπίπεδα) καὶ κατὰ περαιτέρω 225 ἑκατ. μεταξύ 1955 καὶ 1956 προκύπτει ὅτι ἡ διεύρυνσις τῆς χρηματοδοτήσεως θὰ πρέπει ἀποκασστατικῶς νὰ ἡμελώσεν, ἂν δὲν ἐξηράνισεν, οὐανδήποτε ἐξάρτησιν τῶν ἐμπορικῶν ἐπιχειρήσεων ἀπὸ ἀνασκαφανικῶν καὶ ἐπαχθῆ ἐξωτραπεζικῶν δανεισμῶν, τοῦλάχιστον διὰ τὰς πλείστας περιπτώσεις ἐμπορίου βασικῶν εἰδῶν.

VII. ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΙΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΕΓΧΩΡΙΩΝ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΕΩΝ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΙΝ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΝ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Τραπεζικά δάνεια ἐκσυγχρονισμού βιομηχανικῶν καὶ μεταλευτικῶν ἐπιχειρήσεων

1. Ἡ σημαντικὴ αὐξήσις τῶν προεξαφίσεων καὶ βραχυπρόθεσμων ἐν γένει πιστώσεων κατὰ τοὺς τελευταίους ἰδίως μῆνας τοῦ 1956 ὡδήγησεν εἰς οὐσιωδῶς ἀνευτέραν χρηματοδότησιν, ἣ ὅποια κατὰ τὰς ὑφισταμένους ἐνδείξεις, ἡγγισεν τὰ ὅρια σχεδὸν πλήρους ἐξυπηρετήσεως τῆς τρεχούσης παραγωγῆς. Ἡ ἐκ τῆς συνεχιζομένης αὐξήσεως τῶν καταθέσεων περαιτέρω αὐξήσις τῆς βραχυπρόθεσμου ἐν γένει χρηματοδότησεως πέραν ὠρισμένων ὁρίων ὅχι μόνον ὠφέλιμον σκοπὸν δὲν φαίνεται: ὅτι θὰ ἐξυπηρετήσῃ ἀλλὰ καὶ διαταρακτικὰς συνεπειὰς πιθανῶς θὰ ἔχῃ. Ἀντιθέτως, ἡ μεσοπρόθεσμος καὶ μακροτέρας διαρκείας πίστις δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὅτι ἐξυπηρετεῖται: ἐπαρκῶς, εἰς μίαν περίοδον ὅπου ἡ ἐπιχειρηματικὴ καὶ τεχνικὴ ἀναδιοργάνωσις καὶ ἡ ἀνανέωσις τῶν βιομηχανικῶν ἐγκαταστάσεων, ἐν ὅψει ἰδίως τῆς εὐρωπαϊκῆς οἰκονομικῆς ἐνοποιήσεως, εἶναι ἐπείγουσα καὶ ἐπιτακτικὴ. Αἱ ἀνωτέρω σκέψεις θεμελιῶν τὴν ἀνάγκην τῆς ἐνσυνευδήτου κατευθύνσεως ἐνὸς τμήματος τῆς περαιτέρω αὐξήσεως τῶν καταθέσεων, μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν βεβαίως τοῦ δι' εἰδικὰς χορηγήσεις προοριζομένου 33% καὶ μέχρις ὁρισθησομένων ἀνωτάτων ὁρίων, εἰς δάνεια μέσης καὶ μακροτέρας διαρκείας κατὰ κύριον λόγον διὰ νέον παραγωγικὸν ἐξοπλισμὸν καὶ τὴν ἀνανέωσιν ἢ ἐπέκτασιν τοῦ ὑφισταμένου. Μὲ τὸν γενικώτερον αὐτὸν προσανατολισμὸν συνδέεται καὶ ἡ πρόσφατος ἀπόφασις τῆς Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς, ἣ ὅποια πρόβλεψε τοὺς πόρους καὶ τὴν διαδικασίαν διὰ τὴν χορήγησιν ἐντὸς τοῦ 1957, 410 ἑκατ. εἰς νέα ἀγροτικὰ δάνεια μέσης καὶ μακροτέρας διαρκείας κατὰ κύριον λόγον διὰ νέον παραγωγικὸν ἐξοπλισμὸν καὶ τὴν ἀνανέωσιν ἢ ἐπέκτασιν τοῦ ὑφισταμένου. Μὲ τὸν γενικώτερον αὐτὸν προσανατολισμὸν συνδέεται καὶ ἡ πρόσφατος ἀπόφασις τῆς Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς, ἣ ὅποια πρόβλεψε τοὺς πόρους καὶ τὴν διαδικασίαν διὰ τὴν χορήγησιν ἐντὸς τοῦ 1957, 410 ἑκατ. εἰς νέα ἀγροτικὰ δάνεια μέσης καὶ μακρᾶς προθεσμίας. Τὸ πρόγραμμα αὐτὸ προβλέπεται καὶ περαιτέρω νὰ ἐπεκταθῇ ἐφ' ὅσον ἡ ὀργανωτικὴ καὶ ἐπιτελικὴ προετοιμασία καὶ ἡ ἐκπόνησις τῶν ἀπαιτουμένων οἰκονομικοτεχνικῶν μελετῶν διακαυολογοῦν τὰς προσδοκίας γονίμου χρησιμοποίησεως καὶ μεγάλης καὶ ταχείας ἀποδόσεως τῶν δανείων αὐτῶν. Αἱ ἔσται σκέψεις ὡδήγησαν καὶ εἰς τὰς πρὸ ἡμερῶν ληφθείσας γνωστὰς ἀποφάσεις ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς.

Εἶναι εὐνόητον ὅτι διὰ θετικὰς λόγους προωθήσεως τῆς βιομηχανικῆς μας ἀναπτύξεως ἐπιβάλλεται νὰ ὀργανωθῇ καὶ ἐξασφαλισθῇ ἡ χορήγησις τρε-

πεζικῶν δανείων μεγαλυτέρας διαρκείας διὰ τὴν ἀνανέωσιν καὶ ἐπέκτασιν τοῦ ἐξοπλισμοῦ ὑφισταμένων ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἱδρυσιν νέων βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων ἐν γένει καὶ πρὸ παντὸς μεταλλευτικῆς βιομηχανίας. Ἔχει παρατηρηθῇ καὶ εἰς χώρας περισσότερον πιστωτικῶς προηγμένης παρ' ὅσων ἡ Ἑλλάς, ὅτι μεταξὺ τῶν ἀναγκῶν βραχυπρόθεσμου δανεισμοῦ (αἱ ὁποῖαι καλύπτονται σχεδὸν ἀποκλειστικῶς ἀπὸ τὰς Τραπεζάς) καὶ τῶν ἀναγκῶν διὰ μακρᾶς διαρκείας κεφάλαια (αἱ ὁποῖαι ἱκανοποιοῦνται συνήθως μεταπολεμικῶς ἀπὸ ἐξειδικευμένους πιστωτικούς ὀργανισμούς εἰς συμπλήρωσιν τῶν ἀντλυσμένων κεφαλαίων διὰ χρηματοστηριακῶν ἐνοδόσεων) ὑφίσταται «πιστωτικὸν κενόν», ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ὅτι αἱ ἀνάγκαι δανεισμοῦ μέσης προθεσμίας δὲν καλύπτονται ἐπαρκῶς. Καὶ καὶ μὲν αἱ ἀνάγκαι αὗται ἐξυπηρετοῦντο ἐν μέρει, ὥς εἶναι γνωστόν, εἰς τὴν Ἑπαιρωτικὴν Εὐρώπην καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα προπολεμικῶς, διὰ χορηγήσεων ὑπὸ μορφὴν τρεχουσίων λογαριασμῶν μὲ σχεδὸν μόνιμα καίτοι κυμαινόμενα χρεωστικά ὑπόλοιπα, ἀλλ' ἡ χρηματοδοτικὴ αὕτη μέθοδος τείνει βαθμιαίως νὰ περιορισθῇ εἰς τὴν κάλυψιν τῶν βραχυτέρας διαρκείας ἀναγκῶν κεφαλαίου κινήσεως τῶν ἐπιχειρήσεων. Ἡ μέθοδος αὕτη ἦδη ὅταν χρησιμοποιοῖται πρὸς ἐξυπηρέτησιν μονιμιτέρων ἀναγκῶν, θεωρεῖται ἀνώμαλος καὶ ἀντιοικονομικὴ, ἐπειδὴ δὲ δὲν θεμελιούται κατὰ κανόνα ἐπὶ ἐμπεριστατωμένης ἐρεῦνης δὲν εἶναι καὶ ἡ προσφορωτέρα διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῶν συμφερόντων τῆς Τραπεζῆς, ὅπως ἐπανειλημμένως ἀπέδειξεν ἡ μέχρι σήμερον ἐμπειρία. Εἰς τὰς περισσότερας χώρας, ἀκόμη καὶ εἰς ὠρισμένας μὲ τὴν πλεον συντηρητικὴν τραπεζικὴν παράδοσιν, ἔχει ἦδη καθιερωθῇ ἡ εἶναι ἐκδῆλος ἡ τάσις πρὸς διαμόρφωσιν τῶν τραπεζικῶν χορηγήσεων ἐπὶ τῇ βάσει τῆς πληρεστέρας δυνατῆς προσαρμογῆς τῆς παρεχομένης πιστοδοτήσεως πρὸς τὰς δι' αὐτῆς καλυπτομένης ἀνάγκας, ἐνῷ συγχρόνως ἀναγκωρῆζεται ἡ δυνατότης καὶ σκοπιμότης τῆς χορηγήσεως ἐκ μέρους τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν καὶ ἐκ συνήθων διαθεσίμων τῶν δανείων μέσης ἢ μακροτέρας διαρκείας, ἡ ἐπιστροφή τῶν ὁποίων συμφωνεῖται βάσει πλήρους οἰκονομοτεχνικῆς μελέτης ἐν συναρτήσει πρὸς τὰ εὐλόγως ἀναμενόμενα καθαρὰ ἔσοδα τῶν χρηματοδοτουμένων ἐπιχειρήσεων. Αἱ ἐξελλίξεις αὗται εἶναι σχεδὸν γενικαί εἰς ὠρισμένας δὲ εὐρωπαϊκὰς χώρας φθάνουν μέχρι τῆς παραδοχῆς καὶ συμμετοχῶν ἐκ μέρους τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν εἰς τὸ μετοχικὸν κεφάλαιον τῶν ἐπιχειρήσεων.

2. Ἡ ἀνεπάρκεια δανείων μέσης ἕως μακροτέρας διαρκείας ὑπῆρξεν ἀνεκαθεν ἰδιαίτερος ὀξεῖα εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἡ μεταπολεμικὴ δὲ διαμόρφωσις τοῦ πιστωτικοῦ συστήματος τῆς χώρας ἐκάλυψεν ἐκ τῶν κεφαλαίων τῆς ἀμερικανικῆς βοήθειας ἀνάγκας ὅπως μακροπρόθεσμου δανεισμοῦ. Αἱ ἐμπορικαὶ Τραπεzaὶ συνεκεντρώθησαν εἰς τὴν βραχυπρόθεσμον πιστοδότησιν, ὑπὸ τὴν μορφὴν δὲ βραχυπρόθεσμων χορηγήσεων ἐκάλυψαν ἐκσυνειδήτως καὶ μακροτέρας διαρκείας ἀνάγκας, εἰς τὴν ἀνωμαλίαν δὲ αὐτὴν καθὼς καὶ εἰς τὴν ἑλλειψιν ἀρτίων οἰκονομοτεχνικῶν μελετῶν, εἰς σημαντικὸν βαθμὸν ὀφείλονται ὠρισμένα

ἐκ τῶν συνεχιζομένων καθυστερήσεων τῶν μεταπολεμικῶν τραπεζικῶν δανείων. Ὁ χαρακτήρ ἡμῶς τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας ἐπιβάλλει, ὅπως ἐτονίσθη ἐπανειλημμένως, τὴν ἀνάπτυξιν «γενικῶν ἐργασιῶν» ἐκ μέρους τῶν Τραπεζῶν συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς ἐντὸς ὁρίων σταθερωτέρας καὶ μονιμωτέρας ἐνισχύσεως τῶν παραγωγικῶν προσπάθειων τῆς χώρας. Διὰ τοῦτο ἐνδείκνυται ὅπως τμήμα τῆς περαιτέρω αὐξήσεως τῶν τραπεζικῶν καταθέσεων μέχρις ὀρισμένων ἀνωτάτων ὁρίων ἀνταποκρινομένων πρὸς ὀρισμένους σχέσεις πρὸς τὸ σύνολον τῶν τραπεζικῶν διαθέσιμων διαχετευθῇ κατὰ κύριον λόγον εἰς δάνεια μέσης καὶ μακροτέρας προθεσμίας ἀπὸ 3 ἕως τὸ πλεον 8 καὶ κατὰ κανόνα μέχρι 5 ἐτῶν πρὸς βιομηχανικὰς ἐν γένει ἐπιχειρήσεις. Τὰ δάνεια αὐτὰ πρέπει νὰ δοθοῦν εἰς νέας ἢ ὑφισταμένους ἀλλ' ὅπωςδήποτε ἀποκλειστικῶς εἰς διωσίμους καὶ ἐξελιξιμους βιομηχανικὰς ἐπιχειρήσεις καὶ τὸ προϊόν των νὰ διατεθῇ κατὰ σύστημα καὶ ὑπὸ τὸν ἐλεγχον τῆς δανειστρίας Τραπεζικῆς διὰ νέον συγχρονησμένον ἐξοπλισμὸν καὶ ἐν συνδυασμῷ μὲ τὴν γενικωτέραν οἰκονομικοτεχνικὴν τῶν ἀναδιοργανώσεων. Ἡ ρύθμισις αὕτη συνδέεται μὲ τὰς γενικωτέρας ἀρχὰς καὶ διαπιστώσεις, αἱ ὁποῖαι ἐνδείκνυνται σαφῶς νὰ διευκρινισθοῦν. Εἰς τὴν παρούσαν φάσιν ἀναπτύξεως τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας, ἡ συνειδητὴ διαχέτευσις τῶν πιστωτικῶν διαθέσιμων πρὸς κατευθύνσεις αἱ ὁποῖαι ἐξυπηρετοῦν τὴν παραγωγικὴν ἀνάπτυξιν τῆς χώρας, ἀλλ' ὑπὸ τὴν εὐθύνην καὶ μὲ τὰς κατὰ κρίσιν τῆς χρηματοδοτοῦσης Τραπεζικῆς ἀσφαλείας δι' ἐκάστην συγκεκριμένην περίπτωσιν, εἶναι ὄχι μόνον αὐτονόητος ἀλλὰ καὶ ἐπιβεβλημένη. Διὰ τῆς προτεινομένης ἐξ ἄλλου ρυθμίσεως καθιεροῦνται ὕγεις καὶ διεθνῶς παραδεδεγμέναι τραπεζικαὶ μέθοδοι. Ἡ ρευστότης τῶν τραπεζῶν δὲν θέγεται ἐὰν βαθμιαίως καὶ κατὰ τὸ μέτρον τῆς περαιτέρω αὐξήσεως τῶν καταθέσεων διαχευεθοῦν εἰς δάνεια μέσης ἢ καὶ μακροτέρας διάρκειας κεφάλαια 10% περίπου τοῦ συνόλου τῶν καταθέσεων. Ἐξ ἄλλου κατὰ τὸ μέτρον τῆς προόδου τοῦ προτεινομένου προγράμματος βιομηχανικῶν δανείων τὰ ἐκ καταθέσεων Δημοσίων Ὁργανισμῶν διαθέσιμα τῶν Τραπεζῶν, τὰ ὅποια εἶναι κατ' οὐσίαν μακροπρόθεσμα, δύνανται πάντοτε νὰ ἐνισχυθοῦν καὶ διὰ τὴν ἐξασφάλισιν ἐπαρκoῦς βραχυπρόθεσμου χρηματοδοτήσεως καὶ διὰ τὴν περαιτέρω κατοχύρωσιν τῆς ρευστότητος τῶν Τραπεζῶν. Τοιοῦτου εἶδους διαθέσιμα ἐκ καταθέσεων Δημοσίων Ὁργανισμῶν συνολικῶς 800 ἐκατ. περίπου ὑφίστανται ἤδη παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ τῆς Ἑλλάδος καὶ Ἀθηνῶν καὶ τὸ ποσὸν τοῦτο εἶναι ἀνώτερον τοῦ ἀντιστοιχοῦντος εἰς τὸ ἐνδεικτικῶς ἀναφερθέν ποσοστὸν περίπου 10% τῶν παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ καταθέσεων ἐν γένει.

3. Πέραν τῶν ἀνωτέρω εἶναι οὐσιῶδες νὰ τονισθῇ ὅτι ἡ συστηματικὴ καὶ συνεπὴς ἐκτέλεσις τοῦ ἀποφασισθέντος προγράμματος θὰ ἐξυπηρετήσῃ, πλὴν τῶν ἀμέσων ἐπιδιώξεων του, καὶ ἄλλους οὐσιῶδεις σκοποὺς ἐκ τῶν ὁποίων αἱ κυριώτεροι εἶναι αἱ ἑξῆς:

Πρῶτον, τὰ χορηγηθησόμενα δάνεια πρέπει ὅπωςδήποτε νὰ χρησιμο-

ποιηθῶν διὰ τὴν εἰς εὐρείαν ἔκτασιν εἰσαγωγὴν εἰς τὴν ἑλληνικὴν βιομηχανίαν συγχρονημένου ἐξοπλισμοῦ, καὶ νέων τεχνικῶν καὶ ὀργανωτικῶν μεθόδων. Κατὰ τὴν χορήγησιν τῶν δαείων τούτων πρέπει ἐπομένως νὰ εἶναι αὐστηρὰ ἡ ἐπιλογὴ ἐκείνων τῶν ἐπιχειρήσεων, αἱ ὁποῖαι μὲ τὴν ἀπαιτουμένην δανειακὴν συμπαράστασιν καὶ τεχνικὴν βοήθειαν εἶναι, ἢ δύναται σὺν τῷ χρόνῳ, νὰ καταστοῦν βιώσιμοι ἐντὸς εὐρύτερων διεθνῶν πλαισίων. Τὸ ἔργον τοῦτο τῆς ἐπιλογῆς τῶν ἱκανωτέρων καὶ προοδευτικωτέρων ἐπιχειρήσεων παρ' ὅλας τὰς δυσχερείας του, ἀποκτᾷ βαρύνουσαν καὶ ἐπείγουσαν σημασίαν ὑπὸ τὰς τελευταίας ἐξελλίξεις πρὸς εὐρύτερας διεθνεῖς οἰκονομικὰς ἐνοποιήσεις.

Δεύτερον, τὰ χορηγηθησέμενα δάνεια πρέπει νὰ συνδεθῶν πρὸς τὴν πιστωτικὴν καὶ ἐπιχειρηματικὴν ἀναδιοργάνωσιν τῶν ἐξελεξιμῶν ἐπιχειρήσεων, διὰ διαφόρων μεθόδων καὶ διὰ συγχωνεύσεων δύο ἢ καὶ περισσοτέρων μονάδων, ὅταν τοῦτο κρίνεται σκόπιμον καὶ ἐπωφελές. Αἱ βιώσιμοι ἐπιχειρήσεις, μετὰ τὴν οἰκονομικὴν καὶ ὀργανωτικὴν των ἀνασύστασιν, πρέπει νὰ ἐνισχυθῶν εἰς τὴν ἐπιδίωσιν καὶ ἀνάπτυξιν των. Ἀλλ' εἶναι ἐπίσης βέβαιον καὶ πρέπει νὰ καταστῇ εὐρύτερον συνειδητὸν ὅτι εἰς τὴν διαδικασίαν αὐτὴν τῆς ἐπιλογῆς δὲν θὰ εἶναι δυνατόν αἱ ἀσθενέστεραι ἐπιχειρήσεις νὰ συνεχίσουν τὴν ἀντικονομικὴν των ζωὴν μὲ πιστωτικὰς ἐνισχύσεις ἢ ὑπὸ τὴν σκέπην ἄλλης τεχνικῆς προστασίας.

Τρίτον, τὰ χορηγηθησέμενα δάνεια ἐκσυγχρονισμοῦ θὰ ἀποτελέσουν οὐσιώδεις κίνητρον διὰ τὴν προσέλκυσιν καὶ ἀξιοποίησιν νεοδημιουργουμένων ἀποταμιεύσεων, ἀλλὰ καὶ ἐπιχειρηματικῶν κεφαλαίων, ἀποδοσμευομένων εἰς μεγαλυτέραν ἢ μικροτέραν ἔκτασιν, κατ' ἀκολουθίαν τῆς διευρυνομένης ἐξυπηρετήσεως ἐκ τῶν Τραπεζῶν τῶν εἰς κεφάλαια κινήσεως ἀναγκῶν των. Τοιαῦτα κεφάλαια θὰ εἶναι πιθανῶς διαθέσιμα διὰ νὰ ἀποτελέσουν τὴν ἰδίαν συμμετοχὴν τῶν ἐνδιαφερομένων ἐπιχειρήσεων κυρίως εἰς τὰς δαπάνας ἐκσυγχρονισμοῦ καὶ ἐπεκτάσεως. Ἡ ἐξασφάλις τῆς μεγίστης δυνατῆς καὶ ἐπαρκούς συμμετοχῆς ἐκ μέρους τῶν ἐνδιαφερομένων πρέπει νὰ ἀποτελέσῃ ἐπίμονον ἐπιδίωξιν τῶν Τραπεζῶν, διὰ περισσοτέρων τοῦ ἐνὸς χρηματοδοτικῶν συνδυασμῶν, ἀμέσως ἢ ἀργότερον. Τοιοῦτου εἶδους ἐξελλίξεις θὰ συμβάλουν εἰς τὴν ἐπιβαλλομένην μεγαλυτέραν συγκέντρωσιν τοῦ συνόλου τῶν ἐν τῇ χώρᾳ ἐπενδύσεων πρὸς παραγωγικὰς κατευθύνσεις καὶ θὰ περιορίσουν ἀντιστοίχως τὴν τροπὴν τῶν διαθεσίμων τούτων πρὸς μὴ παραγωγικὰς ἐν γένει δαπάνας.

Τέταρτον, ἡ χορήγησις τῶν δανείων αὐτῶν θὰ πρέπει ἴσως νὰ συνδυασθῇ εἰς ὁρισμέναις περιπτώσεσι μὲ τὴν συναμολόγησιν τῆς εὐχερείας μετατροπῆς τῶν χορηγηθησάμενων δανείων εἰς μετοχικὸν κεφάλαιον τῶν ἐνισχυομένων ἐπιχειρήσεων. τοιοῦτου εἶδους λύσεις εἶναι σκόπιμοι, ὅταν ἡ ἐπιχείρησις εἶναι ἤδη οὐσιωδῶς θεταρτυμένη διὰ δανείων καὶ δὲν ἐνδείκνυται ἡ περαιτέρω ἐπιβάρυνσις τῆς. Ἡ δυνατότης μετατροπῆς τῶν δανείων αὐτῶν εἰς προνομίουχους ἢ κοινὰς μετοχάς, μὲ τὴν προσπαικὴν τῆς μεταγενεστερᾶς πωλῆ-

σεως των εἰς μίαν ἀναδιοργανωμένην ἀγορὰν κεφαλαίου, δύναται νὰ ὀδηγήσῃ εἰς τὴν διαμόρφωσιν μεγαλύτερων ἐπιχειρηματικῶν ὀργανισμῶν, εἰς τὸ μετοχικὸν κεφάλαιον τῶν ὁποίων θὰ εἶναι σκόπιμον νὰ προσελυθοῦν εὐρύτεραι κατηγορίαι τοῦ πληθυσμοῦ.

Πέμπτον, ἡ χορήγησις τῶν δανείων αὐτῶν θὰ συγκρατήσῃ τὴν περαιτέρω συγκέντρωσιν τῶν τραπεζικῶν ἐργασιῶν εἰς τὰς ἀπλουστεράς καὶ περισσότερον ἴσως προσοδοφόρους ἀλλ' ὀλιγώτερον παραγωγικὰς βραχυπρόθεσμους ἐμπορικὰς χορηγήσεις πρὸς τὰς ὁποίας κατὰ τὰς ὑφ' ἱσταμένας ἐνδείξεις, τείνουν νὰ συγκεντρωθοῦν τὰ τραπεζικὰ διαθέσιμα. Ἡ προεξόφλησις τριμήνων ἐμπορικῶν γραμματίων εἶναι καὶ θὰ παραμείνῃ ἡ κυριωτέρα μορφή τοποθετήσεως τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν, ὑπὸ τὴν ὁποίαν ἐνδείκνυται κατὰ πρῶτον καὶ κύριον λόγον νὰ χρηματοδοτῆται ἡ ἐμπορικὴ διακίνησις καὶ αἱ εἰς βραχυπρόθεσμα κεφάλαια ἀνάγκαι τῶν ἐπιχειρήσεων. Ἀλλ' ἡ ὑπέρμετρος χρηματοδότησις τῆς ἐμπορικῆς διακινήσεως τῶν ἀγαθῶν δὲν ἐνισχύει οὔτε ἐξυπηρετεῖ πάντοτε τὴν παραγωγικὴν ἀνάπτυξιν τῆς χώρας.

4. Αἱ σύγχρονοι ἀπαιτήσεις, ἰδίως εἰς χώρας ὅπως ἡ ἰδική μας, ἀξιοῦν ἀπὸ τὰς Τραπεζὰς τὴν ἀνάπτυξιν πρωτοβουλιῶν σημαντικῶς εὐρυτέρων καὶ περισσότερον ὑπευθύνων παρ' ὅσον εἰς τὸ παρελθόν. Παρ' ὅλον ὅτι, ὅπως ἤδη ἐτονίσθη ἀνωτέρω, τὸ μέγιστον μέρος τῶν διαθεσίμων τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν πρέπει νὰ τοποθετῆται εἰς ἐμπορικὰ γραμμάτια καὶ ταχέως ρευστοποιήσιμους πιστώσεις, ἀπαιτεῖται καὶ ἡ ὑπὸ νέας καὶ ἐξελισσομένης μεθόδους σταθερωτέρας ἐνίσχυσις τῶν ὑγιῶν καὶ προσδευτικῶν προσπαθειῶν τῆς χώρας. Αἱ Τράπεζαι πρέπει νὰ προετοιμάσουν καὶ παράσχουν εἰς εὐρείαν ἔκτασιν ὄχι μόνον τὴν οἰκονομικὴν ἀλλὰ καὶ τὴν τεχνικὴν καὶ ὀργανωτικὴν καθοδηγητικὴν των συμπαράστασιν, εἰς τὰς ὑπαρχούσας καὶ νεοδημιουργουμένας ἐπιχειρήσεις. Τοῦτο ἀπαιτεῖ τὴν ταχέειαν διαμόρφωσιν συγχρονισμένων ἐπιτελικῶν ὑπηρεσιῶν εἰς τὰς ἐμπορικὰς Τραπεζὰς καὶ τὴν εὐρείαν καὶ ἐνεργὸν χρησιμοποίησιν των πρὸς παροχὴν πάσης φύσεως πληροφοριῶν καὶ ὀδηγιῶν εἰς τὰ ἐπὶ μέρους ὄργανα τῶν Τραπεζῶν ἢ καὶ ἀπ' εὐθείας εἰς τὰς ἐνδιαφερομένας ἐπιχειρήσεις. Ἡ πιστωτικὴ μεταχείρισις ἐκάστης περιπτώσεως πρέπει ἐν συνεχείᾳ νὰ γίνεται μὲ πλήρη ἐνημερότητα τῶν γενικωτέρων ἐξελίξεων εἰς τὰς τεχνικὰς μεθόδους καὶ τὰς συνθήκας τῆς ἀγορᾶς μὲ συμβουλευτικὴν πρωτοβουλίαν καὶ πνεῦμα συνδυάζον τὴν παράδοσιν τῆς τραπεζικῆς αὐστηρότητος μὲ τὰς συγχρόνους τάσεις ἐπιστημονικῶν ἐφορησιῶν καὶ προόδου. Ἐνῷ δὲ ἡ συμπαράστασις αὕτη πρὸς τοὺς ἰδιώτας ἐπιχειρηματίας πρέπει νὰ εἶναι πολὺπλευρος καὶ συνεχής, ἐπιβάλλεται, ἐν ἀντιθέσει ἴσως πρὸς παλαιότερας συνηθείας, νὰ διατηρῇ σχεδὸν πάντοτε τὸν συμβουλευτικὸν τῆς χαρακτῆρα καὶ ἐπομένως νὰ διαφυλάσσῃ καὶ ἐνισχύῃ τὴν αὐτοτέλειαν, πρωτοβουλίαν καὶ εὐθύνην τοῦ ἰδιώτου ἐπιχειρηματίου. Καὶ ἐὰν ταῦτα ἦσαν σκόπιμα καὶ ἐπιθυμητὰ εἰς τὸ παρελθόν, εἶναι σήμερον ἐπιτακτικὰ, ἐν ὅψει τόσοις τῆς ἐπιβαλλομένης ἐπιταγούσης προωθήσεως

τῆς οἰκονομικῆς μας ἀναπτύξεως ὅσον καὶ τῶν τάσεων πρὸς στενωτέρας διε-
 θεῖς οἰκονομικὰς συνεργασίας. Διὰ τοῦτο, ἡ κατὰ τὸ 1956 καὶ ἐν συνεχείᾳ
 πρὸς τὰς τραπεζικὰς μεταρρυθμίσεις συντελεσθεῖσα ἐξυγίανσις καὶ ἡ συνεχιζο-
 μένη ἐνδυνάμωσις τῶν Τραπεζῶν εἶναι μεγάλῃς σημασίας καὶ δι' ἄλλους οὐ-
 σιῶδεις λόγους, ἀλλὰ καὶ διότι ἐπιτρέπει τὴν ἀνάπτυξιν ἐκ μέρους τῶν Τραπε-
 ζῶν ὁρατηρησῆται καὶ ἐργασιῶν ὀλιγώτερον ἐξηρητημένων ἀπὸ τὴν στενωτέ-
 ραν ἐπιδιώξιν κέρδους καὶ περισσότερον προσανατολισμένων πρὸς τὰ γενικώτε-
 ρα συμφέροντα τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς οἰκονομίας, ἐκ τῆς παραγωγῆς τῶν ο-
 ποίων θὰ ἀπολαύσουν σημαντικὰς ἀμέσους ἀλλὰ καὶ ἐμμέσους ὠφελείας. Πρὸς
 τοῦτο ἀπαιτοῦνται θαθεῖαι μεταρρυθμίσεις εἰς τὴν ὅλην ὀργάνωσιν τῶν Τραπε-
 ζῶν, ἀναγκιώσεις καὶ ἐνίσχυσις τοῦ ἐπιτελικοῦ χαρακτῆρος τοῦ συγχρόνου
 τραπεζικοῦ λειτουργήματος καὶ καθιέρωσις νέων διαδικασιῶν, κριτηρίων καὶ
 μεθόδων κατὰ τὴν ἀσκήσιν τῆς πίστεως. Εἰς ὅλα αὐτὰ τὸ προβάδισμα ἀνήκει
 κατ' ἀνάγκην, εἰς τὰς ἰσχυρότερας, Τραπεζὰς καὶ ἰδίως τὴν Ἑθνικὴν Τράπε-
 ζαν τῆς Ἑλλάδος καὶ Ἀθηνῶν, ἡ ὁποία μετὰ τὴν ἰδιαιτέρως εὐνοϊκὴν μεταχεί-
 ρισιν καὶ τὴν ἐπιτευχθεῖσαν ἤδη ἐξυγίανσίν της, ἀποκτᾷ τὴν εὐκαιρίαν ἀναδι-
 ῶσεως τῆς παλαιᾶς της παραδόσεως, πρὸς νέας κατευθύνσεις καὶ μὲ συγχροني-
 σμένας μεθόδους.

Ἀσφαλιστικαὶ ρῆτραι καὶ φορολογικαὶ ἀπαλλαγαὶ δι' ὁμολογίας πρὸς χρηματοδότησιν παραγωγικῶν ἐπενδύσεων

5. Ἐκτὸς ἀπὸ τὸν σαφῆ προσανατολισμὸν τοῦ τραπεζικοῦ δανεισμοῦ πρὸς
 κατευθύνσεις μονιμώτερον ἐνισχυτικὰς τῆς παραγωγῆς, ἐπιβάλλεται ἡ ἐπίσπευ-
 σις τῆς δημιουργίας τῶν προϋποθέσεων καὶ τοῦ πλαισίου μιᾶς συγχρονισμένης
 ἀγορᾶς κεφαλαίου. Τὰ πλεονεκτήματα τῆς ὑπὸ μορφὴν εὐρύτερον διαπραγμα-
 τευσίμων τίτλων ἀναδιώσεως τῆς μακροπροθέμου πίστεως εἶναι γνωστὰ καὶ
 ἀνεγνώρισμα. Ἰπὸ τὰς παρούσας συνθήκας θὰ ἠδύνατο ἐντὸς τοῦ προσεχοῦς
 μέλλοντος νὰ ἀντιμετωπισθῇ μετ' ἐπιτυχίας ἡ ἐκδοσις ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐντόκων
 γραμματίων ἐκ μέρους τοῦ Δημοσίου, ἀφ' ἑτέρου δὲ καὶ κυρίως, ὁμολογιῶν μὲ
 ἀσφαλιστικὰς ρῆτρας καὶ ἐνδεχομένως τραπεζικὰς ἐγγυήσεις (ἀλλὰ καὶ μετο-
 χῶν ἰδίως προνομισύχων) ὑπὸ δημόσιων ὀργανισμῶν καὶ ἐπιχειρήσεων ἀλλὰ
 καὶ τῶν μεγαλυτέρων ἰδιωτικῶν ἀνωνύμων ἐταιρειῶν. Ἐνδείκνυται ἐπίσης ἡ
 ἀναγκιώσις φορολογικῶν ἀπαλλαγῶν εἰς ἐκδόσεις τίτλων δι' ἐπενδύσεις με-
 ζονος παραγωγικῆς σημασίας. Αἱ προτάσεις αὐταί, μὲ τὰς ἀντιστοίχως προ-
 τεινομένους μεθόδους πραγματοποιήσεώς των διὰ τῆς χρησιμοποίησεως μιᾶς ἐπὶ
 τούτῳ ἰδρυμένης Ἐπιτροπῆς διὰ τὴν ἐξέτασιν καὶ ἐγκρίσιν τῆς ἐκδόσεως χρη-
 ματιστηριακῶν τίτλων μετ' ἀσφαλιστικῶν ρητρῶν ἢ ἐγγυήσεων ἢ φορολογικῶν
 ἀπαλλαγῶν, ἐξετέθησαν ἐν λεπτομερείᾳ καὶ συνεζητήθησαν εὐρύτερον προσφά-
 τως, ἐπὶ αὐτῇ δὲ ἡ ἐφαρμογὴ των. Ἐπὶ τῶν προτάσεων τούτων θὰ ἦτο ἰσὺς
 χρήσιμος ἡ ἐπανάληψις τῶν ἐξῆς διευκρινίσεων:

Πρῶτον, τὰ προτεινόμενα ἀποτελοῦν τὸ πλαίσιον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου θὰ διαμορφωθῇ ἐπὶ ὑγιῶν βάσεων ὁ θεσμὸς μιᾶς συγχρονισμένης ἀγορᾶς κεφαλαίου. Ὁ ὄγκος τῶν χρηματοιστηριακῶν συναλλαγῶν καὶ αἱ κατηγορίαι ἐκδόσεων, εἰς τὰς ὁποίας θὰ ἐκδηλωθῇ δραστηριότης, ἀμέσως ἢ ἀργότερον, ἐξαρτῶνται ἐκ πολλῶν προϋποθέσεων ἀλλὰ καὶ ἐκ θετικής στηρίξεως τῆς ἀγορᾶς. Δὲν ἀποτελεῖ ἐπομένως ἐπιχείρημα ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι τὰ προτεινόμενα διὰ τὴν διαμόρφωσιν μιᾶς ἀγορᾶς κεφαλαίου δὲν θὰ ἀποδώσουν ἀποτελέσματα καὶ ὁπωσδήποτε παραγνωρίζει τὴν συντελεσθεῖσαν πρόοδον πρὸς οἰκονομικὴν ὁμολότητα, ἡ ὁποία εἶναι δυνατόν καὶ πρέπει νὰ προωθηθῇ περαιτέρω.

Δεύτερον, διὰ τὴν εἰς μεγαλυτέραν ἔκτασιν προσέλκυσιν τῶν εὐρυτέρων ἰδιωτικῶν ἀποταμιεύσεων εἰς χρηματοιστηριακοὺς τίτλους, πλὴν τῆς διαμορφώσεως τοῦ πλαισίου τῆς ἀγορᾶς κεφαλαίου, ἀπαιτοῦνται καὶ ἄλλαι προϋποθέσεις. Ἐκ τούτων προέχουσιν θέσιν ἔχει πράγματι ἡ σταθερὰ διατήρησις καὶ ἡ ἐνίσχυσις τῆς ἐμπιστοσύνης καὶ εἰς τοῦτον εἶναι ἀναντιρρητον ὅτι θὰ συμβάλῃ ἡ κατὰ τὸ δυνατόν ρύθμισις ὑποχρεώσεων ἐκ τοῦ παρελθόντος. Εἰδικώτερον, ὡς πρὸς τὸν διακανονισμὸν τοῦ Δημοσίου Ἐξωτερικοῦ Χρέους, ἡ πρόθεσις διὰ τὴν ἐξεύρεσιν μιᾶς εὐλόγου λύσεως παραμένει ἀμετάβλητος καὶ τοῦτο εἶναι γνωστὸν εἰς τοὺς ἐνδιαφερομένους. Δὲν εἶναι ὁμῶς εὐλογον δι' αἰτίας μὴ ἐξαρτωμένας μόνον ἐξ ἐλληνικῶν ἐνεργειῶν, ἀλλ' ὑποκειμένας εἰς ποικίλας γενικωτέρας ἐπιδράσεις, νὰ ἀναβληθῇ καὶ καθυστερῆσθῃ ἡ διαμόρφωσις ἐνὸς θεσμοῦ, πολυτίμου διὰ τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν τῆς χώρας. Ἀντιθέτως, ἡ ἀναδιοργάνωσις τῆς ἀγορᾶς κεφαλαίου καὶ ἡ ἐπὶ ὑγιῶν βάσεων θεμελίωσίς της, θὰ καταστήσῃ σαφεστέραν καὶ ἐπιτακτικωτέραν τὴν τήρησιν τῶν ἀναλαμβαδαναμένων ὑποχρεώσεων ἐκ μέρους ἑλῶν τῶν συναλλασσομένων καὶ τοῦτο θὰ ἐνισχύσῃ περαιτέρω τὴν ἐμπιστοσύνην. Οὐσιώδη παράγοντα ἐπίσης διὰ τὴν δραστηριοποίησιν τῆς ἀγορᾶς κεφαλαίου θὰ ἀποτελέσῃ ἀναντιρρήτως καὶ ὁ ἐκσυγχρονισμὸς τῆς νομοθεσίας περὶ ἀνωνύμων ἐταιρειῶν, καθὼς καὶ φορολογικὰ κίνητρα διὰ τὴν τόνωσιν τῆς ροπῆς πρὸς παραγωγικὰς ἐπενδύσεις, ἡ χρησιμοποίησις δὲ τούτων δὲν ἀποτελεῖ ὑποκατάστατον ἀλλὰ συμπλήρωμα τῶν ὁρῶν προσελκύσεως τοῦ ἐνδιαφέροντος εἰς κινήτας ἀξίας.

Τρίτον, τὰ ἐπιτόκια τῶν ὁμολογιακῶν ἐκδόσεων θὰ διαμορφωθοῦν θεβαίως ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὰς συνθήκας τῆς ἀγορᾶς καὶ ἐν συσχετίσει πρὸς τὰς εἰς ἐκάστην ἔκδοσιν χρησιμοποιουμένας ἀσφαλιστικὰς ρήτρας καὶ φορολογικὰς ὁ καλῦτερος τρόπος περαιτέρω συμπίεσεως πρὸς τὰ κάτω τοῦ ἐπιτοκίου ἐν Ἑλλάδι εἶναι ἡ διαμόρφωσις τῆς εὐρυτέρας δυνατῆς ἀγορᾶς κινήτων ἀξιών. Ἀλλὰ πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι καὶ εἰς χώρας τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης, σημαντικῶς περισσότερον πιστωτικῶς ἀνεπτυγμένας παρ' ἑσὸν ἡ Ἑλλάς, τὰ ἐπιτόκια ἐν γένει κυμαίνονται εἰς ἐπίπεδα οὐχὶ κατὰ πολὺ χαμηλότερα τῶν ἐλληνικῶν. Τοῦτο ἰσχύει καὶ δι' ὁμολογιακὰς ἐκδόσεις, διὰ τὰς ὁποίας εἰς τὸ ἐξωτερικὸν δὲν εἶναι ἀσυνήθῃ ἐπιτόκια ἀνώτερα τοῦ 8%, οὐχὶ δὲ σπανίως καὶ ὑψηλότερα,

δι' ἐκδόσεις ἑταιρειῶν ἠϋξημένων ἐπιχειρηματικῶν κινδύνων καὶ σχετικῶς περιωρισμένης πιστωτικῆς ἐπιφανείας.

Τέταρτον, μεταξύ τῶν κατ' ἀρχὴν προτεινομένων πρὸς ἀναγνώρισιν ἀσφαλιστικῶν ρητῶν περιλαμβάνονται ἰδίως οἱ τιμαριθμοὶ εἰδικῶς καθοριζομένων ἀγαθῶν καὶ ὑπηρεσιῶν ἢ ἄλλοι σαφῶς περιγραφόμενοι δείκται, ἀλλὰ καὶ ἡ τιμὴ χρυσῶν νομισμάτων, ἐπομένως καὶ τῆς χρυσῆς λίρας. Τὴν εὐχέρειαν ὅμως ἐπιλογῆς τῆς ἀσφαλιστικῆς ρήτηρας θὰ ἔχῃ πάντοτε ἡ δανειζομένη ἐπιχειρήσις ἢ ὁργανισμὸς καὶ ἡ χρησιμοποίησις τῶν ἐν γένει ἀναγνωριζομένων σει κριτηρίων γενικωτέρας σκοπιμότητος καὶ ἐν συσχετίσει πρὸς τὰς ἐξελίξεις καὶ τάσεις τῆς ἀγορᾶς καὶ τῆς οἰκονομίας. Εἶναι βέβαιον ὅτι μεταξύ τῶν ἀνωτέρω ἀσφαλιστικῶν ρητῶν γενικώτερον σκοπιμωτέρα ἀλλὰ καὶ ἀνευγυτέρα διὰ τοὺς δανειζομένους εἶναι ἡ «εἰδικὴ τιμαριθμικὴ ρήτηρα», ὅσους τῆς ὁποίας αἱ ἐκ τῶν ὁμολογιακῶν ἐκδόσεων ὑποχρεώσεις συνδέονται μὲ τὰς κυμάνσεις τῆς τιμῆς τῶν ὑπὸ τῆς ἐνδιαφερομένης ἐπιχειρήσεως παραγομένων ἀγαθῶν ἢ τῶν προσφερομένων ὑπηρεσιῶν. Δὲν ἀποκλείεται ὅμως καὶ ἡ ρήτηρα εἰς ἀξίαν χρυσῶν λιρῶν, ἂν καὶ ἐπαφίεται πάντοτε εἰς τὴν διάκρισιν τῆς ὁρισθησομένης Ἐπιτροπῆς ἢ ἀποδοχῇ ἢ ἡ ἀπόρριψίς τῆς ἐάν, τόσον ἐκ λόγων γενικωτέρας σκοπιμότητος ὅσον καὶ ἐν τῇ ἐκτιμῇ τῶν ὑπὸ τῆς δανειζομένης ἐπιχειρήσεως ἀναλαμβανομένων βαρῶν, κρίνεται ὅτι ἡ τυχόν προτεινομένη ρήτηρα εἶναι περισσώτερον τοῦ δέοντος καὶ ἐπικινδύνως ἐπαχθῆς. Δὲν προτείνεται ἐπομένως ἡ καθιέρωσις ἀλλ' ἀπλῶς ἡ εὐχέρεια συγκυμολογήσεως ὑπὸ ὀρισμένης προϋποθέσεως καὶ τῆς ρήτηρας εἰς ἀξίαν χρυσῶν νομισμάτων συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς χρυσῆς λίρας. Δὲν δύναται δὲ νὰ εὐσταθήσῃ τὸ ἐπιχείρημα ὅτι ἡ χρησιμοποίησις τῆς ρήτηρας αὐτῆς θὰ ἡδύνατο νὰ ἔχῃ διαταρακτικὰς συνεπείας ἐπὶ τῆς ἐμπιστοσύνης καὶ τῶν συναλλακτικῶν συνηθειῶν. Ἀνεξαρτήτως τῶν ἐκ τῆς κακῆς κληρονομίας τοῦ πολέμου καὶ τῆς κατοχῆς ὑπολειμμάτων πράξεων καὶ συναλλαγῶν εἰς χρυσὰς λίρας, ἡ προτεινομένη δυνατότης χρησιμοποίησεως τῆς ρήτηρας ἀξίας χρυσῶν νομισμάτων ἀφορᾷ μόνον εἰς ὁμολογιακὰ δάνεια μεγαλυτέρας διαρκείας. Δύναται ὅδε νὰ ὑποστηριχθῇ ὅτι ἐφ' ὅσον ἐνισχύεται ἡ νομισματικὴ καὶ συναλλαγματικὴ σταθερότης, τόσον ἡ ρήτηρα εἰς ἀξίαν χρυσῶν λιρῶν ὅσον καὶ σὺν τῷ χρόνῳ καὶ αἱ λοιπαὶ ἀσφαλιστικαὶ ρήτραι, εἰσερχόμεναι εἰς τὴν νομιμότητα θὰ περιέλθουν καὶ εἰς ἀχρησίαν, ὅπως συνέβη εἰς ἀναλόγους περιπτώσεις καὶ ἀλλαγῶν. Ἀλλὰ ἀνεξαρτήτως καὶ πέραν τῶν ἀνωτέρω, τὸ ὑποστηριζόμενον ὅτι ἐνδεχόμεναι ἀπροσδόκητοι μεταβολαὶ εἰς τὴν τιμὴν τῆς χρυσῆς λίρας θὰ προεκάλουν δυσχερείας καὶ ἀνομιαίας εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις, ἀπαντᾷται καὶ ἐκ τῆς παρατηρήσεως ὅτι δὲν εἶναι εὐλόγως πιθανὴ ἡ μεταβολὴ τῆς τιμῆς τῆς χρυσῆς λίρας ὑπὸ ἀμεταβλήτους ὁλούς τοὺς λοιποὺς ὅρους, οἱ ὅποιοι προσδιορίζουν τὰ οἰκονομικὰ τῶν δανειζομένων ἐπιχειρήσεων.

Πέμπτον, εἰς ὁμολογιακὰς ἐκδόσεις μεγαλυτέρων δημοσίων ἢ ἰδιωτι-

κών οργανισμών και επιχειρήσεων είναι δυνατόν και σκόπιμον να επιτραπῇ, ἐντὸς ὁρίων και ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τῆς Νομοματικῆς Ἐπιτροπῆς, ἡ ἐπένδυσις νεοδημιουργουμένων διαθεσίμων τῶν Τραπεζῶν ἰδίως δὲ τῶν Δημοσίων Ὁργανισμῶν και Ἀσφαλιστικῶν Ταμείων. Τοῦτο θὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἀξιοποίησιν τῶν κεφαλαίων αὐτῶν εἰς ἐπενδύσεις ἐθνικῆς παραγωγικῆς σημασίας. Θὰ ἐξασφαλισθῇ ἐπίσης ἡ ὑψηλὸν εἰσόδημα εἰς τοὺς Ὁργανισμούς και τὰ Ταμεία και θὰ δοθῇ δίκαια λύσις εἰς τὰ προβαλλόμενα αἰτήματα ἐκ μέρους τῶν ἐργαζομένων. Θὰ περιορισθῇ οὕτω και ἡ πίεσις πρὸς ἐπένδυσιν εἰς κτίρια τῶν διαθεσίμων αὐτῶν, τὰ ὅποια, ἀντιθέτως, θὰ τραποῦν πρὸς παραγωγικὰς κατευθύνσεις, ἀσχομένης ἐπίσης και πολιτικῆς στηρίξεως τῆς ἀγορᾶς κεφαλαίου.

Ἡ ἐξέλιξις τῶν ἑλληνικῶν οἰκονομικῶν κατὰ τὸ 1956 χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὴν σημαντικὴν βελτίωσιν τῶν δημοσίων οἰκονομικῶν και τὰς πρώτας σαφεῖς ἐκδηλώσεις πιστωτικῆς ἐξυγιάνσεως, ἀλλὰ και ἀπὸ τὴν διατήρησιν τῆς ἰσχυρᾶς συναλλαγματικῆς θέσεως τῆς χώρας, παρὰ τὴν οὐσιώδη αὐξησιν τῶν εἰσαγωγῶν, ἰδίως κατὰ τὸ δεύτερον ἔξάμηνον. Αἱ ἐκδηλωθεῖσαι τάσεις εἰς τὴν διαμόρφωσιν τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν καθιστοῦν ἐπιβεβλημένην τὴν ἔγκαιρον λήψιν ὅλων τῶν ἐνδεικνυομένων ἀποφάσεων πρὸς διατήρησιν και ἐνίσχυσιν, κατὰ τὸ τρέχον και τὰ ἐπόμενα ἔτη, τῆς συναλλαγματικῆς μας ἀσφαλείας. Εἶναι δὲ τοῦτο οὐσιώδες και διὰ τὴν κατοχύρωσιν τῆς ἐλευθερίας τῶν εἰσαγωγῶν, ἀλλὰ και διὰ τὴν ἐπιτάχυνσιν τῆς οἰκονομικῆς μας ἀναπτύξεως, ἡ ὅποια καθίσταται ἀκόμη περισσότερον ἐπείγουσα και ἐπιτακτικὴ, κατόπιν τῶν γοργῶν ἐξελίξεων πρὸς διεθνεῖς οἰκονομικὰς ἐνοποιήσεις. Ἀνεξαρτήτως ὅμως τῶν τάσεων τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν, ἡ οὐσιώδης βελτίωσις τῶν δημοσίων οἰκονομικῶν και ἡ σχετικὴ πιστωτικὴ ἀνεκὸς παρέχουν διὰ πρώτην φοράν τὴν εὐκαιρίαν κινητοποιήσεως εἰς εὐρεΐαν και διευρυνμένην ἔκτασιν τῶν ἐθνικῶν πόρων τῆς χώρας διὰ τὸν ἐκσυγχρονισμόν και τὴν ἀνάπτυξιν τῆς γεωργίας και βιομηχανίας καθὼς και διὰ τὴν ταχέειαν προώθησιν τῶν ἀμεσωτέρας ἀποδόσεως μικροτέρων ἔργων ἀλλὰ και τῶν ἀπωτέρας και εὐρυτέρας παραγωγικῆς σημασίας ἐπενδύσεων. Ὁ προσανατολισμός αὐτὸς τῶν δημοσιονομικῶν και πιστωτικῶν μέσων πρὸς ἐνίσχυσιν και ἀνάπτυξιν τῆς παραγωγῆς, ἀντὶ τῆς καταναλώσεως, δύναται νὰ συντελεσθῇ τώρα περισσότερον ἀπὸ ὅποτεδήποτε ἄλλοτε, μὲ τὴν κατάλληλον δὲ ὀργάνωσιν ἀσφαλῶς θὰ ὁδηγήσῃ εἰς σωρευτικὴν δραστηριοποίησιν τῶν παραγωγικῶν δυνατοτήτων τῆς χώρας. Πρέπει νὰ κατασθῇ συνειδητὸν εἰς ὅλους μας ὅτι μόνον διὰ τῆς εὐρυτέρας δυνατῆς ἐκτελέσεως και τῆς συστηματικῆς ἐκμεταλλεύσεως παραγωγικῶν ἔργων, δημοσίων και ἰδιωτικῶν, εἶναι δυνατόν νὰ ὑψωθῇ τὸ ἐπίπεδον τῆς δημιουργικῆς και σταθερᾶς ἀπασχολήσεως τοῦ πληθυσμοῦ και νὰ συντελεσθῇ θετικὴ πρόοδος εἰς τὴν αὐξησιν τῶν βιωτικῶν ἐπιπέδων. Ἡ πραγματοποιήσις τῶν ἐπιδιώξεων τούτων προϋποθέτει, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἐφαρμογὴν μιᾶς συνεποῦς νομοματικῆς και πιστωτικῆς πολιτικῆς, τὴν κα-

τὰ σύστημα ὀργανωτικὴν κινητοποίησην τοῦ κράτους καὶ τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας πρὸς συγχρονισμένας δημιουργικὰς κατευθύνσεις. Μόνον οὕτω θὰ στηρίξωμεν τὴν θέσιν μας εἰς οἰανδήποτε διεθνῇ οἰκονομικὴν κοινότητα καὶ θὰ προωθήσωμεν τὴν οἰκονομικὴν καὶ γενικωτέραν πρόοδον τοῦ τόπου. Ταῦτα δὲ εἶναι οὐσιώδη καὶ ἀπαραίτητα ὅχι μόνον διὰ τὴν ἐξασθένησιν καὶ ἐξαφάνισιν τῶν πάσης φύσεως διαταραχτικῶν ἐπιδράσεων ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῶν οὐσιαστικῶν προϋποθέσεων ἐνὸς ἐσωτερικῶς καὶ διεθνῶς ἰσχυροῦ νομίματος, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὴν ἀπαραίτητον καὶ ἀσφαλῆ βάση διὰ τὴν θεμελίωσιν τοῦ οἰκονομικοῦ μέλλοντος τῆς χώρας.
